

S T E N O G R A M

**5. HITNE SJEDNICE SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO
ODRŽANE U UTORAK, 08.10.2019. GODINE
SA POČETKOM RADA U 10,00 SATI**

Predsjedavajući:

Otvaram 5. Hitnu sjednicu Skupštine Kantona Sarajevo. Himna Bosne i Hercegovine.

Pozdravljam uvažene kolegice i kolege zastupnike, članove Vlade i uvažene goste, kao i predstavnike medija koji prate rad današnje sjednice. Svima nama želim uspješan rad i ugodnu radnu atmosferu.

Prema evidenciji Službe, sjednici prisustvuje 27 zastupnika, što je dovoljan broj za punovažan rad i odlučivanje.

Izostanak sa ove sjednice opravdali su: Mirza Čelik, Amra Junuzović-Kaljić, Dževad Poturak, Jasmina Bišćević-Tokić, Elvedin Okerić.

U skladu sa članom 71. Poslovnika konačnu odluku o utvrđivanju hitnog karaktera sjednice Skupštine donosi Kolegij Skupštine.

Kolegij Skupštine Kantona Sarajevo je na sjednici održanoj 03.10.2019.godine utvrdio da postoji osnov za sazivanje Hitne sjednice Skupštine Kantona Sarajevo i utvrdio termin održavanja iste dana 08.10.2019.godine u 10,00 sati.

PRELAZIMO NA UTVRĐIVANJE DNEVNOG REDA DANAŠNJE SJEDNICE.

Prijedlog dnevnog reda današnje, 5. Hitne sjednice, glasi:

1. Izvještaj o stanju i aktivnostima u okviru RCUO Smiljevići, sa prijedlogom mjera, koji je pripremilo Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo.

MOLIM ZASTUPNIKE DA SE IZJASNE O PREDLOŽENOM DNEVNOM REDU.

Molim rezultate glasanja.

ZA JE GLASALO 25, PROTIV I SUZDRŽANIH NIJE BILO, NIJE GLASAO 1.

PO EVIDENCIJI SLUŽBE JE 27, MOLIM DA PROVJERITE KARTICE JEL TO NEKO IMA OPET PROBLEM I SLUŽBU MOLIM DA MALO PRATI.

KONSTATUJEM DA JE SKUPŠTINA USVOJILA DNEVNI RED, KAKO JE I PREDLOŽEN.

AD - 1.

IZVJEŠTAJ O STANJU I AKTIVNOSTIMA U OKVIRU RCUO SMILJEVIĆI, SA PRIJEDLOGOM MJERA, KOJI JE PRIPREMILO MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA KANTONA SARAJEVO

Informaciju ste dobili uz poziv za sjednicu. Molim predstavnika Predlagača da podnese uvodne napomene. Ministre Filipoviću imat ćete prezentaciju, da pređemo mi onda u prvi red.

Ministar Damir Filipović: PPT PREZENTACIJA

Predsjedavajući:

Da li predstavnici radnih tijela žele riječ prije pitanja i rasprave? Ne javlja se niko. Otvaramo prostor za pitanja, kolegice i kolege izvolite. Ne javlja se niko za pitanja. Izvinite, malo

testiramo. Služba minirate nam sjednicu. Nije služba naša nego ovamo. Možete li provjeriti šta se dešava, zastupnici se ne mogu prijavljivati za pitanja. Po planu je poslije pitanja obraćanje. Imamo odmah u nastavku zahtjeve o kojima se morate izjasniti jer nisu stigli na Kolegij. Bolje bi bilo da mi završimo ovaj svoj dio pa da onda prije rasprave čujemo pogotovo građane koji dolaze iz ovog dijela pa da onda. Evo ga, radi. Idemo protokolom koji je uobičajen. Dakle, za pitanja ste se prijavili, prvi je kolega Senad Hasanović. Ministre molim da zapisuju, vjerovatno će biti za različite oblasti, možda i za rad, direktorica je tu vidio sam. Kolega Hasanović je tu izvolite.

Poslanik/zastupnik Senad Hasanović.

Zahvaljujem predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne u sali kao i gledaoce kraj malih ekrana. Pa evo ja bih imao tri pitanja. Zašto u materijalima nisu dostavljeni podaci o populaciji i stanovništvu koje je direktno na ekspoziciji negativnog učinka deponije, ako može dodatna informacija. Drugo pitanje je koliko je lica institucija sankcionisano zbog propusta u upravljanju deponijom od 1996 godine? Da li postoji takav podatak? I treće pitanje da li poduzimate mjere za pronalaženje nove lokacije za gradsku sanitarnu deponiju? Hvala.

Poslanik/zastupnik Damir Marjanović:

Ja vam se zahvaljujem predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne i one koji nas gledaju putem malih ekrana. Koliko sam čuo iz izlaganja ministra Filipovića shvatio sam da je Vlada upoznata sa studijom opravdanosti izgradnje kogerenativnog postrojenja i postrojenja za mehaničko biološki tretman otpada na području Kantona. Zanima me kakav je stav Vlade po pitanju ove studije. Nadalje, opet vezano za tu studiju, da li Vlada planira da napravi finansijski plan vezano za ovu studiju, te da li Vlada planira da se prijavi na neki od otvorenih poziva, recimo poput IPA 2 da bi obezbijedila većinu neophodnih sredstava za realizaciju ove studije? Treće pitanje da li je Vlada razmotrila opciju institucionalnog razdvajanja segmenata prikupljanja i deponovanje otpada? I četvrto pitanje, da li je Vlada planirala da razmotri opciju neke vrste JPP glede gospodarenja deponijom Smiljevići? Hvala.

Poslanik/zastupnik Elvis Vreto.

Hvala predsjedavajući. Koristim priliku da pozdravim sve prisutne i kao i građane koji nas prate. Ja imam nekoliko pitanja. Prvo se odnosi na izvještaj u poglavlju zakonske regulative na strani broj 7 koji objašnjava postojanje Kantonalnog plana zaštite okoliša za period 2017-22 i navodi se da KEAP ima šest akcionih planova, koji pokriva tematske oblasti, priroda, vodni resursi, upravljanje kvalitetom zraka, zemljište, kao i upravljanje otpadom. Onda se navodi da se istovremeno radi i zeleni akcioni plan. Pored postojanja šest akcionih planova u KEAP koja je svrha novog akcionog plana, stiče se dojam da se planovi samo gomilaju dok je realizacija upitna. Moje drugo pitanje je zanima me kako se razvrstani otpad sa mjesta nastanka dovozi na deponiju? Postoje li posebna vozila za različite vrste opada jer na strani 8 se objašnjava pa citiram: „Da bi se smanjile količine otpada koje se deponuju na Smiljevićima, uvedene su aktivnosti na unapređenju sistema primarne selekcije otpada na mjestu nastanka otpada”. Sljedeće pitanje se odnosi na proces sortiranja otpada na Smiljevićima što je prikazano na strani 12, slika 5. bojim se da ta slika upravo pokazuje stanje ulaganja u proteklih nekoliko godina. I na žalost, Smiljevići postaju, ja bih volio zaista da mi se pojasni gdje se prikazuje proces sortiranja i vaganja razvrstanog otpada. Imam osjećaj da Smiljeviće trenutno možemo prikazati kao jedan vid ekološke bombe po zdravlje građana Kantona Sarajevo. Moje sljedeće pitanje vezano je za nepotpune podatke u izvještaju na strani 27 oko prečišćavanja procjednim voda, i famoznog uređaja membranskog biološkog reaktora iz 2011 godine koji je bio u funkciji samo tri mjeseca. Pa tu ima jedan set pitanja vezano za

taj dio. Zašto nije navedeno ko je predložio rješenje u vidu membransko biološkog sistema za prečišćavanje procjednih voda koji je kratko bio u funkciji? Volio bih i molim imena tima eksperata ko ji radio na projektnom zadatku od 2005 godine. Stručni tim je formiran odlukom Vlade Kantona Sarajevo brojao je 13 članova. Taj tim je kao tehnologiju za tretman procjednih voda na sarajevskom odlagalištu kućnog otpada predložio MBR sistem sa potopljenim modulima a što nema u izvještaju. Zašto nije dostavljen ukupan iznos novca utrošen na projekte ugradnje MBR uređaja 2005 – 2011? Jel postojala garancija na uređaj i šta se po tom osnovu poduzelo u prošlosti? Koje su sankcije poduzete

Predsjedavajući:

Kolega Vreto malo samo sporije. Imate puno pitanja, vidim da jedva stižu. Mislim da ste 20-tak već. I samo malo sporije, neće vam moći odgovoriti na sve.

Poslanik/zastupnik Elvis Vreto:

Hvala predsjedavajući. Slažem se. Koje su sankcije poduzete za one koji su odlučili da je MBR uređaj najbolji izbor kroz projektni zadatak? Da li je tender javna nabavka za izbor izvođača bio potpun i precizan jer postoje analize koje govore da se površno radilo na uslovima za tender, sa ozbiljnim propustima? Da li je istina da su parametri sastava procjednih voda, rađenih 2005 godine dosta razlikuju od onih kada je 2008 godine uređaj pušten u probni rad? Da li su pojedinci koji su izabrali MBR uređaj i danas uključeni u razne timove za prevazilaženje stanja i izradu novih elaborata i studija oko Smiljevića, a što potencijalno za posljedicu može imati samo nove probleme. Koje razumno obrazloženje strane Izvještaja 26 i 27, koji po meni predstavlja vid priznanja od strane Ministarstva da nisu proces vodili kvalitetno, nije uzet u obzir tretirano realno stanje deponije prilikom izbora uređaja za prečišćavanje procjednih voda. Citirat ću dio iz Izvještaja: „Od početka pogona, uočeni su nedostaci tehničko-tehnološkom rješenju”, zatim se navodi: „potrebno je istaći da se koncept rada i pogona instaliranog MBR uređaja pokazao kao složen, zahtjevan, ali se jednako tako mora imati na umu da svaki uređaj za tretman otpadnih voda zahtjeva obezbjeđenje sredstava za pogon, koja u principu nikada nisu zanemariva. Ja postavljam pitanje ko je to trebao imati na umu i ko je trebao planirati? Dalje se kaže, pa citiram: „bez takvog pristupa ni jedan uređaj za tretman otpadnih voda ne radi i uloženi kapital propada, a posljedice po okoliš se ponovo pogoršavaju”. Ova konstatacija od Ministarstva koje je nadležno i poprilično zbujujuće je neshvatljiva. Molim da mi se odgovori na koga predlagrač misli kada iznosi ovakvu situaciju a ne navodi odgovorne? Da li je tačno da je krajnji korisnik 2011 godine MBR uređaja, a to je JP RAD nije prihvatilo prijem uređaja na upravljanje, zbog nedostataka i nezadovoljstva radom, odnosno neradom tog uređaja. Ja imam još pitanja. Odnosi se na konstataciju u Izvještaju odnosno kroz informaciju Ministarstva po meni su one kontradiktorne na više mjesta se na vodi problem odlaganja nedopuštenih vrsta otpada osim komunalnog i što je korektan navod, ali se u istoj informaciji navodi i kritički se daje osvrt na operatera KJP RAD koji se sklopio kao samo 8 ugovora o preuzimanju animalnog otpada. Ukazujući kako možda to nije dovoljno, a dodatno navodi kako izdaje privremena odobrenja za odlaganje otpada. Ja zaista molim objašnjenje za ovaj dio. Na strani 29 gdje se opisuju realizovane aktivnosti iz Programa rada za sanaciju, rekonstrukciju sanitarne deponije 2016-2020 a što se odnosi za period od 2016 odnosno 2018, pod tačkom 11 se navodi da je izvršena nabavka, transport i rad novog pilot postrojenja za ispitivanje uspostave biološkog prečišćavača procjednih voda koji bi trebao biti u funkciji do kraja 2021 godine. Zanima me jesu li iste osobe predložile izbor i novog postrojenja, kao i 2005 godine i koliko je trajao rad pilot postrojenja? Imamo li kakve naznake i podatke o rezultatima i efikasnosti za budući uređaj kako nam se ne bi ponovila situacija iz 2011 godine? Što se tiče mjera koje je predložilo Ministarstvo, na strani 42, ja ću kazati na problem mjere broj 3. mislim da je to kroz odgovor

kolegi Zvonki Mariću na jedno od postavljenih pitanja dostavljeno od strane Novog Grada, čak je i na tematskoj sjednici koja je održana u Novom Gradu, je li tehnički moguće riješiti izgradnju kolektora otpadnih voda, zbog nivoa na kojem se nalazi, povezati ih sa Butilama ili je u mjerama potrebno za taj lokalitet izgraditi mini uređaj sličan Butilama i pokriti to područje? To je dilema mjere broj 3. I još jedno imam pitanje da li se planira i nisam to vidio nigdje, ni u mjerama ni u studijama, stimulisanje građana za razvrstavanje otpada na mjestu nastanka? Šta to znači? Imamo primjere pozitivne kako je to riješeno, ja mislim da to nama trebaju biti primjeri ili pokušati primijeniti tu praksu kako je riješila Slovenija, grad Ljubljana, stimulišu građane da razvrstavaju otpad. Oni imaju od toga benefit. Ja mislim pored izgradnje ovih smatram ekoloških ostrva i reciklažnih dvorišta da je to sigurno jedan od ključnih mjera u budućnosti koje će dati jedina pravi rezultat. Zahvaljujem se predsjedavajući. Znam da je puno pitanja, ako bude nekih nejasnoća, ako nisu uspjeli zapisati spreman sam ih ponoviti.

Predsjedavajući.

Vjerovatno ste vi postavljali i pitanja koje su kolege htjele, tako da smo izgubili na mostu, dobili na ćupriji.

Poslanik/zastupnik Admela Hodžić:

Zahvaljujem predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne. Pa ovako, evo čuli smo već da su određena sredstva, odnosno znatna sredstva izdvojena za objekat deponije inertnog materijala. Isto tako za odlaganje sortiranog materijala, sortirnica. Zanima me koliko ljudi radi na ovim poslovima i da li je opravdano, da li su sredstva opravdana? Koliko je to količinski koliko oni sortiraju otpada i koliko ih je uposlenih na ovim poslovima? Isto tako zanima me ako je ministar kazao da su određene vrste otpada odlaganje njihovo regulisano pravilnikom dok druge nisu. Zanima me ko dozvoljava da se na takav način odlaže otpad za koji ne postoji regulisano pravilnikom, na koji način će se odlagati s obzirom da znamo koliko je to opasno i koliko je taj dio to naselje oko deponije zaraženo. I zanima me isto tako ko je odgovaran kada dođemo svaki put u situaciju da se ova sanitarna ploha mora uz neke demonstracije ili izlazak građana na ulice ponovo sanirati, pa zar nemaju ljudi koji tamo rade i koji su zaduženi za to? Zar ne primaju plaću za taj dio posla? Jel se mora svako dvije, tri godine ovako isto postupati, izaći na ulicu, moliti da se nešto poduzme ili će se ovo na neki način riješiti nekim drugim putem, ako zna proces kako se sanitarna ploha, i nakon koliko vremena i količinski otpada mora sanirati? Toliko. Zahvaljujem.

Poslanik/zastupnik Samra Ćosović-Hajdarević.

Zahvaljujem. Ovako, moja pitanja su sljedeća iako je kolega Vreto mnogo njih iznio. Postoje određene indicije da se animalni otpad mesnih industrija iz drugih Kantona dovlači i odlaže na deponije bez kontrole u večernjim satima. Da li su navodi istiniti i ko je odgovaran za isto? U zapisniku Komisija za prostorno uređenje i stambeno komunalnu politiku iznijela je sljedeće:

u skladu sa navedenom saglasnošću JKP RAD je sklopio ugovore sa sljedećim firmama. Ukupne godišnje količine firme koje odlažu animalni otpad, ukupne godišnje količine cca 980 tona. Ministar je u svom izlaganju ako se ne varam naveo ukupan godišnji otpad od 500 tona, pa me samo interesuje. Dalje, treba napomenuti da se radi o ukupnim količinama životinjskog otpada, ukupnim količinama životinjskog otpada koji se odlaže na deponiju Smiljeviće budući da se značajne količine dolaze na deponiju u miješanom komunalnom otpadu iako članom Zakona 34, Zakona komunalnoj čistoći to zabranjuje, pa me interesuje kako to rješavate? Sljedeće pitanje bih postavila vama ili direktorici JKP RAD. 2016 godine imamo informaciju da je RAD pozvao sve građevinske firme da se bez naknade odlažu kamioni sa zemljom, nisu znači vršene naplate istih. Interesuje me da li je to sada slučaj s obzirom da se na deponiji ne

može primijetiti iste primjese zemljišta da vam fali. A imamo informaciju da se počelo naplaćivati u zadnjem periodu. Jeste li me shvatili ili da ponovim pitanje? I vezano za deblokadu Smiljevića sa Zapisnika 08. novembra 2016 godine kada je izvršena deblokada Smiljevića navedeni su koraci, odnosno mjere koje ste obećali ispuniti pa me samo interesuje koliko toga je završeno do sada. Zahvaljujem.

Dopredsjedavajuća Smiljana Viteškić:

Zahvaljujem predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne u sali i ja imam dva kratka pitanja. Kako komentarišete aktivnost JU Zavod za javno zdravlje Kantona Sarajevo vezano za prevenciju u zaštiti zdravlja stanovništva od mogućih uticaja deponije, gdje se između ostalog navodi sljedeće:

- ne postoje sistemi za prečišćavanje svih otpadnih, komunalnih i industrijskih voda, što predstavlja rizik od kontaminacije vode za piće i pojave crijevnih zaraznih bolesti i intoksikacije stanovništva kao što je slučaj na deponiji Smiljevići gdje ne radi kolektor za preradu otpadnih voda i one idu direktno u otvorene vodotoke. I drugo pitanje, možda ministar neće moći odgovoriti, ali neko u sali da li je pri ministarstvima u Vladi Kantona Sarajevo imenovana komisija odnosno odbor za praćenje stanja na deponiji Smiljevići. Ako je imenovana, kada je imenovana? Ko su članovi komisije? Koliko je nadzora i sastanaka održala komisija, naravno ako je imenovana? I kome je dostavljala izvještaje o stanju na deponiji? Hvala.

Poslanik/zastupnik Samir Suljević.

Zahvaljujem predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne kao i gledaoce koji nas prate. Imam nekoliko pitanja. Prvo je upućeno ministru Damiru Filipoviću. Koliko nerad i nedostatak propisa i infrastrukture na višim nivoima vlasti otežava upravljanje Regionalnim centrom otpada i kako se to reflektuje na upravljanje? Drugo, isto ministru Filipoviću, zašto je trenutno na svega dva posto u vezi sa reciklažom? Šta je uzrok a šta je posljedica? Sljedeće pitanje upućujem Ministarstvu privrede i KRO RAD zašto smo mi na ovom nivou i upravljanja otpadom jer je evidentno mala iskoristivost otpada? I koja je bila obaveza opština kantonalnim planom upravljanja otpadom u periodu od 15 do 2020 godine? Jesu li b ili dužni donijeti općinske planove upravljanja otpadom i pripremiti projektnu dokumentaciju za reciklažna dvorišta u cilju smanjenja količina za odlaganje? To ste već dijelom i odgovorili, a sljedeće pitanje je isto KRO RAD interesuje me da li je istina da bivši direktor nije bio na tehničkom prijemu postrojena MBS sistema? I znate li zašto? I ostavljam pitanje, nemam informaciju da li je uopšte izvršen tehnički prijem tog postrojenja? Hvala.

Poslanik/zastupnik Zvonko Marić:

Zahvaljujem predsjedavajući. Dame i gospodo, drugarice i drugovi i svi vi koji pratite ovu sjednicu, ja imam niz pitanja ali samo ću jednu kratku napomenu prije nego što počnem. Ja sam sigurno postavio rekordan broj pitanja koja su vezana za problem Smiljevića, s namjerom da se popravi stanje ali istovremeno da se pripremim za ovu sjednicu i na temelju onih odgovora, da ih ne kvalificiram sada kakvi su uglavnom, ali ću reći kroz diskusiju učinio sam taj neki svojevrsni strateško potez da bih mogao danas govoriti o ovom problemu. Prije svega kada je riječ o dostavi materijala mene interesira u prijedlogu mjera iz izvještaja pod tačkom 3 stoji da se zadužuje Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture da s općinom Novi Grad u 2020 godini obezbijedi izgradnju kanizacionog kolektora Smiljevići – Zabrđe kako bi se vode prečišćavale na nivou upuštanja u kanalizaciju a ne u Lepenički potok povezujući se sa napomenom na strani 33 izvještaja, Ministarstvo resorno gdje se navodi da je ovo citiram „uvjet za sagledavanje mogućnosti za zbrinjavanje filtrata i provedbu daljnje aktivnosti svakako izgradnja kolektora Zabrđe Butile”. Što bi značilo odvesti prečišćene vode

do blažeg nivoa prečišćavanja, do uređaja u Butilama. Međutim, zbunjujuće djeluje odgovor općine Novi Grada na postavljenju inicijativu pitanje od 27.08.2019 u kojem se navodi: „Geografski položaj naselja Zabrdje, Rajlovac, Dobroševici i Rječice, i dijela Sokolja u kojem živi blizu 40.000 građana je niži od kote terena na kojem se nalaze centralni prečistač otpadnih voda u Butilama, tako da ne postoji mogućnost gravitacionog vođenja otpadnih voda iz navedenih naselja do prečistača u Butilama. Dakle niži je nivo. Moram priznati da sam zbunjen ovom kontradiktornim stajalištima te je potrebno dati objašnjenje prije bilo kakve rasprave i usvajanja zaključaka. Dalje, sljedeće pitanje, zašto su produženi ugovori u vezi prikupljanja i odlaganja animalnog otpada koji su istekli 3.07. 2019 godine. Isti su produženi 03.11.2019 godine i što ćete poduzeti nakon tog perioda? Jer naprosto je zbunjujuće kako je moguće da se zabrani odlaganje animalnog otpada, a da se onda daju privremene dozvole? Jedan dan izdajete dozvole za odlaganje animalnog otpada a drugog dana pitate šta nas pitate o animalnom otpadu? Prosto je nevjerovatno, to su kontradiktornosti u ovom materijalu a ima ih niz. Ne adresiram ministre Filipoviću ovo vama jer znam da niste autor toga. Da li je pogrešno bilo na tematskoj sjednici Vlade Kantona Sarajevo zadužiti ministricu Brčić u roku od 15 dana za donošenje neophodnog pravnog okvira koji bi pomogao boljem funkcioniranju deponije? Iz kojeg razloga su postavljali nerealni vremenski rokovi? To je pitanje za ministricu Brčić. Također kada već govorimo o animalnom otpadu, vrlo je interesantno da nismo dobili materijal koji se odnosi, ili uz materijal nismo dobili studiju koja je urađena, a vezano je za Praču. Pa se pitam je li to zastupnici ne smiju znati da je urađena ta studija i šta ona zapravo sadrži, a to je gorući problem. Možda se u Pentagonu čuva kao strogo povjerljiv dokument i zato nama nije dostupan. U materijalu za sjednicu pominjete Studiju opravdanosti gradnje kogenerativnog postrojenja i postrojenja za mehaničko-biološki tretman MBT. Ja ne mogu da vjerujem zaista. Ova terminologija koja je čini mi se pomodarske naravi, treba nekoga da fascinira što bi rekao zastupnik Dević, ili impresionira. Međutim, ja vam moram iskreno reći, kada kažete MBR membransko-biološki reaktor, mene to podsjeća na VBR. Kada kažete MBS mene to podsjeća na MTS.

Predsjedavajući:

Kolega Marić molim vas pitajte. I diskutujete kasnije. Na svakom ste pitanju malo raširili. Imat ćete diskusiju.

Poslanik/zastupnik Zvonko Marić.

Pa moram dok zapišu ova pitanja, ali pazi,

Predsjedavajući:

Ima rezona, dok oni zapisuju vi opisujete.

Poslanik/zastupnik Zvonko Marić:

Znate šta, ja ne volim prazan hod. Vi ako ste pristalica toga. Dakle ko čini radnu grupu i nadzor nad izradom studije opravdanosti izgradnje kogenerativnog postrojenja i postrojenja za mehaničko-biološki tretman MBT otpada na području Kantona Sarajevo? Molim njihove stručne reference, da li su za svoj rad dobijali javna sredstva? Postoji li izvještaj o njihovom radu? Koje su reference i iskustva firme ENOVA d.o.o. na izradama studija u vezi izgradnje kogenerativnog postrojenja i postrojenja za mehaničko-biološki tretman? Ukoliko se odlučimo za izgradnju kogenerativnog postrojenja i postrojenja za mehaničko-biološki tretman, u kojem ćemo ujedno proizvoditi i toplotnu energiju. Količina toplotne energije koja bude proizvedena putem tog postrojenja dovoljno je za koliko kućanstava? Da li sa tom proizvodnjom nestaje potreba za toplotnom energijom iz Termoelektrane Kakanj? Da li imamo potrebu odmah povećati cijenu odvoza smeća kako bi omogućili sanaciju deponije

Smiljevići? Količina zelenog otpada koji proizvodi RAD i druga poduzeća, i građani, prema izjavi bivšeg ministra Lukića iznosi 20.000 tona godišnje. Da li je to riješeno putem kompostane, da li je kompostana izgrađena ili da li funkcioniše još uvijek? A znamo u prošlom mandatu da je pokrenuta ta inicijativa? Kada će biti u funkciji oprema koja se koristi u svrhu indikativnih mjerenja, analizator za mjerenje vodik sulfata i drugih primjesa koji naprosto za koja su obezbjeđena sredstva. Prema tvrdnji prof Serdarević, inače člana operativnog tima koji je iznijela na tematskoj sjednici na Smiljevićima za prekrivanje ploha deponije Smiljevići ne zna šta je bolje: zemlja ili folija? Da li smo tu dilemu napokon raščistili jer jednostavno cijena koštanja nije ista ili se pak ovdje radi o lažnoj dilemi. Molim vas radi javnosti da objasnit šta je sve potrebno učiniti da bi se formirala nova ploha za odlaganje unutar zamislite upravljanje otpadom. Mislim da ovaj termin nije u redu iz prostog razloga da se upravljalo otpadom ne bi došli u ovakvu situaciju. Možda je loše upravljanje otpadom, za prekrivanje ploha deponije Smiljevići, ne zna šta je bolje, dal je zemlja ili folija. To zapamtite i tu dilemu moramo prije nego što budemo raspravljali napokon raščistiti. Dakle vraćam se ovom pitanju. Sektor plasiranja informacija jednostavno može osvanuti tehnička dokumentacija, dozvola Federalnog Ministarstva okoliša i turizma, tenderi za folije i ostalo. Dok ne bude realizovana nova ploha od 15.000 kvadrata gdje odlažemo smeće, na kojoj plohi, budući da je i nova od 3000 već popunjenja. Da li se sve radne jedinice deponije Smiljevići dostavljale izvještaje o količini i vrsti otpada predviđene zaključkom Vlade Kantona Sarajevo? To je veoma važno pitanje. Iz fotografija koje nam dostavljaju građani, evidentno je da je zaključak Vlade Kantona Sarajevo o zabrani odlaganja posebnih vrsta otpada nije izvršen jer animalni otpada je i dalje dovožen i još uvijek se dovozi u tijelu deponije. Rezultati monitoringa procjednih voda zašto nam nisu dostavljeni i ako sam ja tražio kroz zastupničko pitanje. Meni kao zastupniku nije potrebno da čekam ovu prezentaciju već moglo mi se to dostaviti u zakonskom roku. Pitanje za ministra Mandića i KJKP RAD kako ste se pripremali za Bajram jer je bilo očekivano da će biti problema sa animalnim otpadom? Građani kažu da je užasno neugodni mirisi su se širili a aktivna ploha nije bila prekrivena koliko je bilo potrebno? Zašto je bila ovakva situacija? Imam još niz pitanja, ali mislim da zbog poštovanja vremena i kolega i svih onih koji nas prate, ja ću ovo ugraditi kroz diskusiju, ali samo molim da kao razjašnjenje kažete da postrojenje za proizvodnju električne energije ne radi zbog toga što nema dovoljnih količina deponijskog gasa za rad postrojenja. Šta je potrebno uraditi da bi imalo dovoljne količine gasa? Hvala vam.

Poslanik/zastupnik Jasna Duraković:

Zahvaljujem predsjedavajući. Srdačno pozdravljam sve prisutne kao i sve one koji nas naravno danas prate putem malih ekrana. Moji prethodni evo već rekoše zaista jako puno onoga što sam i sama htjela postaviti pitanja. Ali evo ja ću pokušati nekako uključiti neke nove stvari koje još nismo čuli. Naime, Ministarstvu resornom postavljam nekoliko pitanja. Ja sam nekada krajem januara mjeseca ove godine uputila zastupničku inicijativu ako se sjećate, koja je postavila pitanje neophodnosti potpunog sistemskog i integralnog rješavanja problema otpada u Kantonu Sarajevo. I postavila pitanje da li se određena dodatna sredstva mogu izdvajati iz budžeta i biti fokusirana ka realizaciji sistemskog plana upravljanja otpadom. Pogotovo izdvajam ovdje osvrćem se na prijedlog koji je bila intenzivna edukativna kampanja sa stanovništvom grada Sarajeva, tj Kantona kompletnog o neophodnosti razdvajanja selektivnog odlaganja otpada. Evo kolege i kolegice su već prethodno spomenule, mene sada zanima da li postoji neka zakonska mjera, odredba neka strategija koja bi bila uvezana i sa od Kantona prema višim instancama zakonodavne i izvršene vlasti, tj federalni fond za zaštitu okoliša Federacije i Federalno Ministarstvo za okoliš i turizam. Da li postoji neka mogućnost u nekom narednom periodu da zaista napravimo neke zakonske mjere ili kampanju, ne znam, nazovite kako hoćete da se zaista sa stanovništvom poradi na tome da imamo intenzivne

edukativne kampanje kako odvajati selektirati, reciklirati otpad. E sada, drugo pitanje nadovezuje se na to. Da li ustvari ima uopšte svrhe uvoditi reciklažna dvorišta, ili uvoditi tu selekciju, pogotovo kada je plastika u pitanju ako već znamo, ili čuli smo i vidjeli da naime taj otpad dolazi na istom kamionu i ono se odlaže na sve te deponije bez ikakve selekcije na kraju kada dođe na finalno odredište. Evo da mi pojasnite šta planiramo uraditi u narednom periodu po tom pitanju, poseban naglasak stavljam na štetnost plastike, u kontekstu činjenice da to nije organski razgradiv materijal. Da je potrebno za jednu plastičnu bocu do 50 godina da se ona razgradi, ako ne i više. Kako razdvajati? Da li ima uopšte svrhe? I na kraju može li se razmišljati u pravcu neke masovne reciklaže? Neke nacionalne kampanje koja će možda biti pokrenuta s ovog nivoa pa se replicirati i na druge nivoe kako entitetske, tako i na državni gdje se. Evo navest ću primjer zemalja EU i susjedne R Hrvatske koja je čini mi se prije 7 godina uvela obavezu i to masovnom kampanjom gdje se pozivalo stanovništvo da reciklira plastične boce i da će za svaku tu plastičnu bocu dobiti po pet hrvatskih lipa. Kod nas bi to moglo biti 5 bosanskih feninga. Da li postoji taj pravac razmišljanja uopće ovdje i u nekom narednom periodu možemo li razmišljati o nekim strategijama zajedničkim gdje bi smo napravili nešto što je i te kako korisno za kompletan Kanton Sarajevo. Evo toliko. Hvala.

Poslanik/zastupnik Vildana Bešlija:

Hvala vam. S obzirom da se prvi put javljam, pozdravljam sve prisutne i one koji nas prate. Moja pitanja su sljedeća. Pitanje za ministra Filipovića. Ko je odgovaran za praćenje realizacije plana za 2015-2020 godinu? Kako informišete građane o operaterima za pojedine vrste otpada jer bi o uveliko smanjilo otpad koji se odlaže u kontejnere za neselektivni otpad. Također mišljenja sam da je u ovo momentu važnije, kao što je i kolegica otprilike diskutovala, važnije je od razvrstavanja otpada je mjesto nastanka. Pa me onda Interesuje da li se već planiraju aktivnosti koje će poslužiti kao priprema za planiranu spalionicu jer znamo da je to preduslov za trajno uništavanje otpada jer znamo da se tu ne smije naći ništa ono za što nije predviđeno jer ćemo i dalje imati zagađenje. Da li imamo podatak o broju registrovanih firmi za otkup sekundarne sirovine i da li je uspostavljena saradnja. Ako da, molim podatak o iznosu finansijskih prihoda po ovom osnovu. Mislim daje ovo više upućeno prema RAD-u? Koji bi bio kapacitet planirane spalionice? Ovdje mislim na regiju koju bi pokrivala svojim kapacitetom. I s obzirom da znamo da je industrija otpada generator prihoda interesuje me koliko godišnje prihoda KJKP RAD ostvaruje po pitanju prodaje sekundarnih sirovina i koliko je to procentualno u odnosu na ukupne prihode ovog preduzeća? Da li je zadnjih 15 godina bilo pomaka na ovom polju? Hvala.

Poslanik/zastupnik Igor Stojanović.

Hvala predsjedavajući. Prva dva pitanja su za ministra Damira Filipovića. Zanima me zbog čega još uvijek nije donešen Zakon o upravljanju komunalnim otpadom? Šta je dakle razlog? Zbog čega prijedlog nije uveden? Moje drugo pitanje je zašto je cijena korisne površine prikupljanja transporta i odlaganja otpada samo 0,11 feninga po metru kvadratnom i da li je ta cijena realna? Također imam pitanje za Ministarstvo koji su strateški ciljevi i šta Ministarstvo u ovom trenutku radi po pitanju otklanjanja na deponiji? Također imam pitanje za RAD da li KRO RAD ima razvojnu strategiju preduzeća i kako vidi upravljanje deponijom u budućnosti? I pitanje imam za Ministarstvo komunalne privrede. Dakle, ja imam informaciju da je Ministarstvo komunalne privrede opštini Novi Grad prenijelo 570.000 KM za kanalizacionu mrežu. Nemam tačan datum kada su ta sredstva prenešena. Ja bih volio da znam da li je to tačno s obzirom da su to bila sredstva za područje ovo o čemu su već zastupnici pitali za područje infrastrukture Smiljevići, Zabrdje, Sokolje. S obzirom da znamo da se ta mreža nije ugradila nego čak se planiraju na ovom području neka sportska igrališta,

zanimaju me da li su ta sredstva uopšte tamo i da li je Novi Grad opravdao ta sredstva kako su utrošena?

Poslanik/zastupnik Segmedina Srna Bajramović:

Zahvaljujem predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne. Pa evo mojih prvih nekoliko pitanja je u pravo na tragu onoga o čemu je govorila kolegica Jasna Duraković, odnosno pitanja koja je postavila pa me zanimalo koje vrste otpada uopšte se razlikuju u praksi u smislu obavljanja djelatnosti i kako se definiše opasni otpad? Koje primjere opasnog otpada nalazite u svakodnevnom životu i da li ga i na koji način odvajate? Pitanje za preduzeće RAD. I da li imamo plan na koji način treba upravljati otpadom odnosno imamo li uspostavljenu određenu hijerarhiju postupka u smislu promocije politike u smislu politike sprječavanja nastanka otpada, reciklaže i zbrinjavanja. I koliko se uopšte otpada skupi po stanovniku? Još jedno, u vezi s ovim, ukoliko nema prerađivačkih kapaciteta za obradu stakla u BIH, šta KJKP radi sa prikupljenim staklom kojeg prema prosječnom morfološkom sastavu otpada ima oko 7,5%. šta je zapravo taj deponijski gas i kakva su mjerenja istog kada je u pitanju deponija Smiljevići? Još dva pitanja, nastojat ću biti kraća, koliko ima posebnih ugovora sa privrednim subjektima za prikupljanje, odvoz i odlaganje komunalnog otpada? Koji su to privredni subjekti i koja je cijena? Ili da budem preciznija koji to privredni subjekti krađu na zdravlju ljudi? I posljednje pitanje, to bi bilo pitanje za sve učesnike današnje sjednice, da li smo danas spremni donijeti detaljan plan sanacije Smiljevići, prvenstveno baziran na eliminisanju tih neugodnih mirisa, zbog čega se građani i najviše žale na taj aspekt problema i u vezi s tim donijeti precizan finansijski plan koji će biti ugrađen u budžet Kantona Sarajevo za 2020 godinu. Evo imali smo najave u uvodnom izlaganju ministra da su planirana izdvajanja od 3.700.000 KM. Zahvaljujem.

Poslanik/zastupnik Sead Milavica:

Zahvaljujem predsjedavajući. Pa pozdravljam sve prisutne, pošto se prvi put javljam. I zahvaljujem se ministru na iscrpnom izlaganju. Jako je teško postaviti danas pitanja nakon zaista velike sveobuhvatne rasprave koje su kolege pripremili i kroz pitanja postavili. Evo ja ću pokušati da postavim dva pitanja, mada mislim da se provlače negdje već kroz pitanja kolega. Tako da moje prvo pitanje glasi. D ali nam možete za ministra, iznijeti podatke vezano za proračun deponijskog prostora na deponiji Smiljevići, što je važno u kontekstu vijeka trajanja same deponije? I drugo pitanje, da li postoji procjena o količinama deponovanog otpada iz općina pojedinačno? Da li imamo tu procjenu koliko imamo otpada iz svake općine pojedinačno? Hvala.

Poslanik/zastupnik Amra Hasagić:

Zahvaljujem predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne kao i sve one što na bilo koji način prate rad današnje sjednice. Slično pitanje je postavio kolega Marić ali ja ću biti malo konkretnija. U izlaganju ste naveli da je iz budžeta izdvojeno 3,7 miliona za sve aktivnosti vezane za deponiju. Konkretno me zanimaju rokovi i kada se planira pristupiti nabavci nove sanitarne plohe? Posljednja je nabavljena 2016 godine. Znamo da je istoj rok važenja godina i pol što bi značilo da se trenutno otpad ne odlaže na adekvatan način. Da li je to istinito? Kada smo kod pomenutih rokova, u okviru mjera koje ste predložili, većina je predložena bez jasno definisanih rokova, a sami ste naveli da je regionalni centar gorući problem Kantona Sarajevo. Da li ćete u budućnosti precizirati rokove izvršenja tih mjera? I treće posljednje pitanje, kolika je cijena za odlaganje animalnog otpada? Hvala vam.

Poslanik/zastupnik Neira Dizdarević:

Hvala predsjedavajući. Ja također pozdravljam sve prisutne u sali kao i građane koji prate naš današnji rad. Imam nekoliko pitanja, trudit ću se zaista da se ne ponavljam. Prvo moje pitanje upućeno je zapravo premijeru. S obzirom da smo u nekoliko navrata imali priliku čuti da je premijer naglasio da je obavio određene razgovore sa stranim investitorima u vezi MBT postrojenja i kogenerativnog postrojenja u kojoj fazi su ovi pregovori. Da li je riječ o investitorima i kakvi su uopšte planovi u vezi spalionice otpada i koliko će eventualne odluke vezano za spalionicu mijenjati situaciju vezanu za sanaciju Smiljevića? Spomenuli su se neki Šveđani pa evo ja molim za više informacija. Ostala pitanja su upućena resornom Ministarstvu ukoliko može malo stručnijih odgovora koliki je kapacitet jama grobnica, koliko su one popunjene? I kakva je razlika odlaganje animalnog otpada u tijelo deponije i u jame grobnice? U slučaju izgradnje kogenerativnog postrojenja i postrojenja za mehaničko biološki tretman koliko će se povećati cijena odvoza smeća za domaćinstva? Da li ima ikakav proračun s obzirom da smo u nekoliko navrata u materijalima imali priliku pročitati da su cijene odavno neekonomske i da se nisu mijenjale dosta dugo. Da li je u proteklom periodu obezbjeđeno dovoljna količina zemljanog materijala za dnevno prekrivanje? Građani su se žalili da prekrivanje nije rađeno na dnevnoj bazi, da li je to istina? Da li su rađena ikakva mjerenja emisije plinova sa deponije u 2019, ukoliko jesu, kakvi su rezultati? I kako su se u proteklom vremenu pokrivali dijelovi deponije koji se sada ne koriste? Da li na tim dijelovima dolazi do curenja deponijskih gasova koji su razlog neugodnih mirisa koje građani osjećaju? Toliko. Hvala.

Poslanik/zastupnik Bibija Kerla:

Hvala predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne u sali i gledaoce pored malih ekrana, odnosno TV ekrana. S obzirom da je moj kolega Zvonko Marić postavio 17 pitanja, od toga vjerovatno i mojih 5 ja ću postaviti samo par kratkih pitanja, pa molim ministra da ipak malo obrati pažnju na pitanja. Postoji li ikakva šansa da se popravi postrojenje koje prečišćava gasove na deponiji i ko je uopšte kriv da prečistač trenutno uopšte ne radi? Drugo pitanje. Kakve su šanse da se zaustavi uliv fekalija iz naselja blizu deponije i same deponije u Lepenički potok, a koji se daljim tokom ulijeva u rijeku Bosnu? Da li je moguće da nismo u stanju izvršiti konzerviranje postojeće plohe prekrivanjem otpada odgovarajućom zemljom, a znamo vrlo dobro koliko je naša BIH bogata s tim vrsta zemlje, a pogotovo ilovačom. I zadnje pitanje zašto ovo pitanje Smiljevići nije u prioritetu 300 mjera šestorke, jer materijal koji smo danas je pred nama, na 43 stranice, od toga pola materijala se sastoji od izvještaja a studije izvodljivosti je svedena na par stranica i mislim da ipak Smiljevići trebaju da budu prioritet svega onoga što obuhvata današnja sjednica o deponiji Smiljevići. Hvala lijepa.

Poslanik/zastupnik Bilsena Šahman:

Zahvaljujem predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne i gledaoce kraj malih ekrana. Moja sva pitanja su upućena firmi RAD, i nadležnom Ministarstvu naravno. Da li su razmatrali organizovanje deponije kao posebne firme ili firme kao javno privatno partnerstvo koja treba da funkcioniše na ekonomsko tržišnoj bazi i koja bi mogla da konkuriše kod IPA fondova. Da li ste razmišljali o povećanju cijena naplate od domaćinstava, pogotovo od privrednih subjekata jer smo svjesni da svi pravimo više otpada i da naplata bude po članu, a ne po kvadratu. Ko kontroliše ispravno rukovanje deponijom, jer imamo problem postavljanja folija i zemljišta koje se nepropisno sprovodi. I upravi RAD zašto već sortirani otpad trpaju u jedan kamion i tako s jedne strane građanima šalju poruke da ne trebaju isti razdvajati a sa druge strane mogu sortirani otpad iskoristiti kao materijal ili gorivo RDF kojim se može proizvesti značajni ekonomski učinci? I koliko tona otpada je dnevno odlagano prije pet ili deset godina, ako sada imamo 500 tona dnevno. Zahvaljujem.

Poslanik/zastupnik Mahir Dević:

Hvala. Pa evo mi već skoro godinu dana otprilike slušamo kako će se nešto uraditi i čekamo te rezultate te priče da će se to nešto uraditi. Naravno ja ću ovo pitanje postaviti premijeru Kantona Sarajevo jer ga smatram najodgovornijim čovjekom u Kantonu Sarajevo jer je on onaj koji predvodi Vladu Kantona Sarajevo. Svjedoci smo da u 2019 godini kroz Budžet Kantona Sarajevo i kroz izmjene i dopune Budžeta Kantona Sarajevo nisu planirana sredstva za otklanjanje nedostataka, za dobijanje okolinske dozvole a vezano za funkcionisanje navedene deponije. Znali smo koji su to sve nedostaci, znali smo koliko koštaju ti nedostaci, a evo već u dva navrata znači i u budžetu Kantona Sarajevo i u rebalansu budžeta Kantona Sarajevo nismo planirali ta sredstva da otklonimo te nedostatke i da bi se dobila ta okolinska dozvola i da bi ta deponija mogla da funkcioniše u skladu sa zakonom. Ja zaista premijeru cijenim da je ovo jedno izuzetno važno pitanje i da je ono moralo biti u vrhu prioriteta. Ukoliko znamo da evo čuli smo i maloprije od resornog ministra da skoro 500 tona otpada dnevno se tu odlaže. Znači to je prioritet važniji od svih registara, od svih.

Predsjedavajući:

Možete li kolega Dević na pitanja, molim vas, ko kolega Marić i vi opisujete isto.

Poslanik/zastupnik Mahir Dević:

Bio sam vrlo konkretan predsjedavajući.

Predsjedavajući:

Pitanje jeste ali onda diskutujete o pitanju. Ako vas mogu zamoliti da se vratite na pitanja.

Poslanik/zastupnik Mahir Dević:

Obrazlagao sam naravno pitanje. Zanimljiva je vaša reakcija s obzirom da su prethodnici govorili po 15 minuta. I drugo pitanje naravno koje se direktno veže za ovo prvo pitanje ko je odgovoran ustvari zato što deponija danas funkcioniše bez okolinske dozvole? Eto to su ta dva pitanja vrlo konkretna predsjedavajući. Bez obzira koliko su teška.

Poslanik/zastupnik Damir Nikšić:

Zahvaljujem predsjedavajući. Htio sam da postavim pitanje nadležnima. Da li su razmišljali o prekrivanju aktivne plohe recimo zemljom i industrijskom konopljom? Da li su uopšte razmišljali o industrijskoj konoplji kao sredstvu koje pomaže dekontaminaciji tla jer industrijska konoplja je legalna i potrebno je samo registrovati se. Tj pokrenuti registar uzgajivača da bi se legalno zasijala na deponiji oko nje i pomogla dekontaminaciji toga. Radi se o industrijskoj konoplji, konoplji koja nema psiho efekte ali je isto tako ljekovita. Dobro, nju ne bi koristili nakon toga za nešto u tom smislu za liječenje, ali bi dobro bilo da dekontaminira tu zemlju. Znači umjesto ovoga miliona i po folije

Predsjedavajući:

Kolega Nikšiću molim vas pitanje i vi diskutujete poslije.

Poslanik/zastupnik Damir Nikšić:

Folije, da li ste razmišljali ili konsultovali neke eksperte koliko bi moglo biti dobro primijeniti tu industrijsku konoplju umjesto recimo ove folije jer maloprije smo čuli pitanje u vezi zemlje, prikriivanja zemljom pa ja bih sada na tu zemlju samo dodao i ovu industrijsku konoplju. Eto to je moje pitanje.

Poslanik/zastupnik Aljoša Čampara:

Zahvaljujem. Pa evo ja ću vrlo kratko. Pitanje će se odnositi na najodgovorniju osobu u Kantonu na gospodina premijera Foru, može i ministar naravno kao manje odgovoran od njega možda. Mene interesuje da li sada deponija radi bez okolinske dozvole? Imate li vi nadležnu okolinsku dozvolu i ako nemate, kako je mislite pribaviti obzirom da morate prije toga dobiti prethodnu saglasnost ili neku vrstu dozvole od Agencije za sliv rijeke Save a mislim da je ta Agencija ne može izdati upravo zato što se procjeđuje voda i izlazi iz deponije koja je otprilike kontaminirana i otrovna. Eto mogli bi smo tako reći. A u međuvremenu se i dalje ovaj otpad odlaže. Pa bih eto molio da mi odgovorite na dva ta pitanja. Hvala.

Poslanik/zastupnik Sabahudin Delalić.

Zahvaljujem predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne kolege i gledaoce pored malih ekrana. Pa evo postavio bih pitanje pošto je ministar rekao kako uticati na svijet i savjest građana na razvrstavanje otpada u reciklažnim dvorištima kada jedno takvo dvorište imamo na Dobrinji i građani to fino razvrstaju i dođe jedan kamion i to sve pokupi. Pa eto da vidimo kako ćemo uticati ako ima neki drugi način da probamo i na svijest i na savjest. Hvala lijepo.

Dopredsjedavajući Vibor Handžić:

Zahvaljujem predsjedavajući. Dobar dan svima. Imam dva pitanja bilo ko da mi odgovori iz Vlade. Prvo pitanje je da li je logično uopšte u operativnom smislu upravljanja deponijom Smiljevići i svima aktivnostima vezanim za deponiju da se to radi interesorno kako je sada slučaj ili je puno logičnije u tom operativnom smislu da određeni resor, odnosno jedan subjekt preuzme brigu o svim aktivnostima vezanim za deponiju? I drugo pitanje, naravno govoriti ćemo ovdje o raznim mjerama i onim dugoročnim koje su suštini jako važne, mene jako zanima, mogu to ljudi iz RADA, koji su tamo direktno na terenu, koje su one najhitnije stvari koje mi moramo već sutra početi rješavati što se mora riješiti u kratkoročnom roku, koji je otprilike to iznos finansijskih sredstava za njihovo rješavanje odnosno njihovo prevazilaženje najregentnijih problema. Zahvaljujem.

Poslanik/zastupnik Fahrudin Pecikoza:

Postavio bih pitanje. Pozdravio bih prije svega gledaoce, predsjedavajućeg i zastupnike. Ja bih postavio pitanje da li je uopće razmišljano o dislociranju deponije jer je to jedino rješenje pošto se grad proširio i malte ne opkolio deponiju? Mi nikada nećemo riješiti taj problem ako ne dislociramo tu i dobit ćemo jedno atraktivno građevinsko zemljište koje nam može finansirati, prodaja tog zemljišta može finansirati neku novu deponiju koja bi bila van grada i koja bi bila po europskim standardima. Drugo pitanje, da li je to oko reciklaže, reciklažna dvorišta koliko sam ja shvatio na dobrovoljnoj bazi. Da li je iko razmišljao o tome da uvedemo takse pošto ne možemo, na državnom nivou, na ovu robu koja se reciklira? Znači da kao što je nekada bilo, da se vratimo 50 godina unazad, recimo kao što je nekada bilo 10 feninga flaša, pa ćemo time postići da niko neće baciti flašu nego će je vratiti i uzeti 10 feninga i onaj ko je baci neko će je uzeti, skupljati te flaše kao što smo mi radili kao djeca. To se nekada zvala kaucija. Pa bih volio da ministar resorni razmisli o tome, i Vlada, da razmisle o tome da se vratimo makar 50 godina unazad, ja mislim da bi tih 50 godina unazad bio korak naprijed za ovaj Kanton i da bi na taj način riješili nekih 50% problema deponije. Hvala.

Predsjedavajući:

Zahvaljujem. Iscrpili smo pitanja, sada vas molim da odgovarate na pitanja. Redom, premijer se javio prvi. Zastupnike molim za strpljenje. Ne vjerujem da je ikada bilo ovoliko pitanja za jednu temu.

Premijer Edin Forto:

Mislim da će ministar Filipović uslijed ovolike količine pitanja možda tražiti neko vrijeme da se pripremi. Ja ću mu pomoći zato što ću ja prvi početi govoriti i možda i drugi da se još pripreme. Sama količina pitanja na ovu temu nam govori koliko je građanima ovo bitno, koliko je zastupnicima bitno, koliko nama kao Vladi bitno imajući u vidu da smo iz svih dijelova sale dobili vrlo slična pitanja. Ja ću reći neke stvari koje se tiču šire slike. Prvo odgovornost Vlade. Naravno nećemo bježati od odgovornosti. Vlada je odgovorna, ja prvo pa onda svaki ministar posebno ovi što su u ovim sektorima koji pokrivaju ovu problematiku. A tri su sektora u pitanju. Komunalna privreda i infrastruktura je odgovorna za firmu koja upravlja otpadom i deponijom. Ministarstvo prostornog uređenja i okoliša je odgovorno za pitanja same deponije, u smislu investiranja i vođenja deponije. A Ministar privrede je odgovoran za spalionicu otpada i otpad animalnog otpada. Znači imamo tri resora. Odmah ću odgovoriti na jedno od pitanja. Razgovaramo, mislim da je zastupnik Handžić, dopredsjedavajući razgovarat ćemo intenzivno u narednom periodu oko konsolidacije ovih odgovornosti unutar resora. Nema logike da se jedan problem rješava unutar tri resora. Vrlo brzo ćete možda i dobiti prijedlog na ovoj Skupštini da usvojite neke izmjene u kojem ćemo ne znam još kako će to konačno izgledati, ali da ako je komunalna privreda, ako je otpad komunalni problem, da komunalna privreda ima i odgovornost ne samo za upravljanje firmom koja upravlja, nego i cijelim sektorom. Ali o tome već intenzivno razgovaramo unutar Vlade, prepoznali smo ovaj problem, to je nešto što smo naslijedili. Želim također reći jednu stvar koju ne smijemo izgubiti iz vida a to je da je problem deponije Smiljevići problem od više decenija. Višedecenijski problem odlaganja otpada u Sarajevu. Neka od pitanja su bila šta ste uradili u prethodnih godinu dana? Znači mi smo ovdje 9 mjeseci i uradili smo niz stvari. Većinu od njih ćete čuti danas u detalj. Za 9 mjeseci riješiti nešto što je 20 godina prisutno kao problem, nije realno. Ali nećemo bježati od odgovornosti, sve što je u našem, za šta smo odgovorni preuzet ćemo odgovornost. Ali nije realno tražiti rezultate nakon 9 mjeseci za jedan ovako kompleksan problem. Vezano za dozvole: okolinska dozvola traje 5 godina. Ovo je jedina deponija u državi koja je imala okolinsku dozvolu. I prva je imala okolinsku dozvolu. Čestitam prethodnim vladama koje su to uradile. Ali ne mogu čestitati vladama koje su također prije nas bile koje su, ako pratite dijagram koji pokazao ministar Filipović vidjeli potpuno odsustvo investiranja u deponiju, što je dovelo do ovoga što imamo danas. U jednom trenutku je deponija bila potpuno sanirana. I od 2010 do 2016, mislim je uništena i zapuštena. Pa evo, sračunajte čija je odgovornost. I ko je opet pokrenuo aktivnosti i neke od njih ćemo i mi nastaviti. Okolinska dozvola traje pet godina i ona se zanavlja u skladu sa zakonom. Produženje okolinske dozvole je zatraženo na vrijeme. Produženje vodnih dozvola i vodnih akata je zatraženo na vrijeme. U ovom trenutku kao što su zastupnici Čampara i Dević, mislim još neki napomenuli, i ministar u svom izlaganju rekao, ministar Filipović, čekamo vodne dozvole. Koje su preduslov za okolinsku i u tom nekom procesu očekujemo zanavljanje okolinske dozvole. Sasvim je normalno u industrijskim infrastrukturnim postrojenjima da nakon isteka i pet godina upravljanja nečim što nije nimalo jednostavno, traže se neke nove stvari, da je se nešto što se pokvarilo popravi, kako bi se ponovo zanovila dozvola. Ali ponavljam, ova deponija zahvaljujući nekom potpuno drugom prije 15 godina je bila sanirana, i dobila okolinsku dozvolu koja se produžavala. Znači ovo je jedan niz kontinuitet odgovornosti. Mi nećemo bježati od naše, ali moramo znati da je ovo nešto što nije se preko noći stvorilo. E sada ću odgovoriti na nekoliko pitanja vezano za spalionicu. I odmah da kažem, ono što najviše brine građane koji žive oko deponije, i građane koji misle da ovaj problem deponije, smrad itd, treba riješiti odmah, neće biti zadovoljni ovim što ću sada reći jer ovo ne rješava u naredne dvije godine problem. Ali želim vam reći da je to jedna od strateških stvari koje se dešavaju. Bitno je da vi to znate i dobit ćete puno više informacija o tome u narednom periodu. Mislim da je Vlada gospodina Konakovića pokrenula izradu

studije oko spalionice, čisto da se vidi kakva je mogućnost, kakve mogućnosti građani Sarajeva mogu imati u budućnosti u smislu spaljivanja otpada. Ja neću koristiti skraćenice koje su neki u pitanjima koristili, jer ih ne razumijem. Ali ću vam reći ono što razumijem jezikom koji mogu svi razumjeti. Spaljivanje otpada je tehnologija koja postoji dugo, međutim u zadnjih 10 godina ta tehnologija je razvijena do nivoa u kojem je postala potpuno prihvatljiva najrazvijenijim društvima na svijetu. Znači najnaprednija društva poput skandinavskih zemalja, poput zemalja Zapadne Europe ili nekih nadolazećih razvijenih gradova, poput gradova u Kini. Kupuju ove tehnologije i spaljuju otpad iz kojeg ostaje manje od 20% ukupnog otpada. Spaljivanjem tog otpada proizvodi se najčešće električna energija a ponekad i toplotna energija. O tome ću još detaljno govoriti jer je zastupnik Marić tražio da se ovo odgovori. Ove tehnologije su skupe, ali skupe su zato jer su čiste. Dat ću vam primjer. Spalionica otpada u Kopenhagenu ima arhitekturu koja ima jedan veliki krov koji ovako ide kaskadno. Oni su napravili na tom krovu spalionice sankalište za djecu. Vjerovatno kao demonstraciju prema građanima da je to čista tehnologija. Znači sankalište za djecu na krovu spalionice. O tome se danas raspravlja u naprednijim društvima. Nema nikakvog razloga da Sarajevo ne razgovara o takvoj tehnologiji. Mi smo delegacija Kantona Sarajevo je bila u posjeti Tirani prije tri dana. Oni su krenuli u izgradnju spalionice. Svoje odlagalište koje je bilo potpuno identično, smrad, raznošenje smeća, zaraze, sve što su imali, su konzervirali, napravili park, posadili cvijeće i drveće. Nema nikakvog razloga da ono što je uradio Kopenhagen, ono što rade već odavno druge skandinavske zemlje, ono što su počele da rade zemlje u regiji, nema razloga da ne razgovaramo o ovakvim rješenjima. Ona jesu skupa ali to je korak broj 2. korak broj 1 studija, studiju je izradila, ovo sada odgovaram zastupniku Mariću. Studiju je izradila SERDA; razvojna agencija na zahtjev Vlade Kantona Sarajevo u javnom pozivu odabrali su konsultantsku kuću koja se zove Enova, ne znam da li imamo predstavnike te konsultantske kuće danas. I studija je prezentirana prije 15 dana po prvi put. Znači taj studija je tek gotova i mi smo je prezentirali u jednoj stručnoj raspravi u Rektoratu UNSA gdje smo pozvali neke zainteresirane strane, stručnjake i čak neke proizvođače ovakve tehnologije iz inostranstva poput SIMENSA iz Švedske. I sada odgovaram na drugo pitanje vezano nismo ni jednu pojedinačnu firmu uključivali u ovo jer bi to bio sukob interesa, već jednostavno razgovaramo sa raznim proizvođačima ovih tehnologija da vidimo šta bi to bilo najbolje za Kanton Sarajevo. I šta bi to bilo što mi možemo priuštiti. Ovakvo postrojenje koje je ova studija pokazala da bi bilo to preporučuju konsultanti, bi bilo postrojenje spaljivanja otpada, koje bi po njihovim procjenama koštalo oko 120 miliona maraka. Ili eura? Eura, pardon, preračunavam razne varijante. 120 miliona eura. Sada kako bi to finansirali o tome možemo. Ali želim vam reći da postoji preporuka ovih konsultanata. Sada odgovaram opet zastupniku Mariću. O referencama ove konsultantske kuće ne mogu govoriti, oni treba sami da govore o tome. I regionalna razvojna agencija SERDA koja ih je odabrala. Po onome što znam, oni rade sličnu studiju za Beograd. Jer Beograd u ovom trenutku dok mi raspravljamo ima raspravu sa svojim lokalnim zajednicama jer žele izgraditi slično postrojenje kao što je uradila Tirana ili Kopenhagen, gdje će dati svoju deponiju i spaljivanje otpada i sav otpad koji ulazi, također privatnom partneru koji će tamo da proizvodi električnu energiju. Kako to funkcionise, sada odgovaram dijelom na pitanja koja je postavila zastupnica Neira Dizdarević. Znači koji su parametri. Vi praktično sagradite postrojenje, i onako kako dogovorite sa eventualno možete sami to investirati, vrlo je rijetko da lokalna zajednica ili gradovi sami ovo plaćaju. Najčešće se ide sa privatnim partnerom koji investira, gradi i onda dobiva zauzvrat povrat investicije kroz prodaju električne energije i toplotne energije. I po ulazu smeća po odrađenoj cijeni koju sada kod nas građani već plaćaju. Dakle ovo je našla studija koju je izradila SERDA naša. Po postojećim cijenama odvoza smeća. I po postojećim cijenama prodaje električne energije u sistem Elektroprivrede i toplotne energije koju Toplane po sadašnjim cijenama isporučuju građanima može se finansirati ovo postrojenje. Reći ću vam da

grad Tirana plaća 6 miliona eura godišnja, narednih 23 godine. To ne mora biti model za nas, mi možemo dogovoriti fiksno, ovo sada govorim špekulativno, dogovorimo fiksnu cijenu ulaza smeća, kao što sada imamo cijenu odvoza smeća, i dogovorimo kolika je cijena. To ćemo sada sa Ferkom koliko se otkup struje i otkup toplotne energije. I onda na te ulazne parametre koje mi određujemo kao država, privatnik dođe i kaže, mi ćemo vam to napraviti za tu i tu cijenu, i morat ćete nam dozvoliti da to radimo narednih 15 ili 20 ili 25 godina. To su komplikovani procesi, komplikovani pregovori, to je nešto što nadam se tek predstoji. Da odgovorim zastupniku Mariću jer je povezano, ova studija koju je SERDA uradila predviđa prodaju toplotne energije i predviđa lokaciju sa koje bi se mogla distribuirati toplotna energija za građane Sarajeva. Ona ni na koji način ne ugrožava eventualne budući toplovod iz Kaknja. Ali može nadomjestiti neke naše potrebe koje mi sada radimo preko gasa, pržeći prirodni gas i ponekada radimo i mazut kada u zimskim mjesecima fali gasa. Dakle da ponovim, ova Vlada je već donijela odluku u kojoj studija gradnje toplovoda iz Kaknja koju bi sprovodila Federalna Vlada je u mjerama ove šestorke i mi ćemo svaki projekat koji krene prema Sarajevu sa dovođenjem toplotne energije iz TE Kakanj. Dakle tu nema nikakve dileme. I gradnja spalionice ni na koji način ne ugrožava eventualno ovakvu instituciju. Problem zagrijavanja Sarajeva zimi, nije problem spalionice. To je odvojeno. Ovo bi bio samo još jedan proizvod koji bi pomogao bilo kojem investitoru koji bi ušao u ovo da vrati investiciju što bi nama pojeftinilo cijenu. Lokacija, načelnice nemojte sada ići, samo sekunda jer hoću baš vama da se obratim. Lokacija koju je ova studija za spalionicu je ponudila da bi mogli distribuirati toplotnu energiju u velika naselja u Novom Gradu su Butile. Oni su predvidjeli Butile. Ovo bi predviđalo, ukoliko krenemo u ovom pravcu da izmjestimo odvoz smeća u Butile, tamo vršimo paljenje, naravno u skladu sa najrazvijenijim ekološkim standardima koji već postoje, proizvodili bi struju i toplotnu energiju za velika naselja u Novom Gradu. A konzervirali bi Smiljeviće i time bi završili priču oko Smiljevića. Naravno, ovo govorim naredne dvije tri godine, ne govorim kratki rok. Dakle ovo je nešto što ćemo se mi obratiti u narednom periodu načelniku Novog Grada da razgovaramo o ovoj lokaciji, jer bilo kakvi pregovori ako se dođe do njih u sljedećoj godini, neće biti mogući dok ne odredimo tačnu lokaciju za ovakvo postrojenje. Evo samo sam to htio da čujete. Hvala vam. Evo ja sam sada odgovorio nekoliko stvari vezano za ovu spalionicu. Ako želite još nešto na ovu temu, ja sam tu da odgovorim možda nisam dobro sve popamtio, sva pitanja. Bili su zastupnik Marić, Dizdarević, kolega Marjanović i Vibor. Ako nema, evo ja sam tu.

Predsjedavajući:

Ima li neko da mu premijer nije odgovorio na pitanja. Nema. Čampara, Pecikoza. Kolega Pecikoza se prijavio pa Dević.

Premijer Edin Forto.

Pecikoza je pitao za izmještanje to se sjećam. Znači ovo bi značilo izmještanje sa Smiljevića u Butile. Vama sam odgovorio.

Poslanik/zastupnik Fahrudin Pecikoza:

Ja sam postavio dva pitanja, jedno od pitanja da li ste o preventivnim mjerama razmišljali da uvedemo takse na proizvode koji se mogu na otpad koji se mogu reciklirati, jer to je prva pretpostavka da bi mogli uopće razmišljati o tome. Jer mi ako otpad koji se može reciklirati spaljujemo mi spaljujemo novac praktično. Jer postoje vam, evo ove flaše koje su trenutno poredane tu one u zemljama EU koštaju 50 feninga, da koštaju 10 feninga ne bi ih niko bacio, ne bi bilo teret komunalnom preduzeću. Postoje firme koje otkupljuju to, mi to možemo prodavati. Postoji firma koja otkupljuje plastiku i reciklira je. Znači time. Postoji firma u Vitezu koja otkupljuje staklo. Postoji firma u Doboju koja otkupljuje plastiku. Time bi 50%

otpada smanjili. To je efekat kaskade tzv gdje bi se došlo do toga da smanjimo količinu otpada prije svega, prvo da krenemo.

Premijer Edin Forto:

Dozvolite mi da vam odgovorim. Ova priča o spalionici odgovara na sva ta pitanja. Sve se pali preko 80% otpada se pali, nema otkupa, sve se proizvodi, pretvara se u električnu i toplotnu energiju, to je to. Mi rješavamo problem odlaganja uvođenjem ove tehnologije. Inače, trend otkupa i plastike i stakla posebno u prethodnim godinama se to iz EU naveliko se izvozilo u Kinu i neka mjesta. Taj trend opada. To se znači, idemo u korak sa onim što rade najrazvijeniji gradovi, to je tehnologija.

Predsjedavajući.

Ostanite još tu premijeru. Dević. Kolega Pecikoza molim vas diskutujte o tome, imat ćemo diskusiju pa vi pojasnite. Nema, nema samo pitanja na koja niste dobili odgovor. Kasnije je rasprava.

Poslanik/zastupnik Mahir Dević.

Premijeru nisam naravno dobio odgovor na pitanja koja su bila vrlo konkretna. Jasno mi je naravno da se ne može ništa brzo riješiti. Pozdravljam sve planove, projekte, studije, sve ono što je budućnost. Pitao sam vas zašto niste planirali sredstva u budžetu Kantona Sarajevo da bi se otklonili nedostatke da dobijete okolinsku dozvolu. To je bilo pitanje. I drugo pitanje koje je odgovaran zato što deponija funkcioniše bez okolinske dozvole? Vrlo konkretna dva pitanja.

Premijer Edin Forto:

Dobro. Ja sam u početku izlaganja govorio oko isteka okolinske dozvole. Mi smo odgovorni. Okolinska je istekla '18 godine. Ali pošto smo mi sada tu, mi smo odgovorni, ne bježimo od odgovornosti i to sam rekao. Budžetska sredstva su predviđena i ministar Filipović će vam reći koja tačno budžetska sredstva. Ako ste pitali konkretno za kolektor, ne. Onda za druge stvari. Evo konkretno do kraja ovog mjeseca jedna od budžetskih stavki koja je predviđena milion KM za proširenje plohe, za bolji tretman, za pokrivanje, tender je u toku. Ali sve te detaljne stvari iz budžeta vam može navesti ministar Filipović.

Predsjedavajući:

Zahvaljujem premijeru. Nemate nikakav osnov kolega Deviću. Premijer je odgovorio. Možete kasnije sve prokomentarisati sve što je on rekao. Na odgovore na koje niste dobili odgovore.

Premijer Edin Forto.

Evo dovršavam. Znači u ovom trenutku radimo na identifikaciji svega šta je potrebno da se otkloni jer mi, ovog trenutka se vode razgovori sa Agencijom za sliv rijeke Save. Znači dijalog je u toku i mi njima dostave šta ćemo uraditi, oni svako malo, e sada dajte još ovo, dajte još ovo. Znači kako je sa državnim agencijama. Znači u ovom trenutku se radi na tome. Mi nismo mogli na početku 2019 ili krajem 2018 početkom 2019 predvidjeti šta će nama agencija reći u junu ove godine. A postoji korespondencija i o tome. Znači ušli smo u nešto što je već bio gorući problem, ne bježimo od odgovornosti. Budžetska sredstva su odvojena, možda nisu za sve što su oni nama tamo naveli. Ali će biti. Znači mi reagujemo onako kako se stvari dešavaju.

Predsjedavajući:

Kolega Čampara nije dobio odgovor na pitanje, izvolite.

Poslanik/zastupnik Aljoša Čampara.

Pa evo otprilike možda sam ja u međuvremenu dobio odgovor na ovo pitanje, ali evo da budemo konkretni i precizni. Dakle deponija u ovom trenutku radi bez okolinske dozvole?

Premijer Edin Forto.

Pošto sam ja imao iskustva sa okolinskim dozvolama i prije nego sam postao premijer, onog trenutka kada predate na vrijeme zahtjev za obnavljanje okolinske dozvole, niste van zakonskog okvira. Ona nije obnovljena ali se radi na njenom obnavljanju. Znači ona je imala okolinsku dozvolu, na vrijeme predano za obnavljanje i sada se radi na zanavljanju. Trenutno nema, ali se radi, znači nije van Zakona. Znači to potpuno normalno u industriji. A nemamo svi ista iskustva u industriji.

Predsjedavajući:

Premijeru hvala. Ministar Filipović odgovor na 264 pitanja.

Ministar Damir Filipović:

Želim samo ovo pitanje koje je uputio Dević i Aljoša da dopunim u jednom dijelu i da zamolim da nam date pauzu obzirom da imamo 100 do 150 pitanja, a nakon što odgovorim na ova, mislim da bi smo trebali imati neku pauzu da pripremimo pitanja, podijelimo ustvari prvenstveno pitanja između Rada, Ministarstva komunalne privrede, između Ministarstva prostornog uređenja, jer neke stvari su prepliću. Mislim da nam treba ta pauza jer je stvarno veliki broj pitanja.

Predsjedavajući:

Koliko vam treba pauza?

Ministar Damir Filipović.

Hoćete li sat da idete na ručak da mi to završimo? A ovo ću da odgovorim za ova dva, planirana sredstva.

Predsjedavajući:

Hajde odgovorite, pa šefove klubova molim da dođu nakon odgovora da se konsultujemo.

Ministar Damir Filipović.

Iako pitanja nisu bila upućena meni, pročitao sam neku finansijsku konstrukciju koja je bila ranije. I problemi su nastali mnogo ranije zbog neulaganja. Kada se izda jedna okolinska dozvola, ona se izda na minimum uslova propisujući odrađene mjere koje u petogodišnjem trajanju trebaju da se izvršavaju. U petogodišnjem periodu se obaveze koje su bile dužne da se izvrše, nisu se izvršavale, samim tim pokazuju i ulaganja koja su bila. Zato smo u situaciji kakvoj jesmo. Zato imamo otežano izbor tehnologije, zato imamo otežano, izgradnju kolektora, pokrivanje. Sve nešto što se trebalo prethodno desiti, danas smo u takvoj situaciji. Okolinska dozvola, odnosno zahtjev predan u zakonskom roku, šest mjeseci prije isteka kako je to zakonski definisano. Međutim zaustavljena je samo iz razloga, znači niko drugi nije mogao to zaustaviti, zaustavljena je od strane Agencije iz razloga što je isticala vodna dozvola jer je to prethodni akt, a da bi taj akt dobili morali smo ići prema Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo za vodne akte, kako bi mogli ići dalje. Sada smo u fazi dogovora, odnosno ispunjavamo zahtjeve one koje je neophodno da bi mogli dobiti vodnu dozvolu od strane nadležnog organa. Toliko.

Predsjedavajući.

Dakle ministri traže pauzu od pola sata. Šefovi klubova jel vam to OK, hoćete li vi sada pauzu za ručak ili ćemo kombinovati? Jel vam rano? Ko je dobro doručkovao nije mu do ručka. Ako ćete pravu pauzu moramo se o tome izjasniti. Pauza 75 minuta, nećete opet doći za sat. Uvijek bude tako. 60 minuta pauza da se vi pripremite za odgovore, pa ćemo nastavljati u komadu. Morate se zastupnici izjasniti, ko je ZA?

Molim rezultate glasanja.

23. Imamo pauzu 60 minuta. Nastavak u 13,10.

NASTAVAK NAKON PAUZE

Predsjedavajući:

Molim kolege zastupnike da zauzmu svoja mjesta. Nastavljamo sa radom današnjeg zasjedanja. Ministar Filipović će ovaj prvi dio odgovora a onda ekipa od pet ili šest ljudi koji na projektu rade. A molim zastupnike da prate i eventualno reaguju na pitanja za koja ne dobiju odgovore. Ministre Filipoviću izvolite.

Ministar Damir Filipović.

Hvala, nemojte mi zamjeriti ako nešto od pitanja ne dobijete odgovore, svakako da možete tražiti da odgovorimo. Pitanja su podijeljenaja tako da budete strpljivi, dobit ćete odgovor. Ukoliko ja ne odgovorim neko će od kolega odgovoriti. Također ako se ne budem osvrtao ko je postavio pitanje od zastupnika, prepoznat ćete se u odgovorima tako da mislim da je to dovoljno.

Senad zastupnik je postavio pitanje po pitanju broja stanovnika na užem lokalitetu oko deponije. Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša je nadležno za samo tijelo deponije odnosno a samu deponiju u smislu infrastrukture, upravnih postupaka i svega što je neophodno. Tako da mi se nismo mogli baviti brojem stanovnika na toj lokaciji. Mislim da postoje druge institucije koje bi trebale da se bave takvim pitanjima. Što se tiče promjene lokacije, radi se o sljedećem da je prostornim planom, kao što sam naveo u prezentaciji, nije predviđena nova lokacija za odlaganje otpada, nego se radi o identičnoj lokaciji koja bi prema Žuču trebala biti proširena sa nekih cca 50 hektara na 94 hektara. Što se tiče sankcija za prethodna ulaganja ljudi koji su učestvovali na bilo koji način u izboru tehnologije, u radu deponije, moje je mišljenje, moj lični stav da ja ne želim loviti vještice, mislim da to ne pogoduje nikome da sada krenemo unazad da tražimo istorijat jer deponija nije od prije godinu dana pa da vi možete utvrditi sankciju za nekoga ko je prije godinu dana. Deponija je mnogo veća priča historijski koja sada ima niz obveznika i niz ljudi koji su učestvovali na različite načine u samom kreiranju deponije, pretvaranju u centar, izboru tehnologija itd. Što se tiče pitanja zastupnika Marjanovića, po pitanju studije koja govori o MBO postrojenju, kogenerativnom postrojenju, identično, ta studija će biti predložena Vladi na usvajanje te samim tim onda nakon toga možemo pristupiti i finansijskim troškovima i nekom planu finansijskom kao i izboru same tehnologije, što će u konačnici rezultirati smanjenjem količina za odlaganje na toj. Znači nikako neće dovesti do momenta da na toj lokaciji neće se više odlagati odnosno nastavlja se odlaganje samo u smanjenim količinama. 46% prema studiji prema morfološkom sastavu otpada koji se trenutno nalazi otpad koji je moguće da sagori. Nakon samog tretmana jedan određeni procenat tog otpada odnosno šljake vraća se na deponiju. Ali je cilj da kroz sortiranje MBO postrojenje, reciklažu, smanjimo količine koje će u konačnici dolaziti gore. Razdvajanje i prikupljanja i deponovanja je također bilo pitanje uvaženog zastupnika. Što se tiče toga u mjerama koje su sastavni dio, predložen je elaborat hajd da kažemo trebamo uraditi jednu SWOT analizu koja će reći šta znači ukoliko dođe do razdvajanja. Šta znači kao posljedica a građane, šta znači kao posljedica za samo preduzeće

koje trenutno gazduje i upravlja? Mislim da moramo sagledati sve segmente kako bi se u konačnici mogli opredijeliti ka jednom takvom ili zadržati ovakav model. Što se tiče pitanja gospodina zastupnika Vreta, pitanje se odnosilo na zeleni akcioni plan. U biti kantonalni akcioni plan tzv KEAP ovim zelenima akcionim planom se revidira iz razloga što nije prvo dograđuju se neke nove mjere, mijenja se vremenski period implementacije, definišu se izričito obveznici i u konačnici prilagođava se procedurama gdje bi se mogli obezbijediti krediti. Cijelu ovu priču finansira EBRD ovo apsolutno se ne radi o sredstvima Kantona Sarajevo. Što se tiče prečistača, ja imam ovdje odgovor sveobuhvatni jedan odgovor koji je dostavljen uvaženom zastupniku gospodinu Mariću tako da isti taj odgovor mogu proslijediti svim zastupnicima, a on se nalazi naravno na stranici i mislim da apsolutno je dostupan svim zastupnicima i da svi mogu pročitati svaku informaciju po pitanju prečistača. Ali ono što je bitno vratiti ću se na ovo MBO postrojenje, to sam izostavio, o stručnom timu koji je vršio određene radnje. Radi se o profesoricu Sanda Midžić Kurtagić, Mustafa Musić, Ivona Krstić, Selim Babić, Zijada Krvavac i Harun Rizvanbegović. Prve tri osobe su eksterne osobe, druge tri osobe su interne osobe iz različitih institucija unutar Kantona. I prve tri osobe su plaćene. Znači druge tri koje su bile vezane za ovo i koji su zaposlenici različitih institucija nisu ni u kojem slučaju bile plaćene. Stimulacija za razdvajanje odnosno sortiranje na mjestu nastanka od strane građana je nešto što bi trebalo biti regulisano na nivou FBiH, nikakve takve takse ne mogu biti na nivo Kantona Sarajevo. Što se tiče uvažene zastupnice Samra Čosović-Hajdarević za odlaganje otpada. Ko je kriv, u biti pitanje ide u pravcu ko je kriv za odlaganje različitih vrsta otpada koje nisu predviđene da se nađu na tijelu deponije? Krivi su pravilnici, nedostatak pravilnika koji od 2003 donošenje prvog Zakona koji je propisao, što ja imam slobodu da kažem i SDP je imao jednu ministricu u tom periodu. Tako da je krivica i na njoj zato što nisu doneseni ti pravilnici. Krivica je na svim ministrima od 2003 ko ji nisu iz različitih struktura i iz SBB, SDA ko ji nisu usvojili te pravilnike, donijeli te pravilnike, kriva je politika. Sa druge strane sanitarna ploha i zašto e kontinuirano ne pribavlja sanitarna ploha, mislim da je u tom pravcu išlo pitanje. Određen je prostornim planom i određena lokacija kreiranja sanitarnih ploha. Prilikom obezbjeđenja sredstava kontinuirano se nabavljaju sanitarne plohe, i prilagođavaju sanitarnom odlaganju u smislu nabavke folija. Uvezivanja sistema otplinjavanja, postavljanja granulata i svega onoga što je neophodno kako bi u konačnici otpad mogao da dođe na tu lokaciju. Pitali ste za aktivnosti koje su bile u periodu 2016 -2019. ako ste pročitali materijale sve aktivnosti su taksativno nabrojane na stranici 28 materijala, koje su u tom periodu do pretvaranja u regionalni centar upravljanja otpad kao i period kada nije bilo ulaganja te nastavak 2016 -2020. odnosno 2019 u ovom slučaju i plan za 2020 koji nam slijedi. Smiljana Viteškić uvažena zastupnica, nisu rađene posebne studije za zdravstvene posljedice po pitanju građana. Mislim da, evo nema nam tu direktorice za javno zdravstvo koji bi u biti bili nadležni za izradu jedne takve studije koja bi doprinijela i utvrdila činjenično stanje, ali mogu reći daje trenutno u fazi izrada strateške procjene uticaja na okoliš, što bi nekako u konačnici moglo povući jednu paralelu da se kaže šta deponija znači za okoliš a samim tim šta znači zagađen okoliš po pitanju zdravstvenog stanja građana. Pitanje je bilo kada je formiran operativni tim. Operativni tim je prvi put formiran nakon prvih protesta, odnosno blokade 2016 godine i od tada operativni tim kako je navedeno u izvještaju svake godine krajem godine podnosi izvještaj. Suljević zastupnik je pitao po pitanju reciklaže odnosno stvaranja infrastrukture na području općina, odnosno Kantona. Planom upravljanja 2015 -2016 općine su bile zadužene da izrade svoje općinske planove i samim tim da se obavežu za ulaganje infrastrukture. Kanton isto tako. Ovo je interdisciplinarno i po vertikali i po horizontali. Ove godine mogu reći da je Ministarstvo komunalne privrede i Ministarstvo prostornog uređenja izdvojilo određena sredstva za npr. dvolinijski sistem, nabavku onih tzv žutih i crnih kanti koje će biti za organski kao i za otpad koji se reciklira. Uvaženi zastupnik Marić, kompostana zašto nije postavljena. Kompostana ima projekat

kompostane, lokacija kompostane je bila predviđena na lokaciji Sokolović Kolonije, međutim općinski načelnik Ilidže nikada se nije udostojio da obezbijedi, da nam izda dozvole za sami projekat te kompostane čime bi se naravno smanjile količine, a kompost koji bi se proizvodio koristio bi prvenstveno JKP Park za parkove odnosno za njihove tekuće radove i smanjilo troškove nabavke jednog takvog materijala koji danas djelimično i nabavljaju. Pitanje je bilo analizatori za zrak, obzirom da su mobilne stanice, odnosno mobilna stanica koju posjeduje Kantona trebala da se nađe na lokaciji i bude prilagođena za mjerenje deponijskih gasova, odnosno emisija koje se stvaraju na deponiji u toku je tenderska procedura obzirom da smo čekali kredit Razvojne banke jedan izvjesni period, obezbjeđen je kredit Razvojne banke i idemo u nabavku dodatnih analizatora, osposobljavanje i mobilne ali i stacionarnih stanica na području Kantona Sarajevo. Pitanje je bilo da li imamo projekat za prekrivanje ploha? Imamo projekat odnosno studiju Svjetske banke koja je definisala tu priču. Iz tog razloga je Ministarstvo predvidjelo 3 miliona za narednu godinu samo za pokrovne folije koje će smanjiti količine procjednih voda, koje isto tako jedna predradnja prije izbora tehnologije za prečištače. Ovo sam već odgovorio, identično pitanje se postavlja po pitanju nove plohe. Nova ploha će uskoro, izrađen je projekat, raspisan je tender, izvođači će biti uskoro, i 15.000 kvadrata trebalo bi da se radi negdje od kraja oktobra mjeseca tako da na tom prostoru će biti nekih 15.000 kvadrata ali moram navesti da Svjetska banka odnosno njihova studija koju su uradili u konačnici predviđa još prostor za 37.000 kvadrata. To je se unutar zidova deponije, to nije ništa van trenutnog okvira. Da li se prati europska regulativa po pitanju usmjerenja mjera, ciljeva. Svakako pratimo europsku regulativu. O mogućnostima koje jesu, po pitanju mjera i ciljeva kao i svake godine se podnosi izvještaj, te je plan 2015.2020 usvojen na osnovu tih smjernica. Ako budemo pratili u cijelosti regulativu, regulativa predviđa udaljenost deponije od naselja 500 metara, odnosno pola kilometra. U biti to su pitanja koja su adresirana nekako na mene. Ostala pitanja ću odgovoriti drugima. Hvala. Ako budete imali naravno dodatnih pitanja, ja stojim na raspolaganju.

Predsjedavajući:

Hvala ministre. Ministar Mandić je naredni.

Ministar Srđan Mandić:

Zahvaljujem. Pozdravljam kolegice i kolege. Ja sam imao nekoliko pitanja ali ću prije toga dati par samo vrlo kratkih opservacija. Što se tiče Ministarstva komunalne privrede i infrastrukture, i mogeg boravka na ovoj poziciji zadnjih devet mjeseci želim vas informisati da smo mi što se tiče firme RAD o tome smo dosta puta pričali ovdje javno, na nekim pres konferencijama, situacija u toj firmi je takva kakva jeste, godinama se tu nije domaćinski odnosilo. Dosta je problema i u samom upravljanju tom firmom i u određenim hajde da sada ne upotrebljavam teške riječi, uglavnom danas ćemo, pošto u mom Ministarstvu nema osoba koje bi adekvatno mogle odgovoriti na vaša pitanja, ja sam pozvao tu menadžment i direktoricu RADA i saradnike njene. Tu je gospodin Mulaosmanović koji vodi deponiju i gospođa Majda Čukojević koja je dugogodišnji radnik i koja je po mojim nekim procjenama najviše informacija ima i koja će na neki način ono što ona bude govorila to su i stavovi Ministarstva. Odnedavno je ideja aktuelna da možda radimo reorganizaciju da se priča oko deponije Smiljevići vrati u Ministarstvo komunalne privrede gdje možda logično da bude, ali o tom po tom. Uglavnom ono što je premijer govorio i što ću ja sada reći ide u pravcu da se mi zaista vrlo ozbiljno bavimo ovim problemom. Ono što su nedostaci jeste možda ta razdvojenost pa možda nekada nismo sinhronizovani. Ono što meni također predstavlja jedan od problema pominjanja su i reciklažna dvorišta i ostrva. Imamo u posljednje vrijeme vrlo čestu situaciju da opštine u najboljoj namjeri nabavljaju opremu koja nije kompatibilna sa opremom koju mi imamo u radu. Imate čestu pojavu ovih nekih ostrva sa zvonima, nemamo

kamione da to na adekvatan način odvojimo. Pa se onda desi da jedan kamion ovo što kažete iz tri različita kontejnera odvozi. Dakle moramo s jednog mjesta na neki način konačno početi strateški ove stvari postavljati na svoje mjesto. Što se tiče Ministarstva mi smo u ovoj godini već milion i po maraka odnosno 1.650.000 namijenili za RAD. To nije oprema koja se stiče neposredno deponiji Smiljevići, ali je oprema koja će pomoći da se efikasnije. Nabavljamo nova vozila, nabavljamo nove kontejnere, nove kante za otpatke, mašine itd. Na žalost u trenutku kada smo pravili budžet nismo bili svjesni hitnosti nabavke tog vozila za animalni otpad. Novo vozilo košta oko 400.000 KM. Naš je stav da idemo u nabavku toga, i to novog vozila. Inače nabavljamo novu opremu. Nećemo više ići u neke aranžmane s polovnom opremom tako da će to vozilo biti jedan od prioriteta za budžet za 2020 godinu, kako bi smo i s te strane, jer smo dobijali opravdane primjedbe građana da se i to stvarno na jedan vrlo ružan način vrši trenutno odvoz. Ja ću sada odgovoriti na par pitanja koja su bila upućena meni. Zastupnik Stojanović je pitao oko 570.000 za Opštinu Novi Grad. Prema sporazumu o sufinansiranju projekata sa općinom Novi Grad ukupno je planirano 573.700 KM. Od čega izgradnja cjevovoda u ulici Adema i Muradifa Omerspahića u dužini cca 400 metara sufinansiranje od strane Ministarstva iznosi 121.700 KM: preostala novčana sredstva obezbijedit će opština iz svog budžeta. Izgradnja cjevovoda u ulici Nadira Kafedžića u dužini cca 120 metara, sufinansiranje u iznosu od 62.000 KM. Preostala novčana sredstva do ugovorenog iznosa obezbijedit će opština iz svog budžeta. Izgradnja cjevovoda u ulici Dobroševićka u dužini od 100 metara, sufinansiranje u iznosu od 30.000 ostatak opština. I izgradnja separatne kanalizacione mreže u dijelu ulice Smajila Šikala u dužini od 1400 metara sufinansiranje u iznosu od 360.000 KM od strane Ministarstva, preostala novčana sredstva do ugovorenog odnosa obezbijedit će opština. Do ovog momenta nismo dobili zahtjev za povlačenje sredstava. Sporazum podrazumijeva da po dobijanju faktura odnosno nekih situacija prebacujemo sredstva. Do sada opština nije još ništa poslala, nadam se do kraja godine da će ta sredstva biti realizovana. Što se tiče javno privatnog partnerstva, premijer je već govorio, to je vjerovatno ako uđemo u ove velike projekte Ministarstvo neće moći to ni Vlada sama finansirati. Jedna od opcija jesu javno privatna partnerstva. Kada je u pitanju cjenovnik komunalnih usluga, odnosno odvoza smeća, 20.11.1995 je cjenovnik utvrđen i od tada nije promijenjen. Dakle tu govorimo i o odvozu otpada, i o uslugama koje pružamo prema privrednim subjektima, dakle samo po sebi govori da ćemo u tom smislu morati neke promjene praviti. Formirano je nezavisno stručno tijelo, po Zakonu smo to dužni, koje do kraja godine treba da izađe sa cjenovnikom koji se odnosi na usluge zajedničke komunalne potrošnje. Ta ekipa će također u saradnji sa poslovnom zajednicom utvrditi i novi način obračuna odvoza smeća kada su u pitanju privredni subjekti, a ne možda u ovoj godini, ali sigurno nakon svih ovih ulaganja i u firmu RAD i u deponiju da ćemo morati otvoriti i pitanje korigovanja cijene. Dakle 24 godine cijena odvoza komunalnog otpada je identična. Ona iznosi 0,11 po metru. To je pretpostavljam nije dovoljno. Ali o tom po tom. Dakle stav ove Vlade je da prvo uložimo u opremu, uložimo u podizanje kvaliteta usluge, na samo ovdje nego generalno, a onda da pričamo i o povećanju cijena. Premijer me zamolio da dopunim, dakle kada smo pričali, kada je on spominjao varijantu da se spalionica postavi na području prečištača Butile, tu imamo drugi vrlo ozbiljan problem, a to je mulj otpadni mulj koji nastaje kao posljedica prerade otpadnih voda koji također dole jedna ogromna deponija koja je potencijalna također ekološka. Dakle instaliranjem spalionice na tom mjestu riješili bi i pitanje otpada i pitanje mulja. Eto to bi bila. Ako sam još neko ja pitanje zaboravio ostajem u obavezi da odgovorim. A ostatak će preuzeti kolegica i kolega iz firme RAD. Hvala vam.

Predsjedavajući:

Hvala ministru Mandiću. Dogovor je da vi sa mjesta odgovarate na karticu ministra Bašića. Uključite ministra Bašića. Vi nam se predstavite prije nego što počnete govoriti.

Predstavnik firme Mulaomerović Abid:

Ja sam Mulaomerović Abid i rukovodilac sam RJ Deponija od 2015 godine. Ja bih pozdravio ovdje sve prisutne i ja sam otprilike zapisivao pitanja koja se direktno odnose na deponiju Smiljevići. I ja ću sada pokušati da odgovorim na ta pitanja. Prvo pitanje koje meni kao upućeno od uvažane zastupnice Admele Hodžić. Ko je odgovaran za sanitarne plohe, kada se ploha sanira. Mislim ovdje ja bih ovako rekao: problem izgradnje i sanitarne plohe je jedan od bitnih problema zašto mora nekada da dođe do saniranja te plohe. Znači da bi smo mi odlagali ovaj komunalni otpad koji dolazi na odlagalište, prostor za odlaganje mora biti pripremljen, odnosno da se uradi multibarijerna zaštita. Multibarijerna zaštita to vam je zaštita tla, da nemamo procjedne vode koje nastaju raspadanjem organskih komponenti u komunalnom otpadu da ne idu u tlo i da zagađuju okolna izvorišta ako postoje ili ne postoje. Odnosno vodotoke, odnosno neke prostore gdje su urađeni bunari, gdje postoji da se stanovništvo koje živi u blizini deponije ne bi zagađilo, i faktički postoji tu čitav sistem izgradnje te multibarijerne zaštite koji je povezan sa drenažnim sistemom za odvodnju tih procjednih voda do mjesta za njegovo konačno prečišćavanje sa postavljenim otplinjacima ili neko kaže metalnim sondama za prikupljanje deponijskog gasa koji nastaje raspadom organskih komponenti u komunalnom otpadu i kasnije se taj gas dovodi do mjesta gdje se to vrši. Znači mi kada imamo faktički na vrijeme pripremljenu sanitarnu plohu nećemo nikada imati problema za njeno saniranje. Mi godišnje potrebe za sanitarnim prostorom za odlaganje su svake godine potrebno za period od jedne godine pripremiti 10.000 kvadratnih metara prostora za odlaganje. Sa ovom količinom komunalnog otpada koji dolazi na deponiju. Ja bih što se tiče ovdje još bih se, jer često mi čujemo problem dnevnog prekrivanja. Ima dosta tu pitanja koja su povezana, prepliću se pa bih i tu se generisao. Što se tiče dnevnog prekrivanja, dnevno prekrivanje možemo imati ako bi se prikupljanje komunalnog otpada na Kantona Sarajevo moglo organizovati samo u jednoj smjeni. Znači kompletan komunalni otpad sa prostora Kantona Sarajevo da se prikupi i doveze na odlagalište u jednoj smjeni, onda mogli bi u drugoj smjeni vršiti to tzv dnevno prekrivanje. Mi kada imamo 24 časovno dovoženje ovog komunalnog otpada, uvijek mora da postoji jedan prostor cca negdje oko 1000 do 1500 kvadratnih metara prostora gdje bi se vršilo primanje tog otpada u toku 24 sata, s ciljem da tu mi tu površinu koja je otkrivena svedemo na minimum. Evo ja bih prešao na drugo pitanje, uvažena zastupnica Čosović-Hajdarević je postavila pitanje vezano za zemlju da li je imamo dovoljno i da li je ona besplatna. Znači Ministarstvo je donijelo odluku da mi primamo ja mislim u junu mjesecu, da mi možemo vršiti primanje zemlje besplatno da bi smo mogli kontinuirano vršiti i primijeniti kompletnu tehnologiju odlaganja, odnosno da vršimo prekrivanje na ovom nivou koji sam maloprije ja vama objasnio i mi sada trenutno smo lagerovali negdje oko 1500 do 2000 moje su procjene kubika zemlje za prekrivanje. I ja vam odgovorno tvrdim da imamo dovoljno zemlje za prekrivanje. Ovdje je bilo još jedno pitanje 08.11. je bila blokada deponije od strane lokalnog stanovništva. Da li su ispunjenje obaveze RADA, ja koliko se sjećam naša je bila obaveza da uradimo prekrivanje onog dijela koji je tada bio otkriven. Cca je to bilo možda 50.000 kvadratnih metara. I cijenim da je stanovništvo bilo u pravu kada je reagovalo. Ali nije trebalo možda na taj način. Mi smo u kompletu uradili to je tzv završno prekrivanje, i to završno prekrivanje je u saradnji sa svjetskim stručnjakom koji je iz Svjetske banke, koji je i vodio ovaj intenzivne razgovore na saniranju tog dijela on je, vidite tu postoji jedno objašnjenje. U tom periodu kada smo vršili odlaganje u 2011 do 2016, u 2013 nismo imali obezbjeđen prostor za odlaganje iz razloga koji je ministar prezentirao, mi smo morali da vršimo popunjavanje deponije sa prelaskom jednog kraja na drugi i koristili, to zove slijeganje. To slijeganje je zavisno od nivoa kompaktiranja tog otpada i onda imate slijeganje može da ide od 20 do 40%. sve zavisno strojem kojim vi kompaktirate taj otpad. Mi smo znači tako je nama i rečeno. Vi sada ako niste kompaktirali otpad koji je

zbijen njegova visina 2,5 metra, vi ste bili u obavezi da to prekrivate 20 cm. Znači neka visina od 6 do 7 metara se morala prekriti sa debljinom inertnog materijala od 60 do 80 cm što smo i uradili. Imamo još ovdje neka pitanja gospođe Ćosović-Hajdarević. Animalni otpad u večernjim satima dolazi. Mislim, ja da vam iskreno kažem ja sam prvi put čuo ovu informaciju. Mi imamo tu dvije kontrole. Imamo vagu i portirsku službu i mi svaki dan pregledavamo šta je došlo i jel došlo i ustvari taj otpad koji dođe u trećoj smjeni, on je vidljiv i on se obilazi svako jutro, tako da je ovo po meni nešto što ja prvi put čujem. Zato isto idemo na ovo, 980 tona završava u tijelu deponije. Tu je znate taj animalni otpad koji dolazi u tijelo deponije. On se prekriva sa inertnim materijalom da bi se ti neugodni mirisi koji su raspadom tog otpada bili što manje se širili na okolinu. Dalje, imamo ja sam to odgovorio što je iz mog domena gospođi Ćosović-Hajdarević. Imamo Zvonka Marića, za mene dva pitanja. Izvještaj o radnoj jedinici za RCUO. Gore imamo, tako je to organizovano, a najvjerovatnije to će se, morat će postojati tu neka reorganizacija. Tu imamo tri radne jedinice. Radna jedinica veterinarsko higijenskog servisa koja se bavi animalnim otpadom. Radna jedinica reciklaže. I radna jedinica deponija. Znači redovno se dostavljaju svakog mjeseca izvještaji Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša. Imam ovdje jedno pitanje za postrojenje za električnu energiju – ne radi. Znači ovako, postrojenje za električnu energiju je instalirano 2001 godine, i da bi to postrojenje radilo moraju biti obezbijeđeni određeni uslovi. Postrojenje je ispravno. Oni se redovno pregleda i u pogon se stavljaju ti motori koji trebaju da vrše rad na obradi tog deponijskog plina koji ulazi u to postrojenje. Zašto ono ne radi. Nemamo koncentraciju deponijskog gasa, imamo ali dovoljno deponijskog gasa u ovom momentu za postrojenje nemamo. Priključivanjem ovih dodatnih bušotina, ovih metalnih sondi što je planirano, nadamo se da ćemo povećati količinu deponijskog gasa, sa zadovoljavajućim sadržajem energenta metana u tom deponijskom gasu i da bi onda postrojenje bilo u mogućnosti da radi. Ovdje imam pitanje uvažene zastupnice Segmedine Srne. Vrste otpada, opasni otpad. Vidite, ovo je deponija komunalnog otpada. Opasni otpad može da dođe samo u nekim minimalnim količinama koje mi kao građani bacimo u kontejnere i tim kontejnerima se doveze na odlagalište, s tim znači da ne može niko u onaj kamion koji mi zovemo kuka, da ulazi tamo i da gleda šta to mi građani, niti u jedan kontejner šta to mi građani bacamo. Ovdje je bilo još jedno pitanje šta je deponijski gas? To je jedno pitanje koje ću ja sada malo duže ispričati o tome priče, jer očito je da ovdje mnogi ne znaju šta je to. Vi znači imate organske komponente koje se nalaze u smeću. I faktički kada vi dovučete to smeće i kada uradite njegovo sabijanje, ili ga samo onako istresete, onda dolazi do razgradnje tih organskih komponenata u komunalnom otpadu, i onda faktički vi imate, to se dešava u četiri faze. Zadnja faza u toj razgradnji bez prisustva kiseonika, postoje tzv. metanogene bakterije koje vrše razgradnju toga organskih komponenti u komunalnom otpadu i onda kao produkt tog odloženog komunalnog otpada i organskih komponenti u komunalnom otpadu nastaje ovaj deponijski gas. Glavne komponente tog deponijskog gasa su metan CH₄ i njegova koncentracija može da bude od 40 do 60%. ostalo je ugljen dioksid i njegova je koncentracija je negdje ispod 40%. sljedeći je azot i imate kiseonik. I ostalo otpada na sumpor vodonik i neke druge gasove u manjoj mjeri. To bi bio taj deponijski gas. I taj deponijski gas je uvijek pratnja svake deponije. Bez obzira svjetska iskustva su pokazala, vi da uradite prekrivku, maksimalno što možete da zaštitite izlazak deponijskog gasa iz odlagališta je 80%. vi uradite adekvatno uvijek ćete imati migraciju tog deponijskog gasa, jer to je jedan objekat koji ima tu zagađujuću komponentu iz deponijskog gasa. E sada taj deponijski gas se stavlja pod kontrolu. Mi svi pričamo ovdje o ovim metalnim sondama ili tim otplinjacima i onda se uvezuju u jedan sistem i cijevima se dovodi do energetskog postrojenja za proizvodnju električne energije ili baklje za spaljivanje plina. Znači bitno je da vi tu zagađujuću komponentu uništite da ona ne bi dolazila u dodir sa stanovništvom, odnosno sa svima nama. Ja eto toliko sam, imao bih ja tu još pričati oko deponijskog gasa, ali imam još dosta pitanja.

Ovdje imamo dalje pitanje eliminisanje neugodnih mirisa. Svaka deponija koju sam ja obišao i koju smo svi mi obilazili gdje god smo bili, ona će imati svoj miris uvijek i uvijek je imala. Ali moraju se preduzeti koraci da bi se mirisi minimizirali. Kako se mogu minimizirati? Znači prekrivanjem tog odlagališta i eliminacijom ovog deponijskog gasa, kao i eliminacijom procjednih voda koje isto tako imaju jako neugodne mirise, kroz postrojenje za tretman procjednih voda. Ja bih tu što se tiče gospođe Segmedine završio. Gospodin Milavica, proračun deponijskog prostora. Mi unutar ovoga sadašnjeg odlagališta koje negdje oko 60 hektara, mi imamo sada ministar je govorio, imamo urađen projekat za ovih 15.000 kvadrata. I krajem oktobra bi trebao da se uvede najvjerovatnije taj izvođač koji bi radio te poslove. Postoji još prostor do mjesta gdje Tužilaštvo treba da uradi sa nama tu sanaciju tog dijela koji je devastiran, negdje cca oko 37.000 kvadrata i na tom prostoru je procjena da bi se odlaganje moglo održavati i vršiti unutar deponije pet do sedam godina. Pitanje je bilo još količina otpada po opština. Da vam iskreno kažem, mi imamo nedavno je bila neka posjeta nekih koji su pratili ugrađene softvere na evidenciji količina otpada i na uvedenom šifrniku otpada i mi imamo jedno od najuređenijih evidencija prijema tog otpada. Tako da mi gore na deponiji ne vršimo mjerenje količina otpada po opštinama. To se radi unutar dole preduzeća u tehničkoj pripremi i ti podaci mogu biti dostavljeno, tako da imamo tu evidenciju po opštinama koliko ko koje količine dovozi tu. Ovdje imamo zastupnika Dizdarević da li ima dovoljno zemlje za prekrivanje. Ja sam to odgovorio. Mjerenje emisije plinova. Što se tiče emisije plinova, tu imamo uglavnom projektu je tačno definisano na kojoj bazi se vrši mjerenje koncentracije ovoga najopasnijeg CH₄ metana. Imamo dnevno mjerenje i imamo količine i koncentraciju tog metana prije spaljivanja na baklju, što su obaveze nas uposlenika. Monitoringom koji je propisan kroz okolinsku dozvolu, je naloženo da se svake godine mjeri kvalitet zraka na deponiji, da se jednom mjesečno mjeri kvalitet procjednih voda na ispuštanju recipijent, i da imamo mjerenja jačine buke unutar ovog prostora. Svi ti podaci su tačno propisani, kome i kada se dostavljaju. Jedni se dostavljaju Agenciji slivova rijeke Save, jedni Federalnom Ministarstvu okoliša i turizma, i na kraju imamo jedne koje dostavljamo Fondu za zaštitu okoliša. Ovdje imamo pitanje uvažene zastupnice Kerle, prečišćavanje gasova. Oko tog prečišćavanja gasova vi imate sakupljanje tih gasova, dovodite ih na baklju za spaljivanje i tu vi nemate faktički nikakvog prečišćavanja. Imate jednostavno cijedenje kondenzata i taj kondenzat ide ovamo na kondenzne lonce, oni se zovu, on se tu cijedi, a faktički taj gas se komplet spaljuje i tu je temperatura mi smo to mjerili, između 800 i 1000 stepeni, na izlazu iz baklje. Faktički tu ni jedna štetna komponenta ili sasvim male koncentracije nečega mogu da ostanu. A čišćenje ovoga gasa se vrši kada mi njega koristimo kao energent taj metan koristimo u procesu dobijanja električne energije iz deponijskog gasa. To je kontejnersko postrojenje i kroz to kontejnersko postrojenje ima jedan dio unutar tog postrojenja gdje se vrši pročišćavanje tog gasa. Ovdje imamo jedno pitanje uvažene zastupnice Bilsena Šahman. Koliko je prije bilo otpada. To je jedno pitanje koje ću ja pokušati sada da objasnim. Mi smo imali mojim dolaskom gore 98 godine, mi uvodimo, željeli smo da tačno znamo šta nam dolazi i koliko čega nam dolazi i imali smo u jednom periodu velike količine građevinskog otpada, odnosno zemlje koja se primala, i onda smo imali mi dnevno preko 700 tona tog otpada. Ali tu su bile ogromne količine građevinskog otpada možda čak i do 40% i ovog inertnog otpada. Tu je bio period kada je bilo razrušeno Sarajevo i kada je dolazile te velike količine, međutim, sigurno da je ovog komunalnog otpada bilo daleko manje nego sada i sada mi imamo komunalnog otpada negdje oko 500 do 600 tona dnevno. Imamo više stanovništva, viša produkcija otpada. To generiše jedno drugo. Imam još jedno pitanje od gospodina Vibora Handžića. Koliko ljudi gore radi. Gore postoje tri radne jedinice. Na deponiji je 24, tu obuhvataju mašiniste, radnike na vagi, radnike koji održavaju odlagalište i četiri ili pet radnici na održavanju ovih postrojenja. Ima nas četvero. 24 nas radi. Na reciklaži radi 20 ljudi, a veterinarsko-higijenskom servisu 15. eto ja toliko koliko sam ja mogao ova pitanja popisati.

Predsjedavajući:

Dobro. Idemo dalje. Isti mikrofoni. Prijavite se na ovo dole dugme. Srđan Mandić uključite mikrofoni.

Predstavnik KJKP RAD Aida Čukojević:

Pozdravljam sve prisutne. Ja sam Aida Čukojević iz KJKP RAD. Već sam uposlenik KJKP RAD 20 godina. Radila sam na različitim pozicijama zadnju godinu dana sam šef tehničke pripreme pogona javna higijena. Ja bih evo sada najprije odgovorila na ovaj ostatak pitanja koje su zastupnici postavili. Prvo pitanje je gospodina zastupnik Vreto. Pita je za vozila za različite vrste otpada da li ih imamo i da li odvojeno prikupljamo taj otpad. Znači kada je u pitanju odvojeno prikupljanje otpada imamo sada trenutno tri vrste vozila. Mi imao dvolinijski sistem koji primjenjujemo kod individualnih stambenih objekata gdje se dijele domaćinstvima jedna crna i jedna žuta kanta. Tu sigurno imamo mehanizaciju koja odvojeno prikuplja, jedan dan se prikuplja crna kanta koja ide na deponiju, a drugi dan zavisno od kalendara odvoza se prikuplja otpad iz žute kante koji je reciklaži otpad i odvodi se na sortirnicu otpada. Drugi dio je vezan za zelene otoke gdje su kontejneri od 1100 litara. Tu također imamo tri manja autosmećara koji, to smo čak na njih i nalijepili da su samo za odvojeno prikupljanje otpada, i oni također prikupljaju otpad iz plavih i žutih kontejnera a odvojeno se prikuplja otpad iz ovih crnih i svih kontejnera. Možda se nekada desi s obzirom da sortirnica otpada može na svojoj traci da sortira i papir i plastiku i staklo, kada prikupljamo otpad plave i žute, praznimo jednim kontejnerom da ne bi stvarali veće troškove. A ove crne praznimo drugim vozilo. Znači on sigurno ide na sortirnicu otpada. U novije vrijeme problem nam zaista predstavlja veliki broj postavljenih zvonastih kontejnera koje općine intenzivno nabavljaju i manji broj podzemnih kontejnera koje prati jedno te isto vozilo. Mi za tu namjenu imamo dva vozila Grejfer koji nemaju sistem zbijanja otpada. Tako kada oni istresu otpad vrlo mala količina se može odvesti na deponiju ili u sortirnicu. Imamo jedno vozilo koje je sa zbijanjem, tako da se tu dešava problem da neke zelene otoke zbog nekada iskoči neko vozilo, kvar, mora se pokupiti sav otpad da bi bilo čisto. Sigurno u budućem periodu intenzivirati ćemo nabavku vozila koja će odgovarati i ovoj vrsti posuda za koje su općinske službe izrazile veliko interesovanje u velikom obimu ih nabavljaju. Sav otpad koji se odvojeno prikupi odlazi u sortirnicu otpada na deponiji Smiljevići koja je apsolutno u funkciji. Dakle tu se on reciklira i razdvaja na sekundarne sirovine. Trenutno izdvajamo papir i karton, plastiku, odnosno PET ambalažu, najlon, staklo i u manjoj količini HDP tu malo tvrdu ambalažnu plastiku. Znači izdvajaju se one vrste sirovina koje imaju tržišnu vrijednost i koje se mogu prodati. Jedno od kasnijih pitanja je bilo šta radimo sa staklom ali evo ja ću sada odmah odgovoriti. Kada se to skladište naše napuni sa tom baliranom sekundarnom sirovinom, mi smo kao JP dužni da raspisemo javni poziv i tu nam se javljaju ovlašteni operateri za preuzimanje tog otpada koji imaju dozvolu i koje prati Ministarstvo za zbrinjavanje tog otpada sigurno na reciklaži. Nismo imali problema da staklo prodamo, ima uvijek više njih koji otkupljuju staklo da sigurno u BIH nema takav kapacitet ali se vjerovatno izvozi. Dalje, imali smo pitanje koliko radi radnika na sortirnici otpada. Kolega Mulaomerović je već rekao da je ukupno u toj radnoj jedinici Reciklaža 20 radnika sa šefom i sa poslovođom, oni su raspoređeni da rade u sortirnici i ta tri vozila koja prikupljaju odvojeno reciklažni otpad. Da li se sortira otpad, to sam već rekla. Otpad koji se prikuplja na tim zelenim otocima se sigurno sortira a s druge strane ima uvijek određeni broj radnika koji se direktno u tijelu deponije na vađenju velikih količina papira i kartona koji dolaze. Također, evo uz ovo ću odgovoriti bilo je jedno od pitanja vezano za deponiju inertnog otpada. Da li je, koliko ima tu zaposlenih ljudi. To moram reći da još uvijek nisu zaposleni uposlenici za deponiju inertnog otpada i postrojenja za građevinski otpad jer postrojenje još uvijek nije pušteno u rad. Trenutno radovi još uvijek nisu završeni, čekamo projekat jedne sanacije klizišta na tom dijelu koji treba da se

uradi i priključenje struje na taj objekt tako da bi se u vrlo brzom periodu mogao pustiti i ovo postrojenje za građevinski otpad i deponija inertnog otpada u funkciju. S tim da je neophodan još otkup zemljišta za deponiju inertnog otpada. Trenutno je otkupljen veoma mali dio koji ne može trajati tako dugo, ali sigurno postrojenje za građevinski otpad može početi raditi. Pitanje je bilo također zašto se reciklira samo 2% otpada. Ja ću to malo evo obrazložiti. 2% otpada reciklaže naravno uzrokovano je nedostatkom te komunalne infrastrukture koja bi se, gdje bi se prikupljao u primarnoj reciklaži taj otpad. Također tu postoji jedan cijeli set boljeg funkcionisanja cijelog ovog sistema koji ne neophodno donijeti. Tu je potrebno donijeti i zakonske regulative, stimulaciju i destimulaciju reciklaže- zatim ono što nam jako nedostaje to je jaka medijska kampanja vezano za sve vrste otpada. Ne samo za reciklažu nego inače postupanje sa otpadom zato što zaista tu smo jako, jako niskom nivou. Kada su u pitanju procenti, samo bih rekla da Agencija za otpad je 2010 objavila da su Italija i Francuska imale 10% reciklaže. Stvar je u tome da ti procenti, sve to zavisi od vrste otpada. Vrlo je važna morfologija koja je evo urađena u ovoj studiji za MBO i za spaljivanje otpada. Urađena studija pokazuje da iako bi se primijenila mehaničko. Biološka obrada otpada, ponovo bi smo imali 60% otpada koji bi se morao deponovati. A to je zbog toga što je naša struktura otpada kao ipak zemlje koja nema tako visok standard, ima veliku količinu i organskog otpada i zemlje i ostalih primjesa koji nije takoreći kvalitetan u smislu izdvajanja otpada za recikliranje. Prihod po prodaji sekundarnih sirovina, bilo je jedno od pitanja. 2018 godine KJKP RAD je imalo 152.262 KM za prihode od sekundarnih sirovina. A u prvih 6 mjeseci ove godine nemam tačan podatak znam da je oko 40.000 KM. To moram definitivno objasniti jednu stvar, prihodi jesu niski zato što a troškovi su sigurno daleko veći. To nije samo kod nas. To je svugdje u svijetu i zato postoji upravo stimulacija, odnosno neophodnost da se ovi troškovi sufinansiraju. Ovi troškovi se sufinansiraju u smislu da se donose pravilnici o upravljanju ambalažom i ambalažnom otpadu. Sada se nadovezujem i na one takse. Federalno Ministarstvo okoliša i turizma je donijelo pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom po kojem su operateri sistema za ambalažni otpad oni će prikupljati takse zajedno sa Fondom za zaštitu okoliša za ambalažu i ambalažni otpad a te takse se onda kroz sistem vraćaju upravo za snose se troškovi za sufinansiranje ovog sistema. Mi imamo ugovor sa EKO PAKOM za jedan, EKO PAK je firma za upravljanje ambalažnim otpadom, za jedan dio kontejnera i te troškove sufinansiranja snosi EKO PAK. Tako da smo u pregovorima da nastavimo i dalje saradnju sa EKO PAKOM kako bi smo mi ovaj trošak koji je između stvari trošak i ono što se može prodati od sekundarnih sirovina doveli na što bolji nivo. Dalje je pitanje bilo razmjena strategija preduzeća. Mi svake godine donosimo strateški plan trogodišnji u kojem smo definisali projekte vezano za deponiju Smiljevići kao i za sve ostale, za kompletno poslovanje preduzeća i jedan od strateških naravno ciljeva jeste obezvređivanje plohe za komunalni otpad, otplinjavanje deponije i izgradnja prečistača za procjedne vode. Dalje je bilo pitanje koliko ima ugovora KJKP RAD sa privedenim subjektima. Mi sa privrednim subjektima za vanredna odvoz imamo 21 ugovor, bez animalnog otpada. A za animalni otpad imamo 8 ugovora. Po odobrenju Ministarstva prostornog uređenja. Još sam dužna ostala odgovoriti ova pitanja vezano za animalni otpad. RAD ima ugovor sa osam operatora za odlaganje životinjskog otpada u skladu sa dozvolom Ministarstva prostornog uređenja. Bilo je pitanje koja je razlika između jama, grobnica i odlaganja otpada u tijelo deponije. To je velika razlika zato što su jame, grobnice izgrađene za leševе otpada životinjskog porijekla a u tijelo deponije trenutno se po saglasnosti i ugovorima odlaže taj otpad treće kategorije koji nije prva i druga kategorija ko ji nije toliko opasan ali on stvara ustvari problem sa procjednim vodama. Od 2018 godine, mi smo primijenili jednu drugačiju tehnologiju zakopavanja otpada životinjskog porijekla u samo tijelo deponije, koja je na neki način predložena od strane tehničkih eksperata. A to je da se najprije u tijelu deponije iskopa jedna rupa gdje će biti na dnu inertni materijal, odloži se otpad, posipa se krečom i ponovo se

odmah zatrpava inertnim materijalom. To je dovelo do povećanja cijena. Tako da je sada cijena za odlaganje animalnog otpada na deponiji Smiljevići po jednoj turi koja je za ove naše vozila koja voze nekih 5 kubika iznosi 419 KM samo za odlaganje a posebno se naplaćuje prevoz. Ja sada nisam sigurna jesam li možda nešto preskočila. A evo još samo da kažem s obzirom da me je ministar Mandić. Mi smo imali malo više razgovora vezano za KJKP RAD i Ministarstvo komunalne privrede a također jedno od pitanja je bilo vezano za hitne mjere. Mi zaista smatramo da se s obzirom na Zakon o organizaciji organa uprave u Kantonu Sarajevo da bi nadležno preduzeće nad deponijom Smiljevići trebalo da bude Ministarstvo komunalne privrede jer ono je nadležno od samog početka prikupljanja i transporta i samog deponovanja otpada. A to je u skladu sa članom 9 istog tog Zakona. Također smatramo da se trebaju ovi problemi deponije Smiljevići o kojima se evo danas govori da se hitno rješavaju tri goruća problema a ta tri goruća problema je i Svjetska banka u svojoj studiji za 2017 detektovala kao najhitnije. Prvi problem je izgradnja prečistača za procjedne vode. Drugi je prekrivanje deponije Smiljevići geofolijom, u cilju minimizacije tih voda i sprječavanja pasivnog otplinjavanja deponije Smiljevići i treći je na vrijeme i redovna izgradnja novih ploha. To su ta tri projekta za koje je Svjetska banka procijenila da je potrebno negdje oko 7 miliona eura. To je cca 10 miliona KM. I smatramo da to prečišćavanje procjednih voda mora biti prioritetni projekat. Kada je to u pitanju, ja moram ovdje istaći cijeni mišljenje stručnjaka, ali želim samo da se referišem i na neke druge stručnjake. Dakle, postoji i jedan dio stručnjaka koji smatra da bi se ovaj problem mogao riješiti i recirkulacijom većeg dijela filtrata u samo tijelo deponije. I s tim u vezi smatram da je potrebno da se uključi i drugo mišljenje i da se iznađe najbolje rješenje za deponiju Smiljevići. Mi smo zaista spremni da eto uradimo sve što je s naše strane da bi smo riješili ovaj gorući problem deponije Smiljevići.

Predsjedavajući:

Hvala vam. Još ima gospodin Babić ili je to sve. Ima Babić. Fuad Babić isti mikrofon nemojte gasiti.

Voditelj operativnog tima Fuad Babić

Prvo da vas sve pozdravim. Ja sam Fuad Babić, voditelj operativnog tima imenovanog od Ministarstva prostornog uređenja 2015 godine. I referisat ću se samo na dvije stvari. Na kolektor i na postrojenje za tretman procjednih voda. Kada je riječ o kolektoru Smiljevići, željeznička stanica u Rajlovcu; Energoinvest, i njihova firma Higma su 2004 napravili projektno rješenje koje ide od bazena u Smiljevićima do tog šahta, odnosno dalje do Butila. Kolektor ima funkciju transporta većeg tretirane vode sa postrojenja u Smiljevićima. Nema nikakvih naznaka da je to neizvodivo. Projekat postoji, 2004 je urađen, i nalazi se u Zavodu za izgradnju Kantona Sarajevo odnosno u KJKP RAD. Što se tiče pak postrojenja za tretman procjednih voda bilo je pitanje ko je napravio projektni zadatak i koja je to odredio da se MBR tehnologija primjeni na tom radu. Dakle 2004 godine Vlada Kantona je imenovala stručni tim od 13 ljudi koji su napravili projektni zadatak i odredili tehnologiju koja se trebala implementirati. Projekat je završen i nije na žalost zaživio, što je zaista svima žao. Naime, sarajevska deponija ima upotrebnu dozvolu za kućni otpad. Za našu vrećicu. Obzirom da se na tu deponiju sve što se u ovom Kantonu može baciti, baca, imali smo enormne oscilacije u kvaliteti vode tako da postrojenje de fakto nije moglo ni da zaživi. Moram da naglasim zaista da prekrivanjem nožičnog dijela tijela deponije smanjit će se količine voda koje se moraju tretirati na budućem postrojenju. Samo održavanje takvog jednog postrojenja, bilo da je to MBO tehnologija, bilo da je reverzne osmoze, bilo da je recirkulacija, ili neki još drugih u kombinacijama je na godišnjem nivou izuzetno skupa stvar. Procjena je bila da je cca 600.000 KM održavanje ovakvog jednog MBR postrojenja na sarajevskoj deponiji. I još da naglasim još jednu stvar, u periodu 18-19 Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo je organizovao jedan

godišnji monitoring kvalitete procjednih voda koje ćemo 15.10 u prostorima Kantona prezentirati šta smo uradili i kakav je to sastav vode koji dolazi na objekat. Evo ovo je kratak sažetak na ova tri pitanja. Da vas ne bih zamarao evo vidim već su umorni ljudi, pola tri je. Hvala vam lijepa.

Predsjedavajući:

Hvala vam gospodine Babiću. Jel ima još neko da govori? Jesu li zastupnici svi dobili odgovore na sva pitanja? Ima li neko da nije? Još jednom ima li neko da nije dobio odgovor? Nema. Dobro. Vi ste se svi javili za diskusiju ili niste dobili odgovore. Kompletne odgovore kolegica Admela i Vreto. Ko je prvi? Elvis Vreto. Neka pitanja su ostala neodgovorena.

Poslanik/zastupnik Elvis Vreto:

Hvala predsjedavajući. Želim da se zahvalim predstavnicima RADA. Žao mi je što nisam dobio, postavio sam konkretna pitanja, nisam dobio konkretne odgovore. Potrudio sam se da pošaljem u pisanoj formi i pitanja kako bi se Ministarstvo, odnosno predstavnici Ministarstva pripremili. Očito je razmišljam u smjeru ovih mjera koje su predložene, ako nemamo kvalitetnu dijagnozu stanja šta je urađeno tu je profesor Fuad Babić koji je radio zajedno RAD detekciju stanja po pitanju procjednih voda sa dr. Serdarević, bojim se da onda su upitni i dalji koraci i ja sam upravo po tom pitanju želio preciznije odgovore, po pitanju koliko je uloženo sredstava na taj uređaj, zašto se nije uzelo u razmatranje svjesni činjenice da se na deponiju odlaže kompletan otpad, kako se mogao samo tretirati sanitarni, odnosno kućni, kod izbora uređaja. Je li bila garancija na uređaj? I takve stvari. To je nekolicina pitanja na koja nisam dobio odgovor. I volio bih zaista ako možemo zbog javnosti dobijemo takve vrste odgovora.

Predsjedavajući:

Dobro, to možemo reći da su pitanja na koja niste dobili konkretne odgovore. Molim vas da neko od vas, ako ima informaciju odgovori, ako nema to kaže. Ako ne znate koliko je nešto koštalo, zašto ne funkcionise, možete reći provjerit ćemo pa javit ćemo. Kolegica Admela Hodžić isto tako jedno od pitanja ili više.

Poslanik/zastupnik Ademal Hodžić:

Evo meni nije odgovoreno konkretno, s obzirom da sam tražila, uložena su znatna sredstva za ove objekte, za inertni otpad, evo rekli su nam da nisu dovršeni, da nisu u funkciji. Ipak su značajna sredstva uložena, ne znamo kada će se ovo dovršiti i staviti u funkciju. Međutim sortirnice, evo čuli smo da 20 radnika tu radi, ali nisam dobila konkretno koliko se tu otpada sortira i da li je to poslužilo svrsi. Sljedeće moje pitanje je upravo što su odgovorili ta deponija je za kućni otpad. Imaju pravilnici doneseni za posebne neke od vrsta otpada. Za druge vrste otpada nema pravilnika a i dalje se odlaže. Čija je odgovornost i da li se time krši Zakon? I treće pitanje na koje mi nije odgovoreno, nisam tražila proces sanacije da mi se ispriča sanitarnih ploha, nego tražim zašto se te plohe kada su pri kraju korištenja, i kada su popunjene prije nego što građani izađu da protestuju ne pokrene proces da se obezbijede nove? Eto to sam pitala. Zahvaljujem.

Predsjedavajući:

Molim vas malo pažnje da i ovo pažljivo upišete. Kolegice se javljaju. Ne vidim vas prijavljene Srna Bajramović i Dizdarević.

Poslanik/zastupnik Segmedina Srna Bajramović:

Hvala. Da nisam dobila odgovor na pitanje koliko ima posebnih ugovora sa privrednim subjektima za prikupljanje, odvoz i odlaganje komunalnog otpada, koji su to privredni subjekti i koja je cijena? Nisam dobila odgovor na to pitanje. Zahvaljujem direktoru deponije Smiljevići na detaljnom odgovoru na pitanje šta su deponijski gasovi, iako je to pitanje išlo u smjeru nastavka pitanja, a taj odgovor nisam dobila, koliko se često vrše mjerenja istih. Dakle vi ste to ispravili komentaron, vidite da ovdje mnogi ne znaju. Mi ne treba da znamo hemijski sastav deponijskih gasova, to ste nam vrlo detaljno obrazložili. Ali ono što je bilo krucijalno u postavljenom pitanju jeste koliko se često vrše, kakva su mjerenja istog kada je u pitanju deponija Smiljevići. Eto jedna mala dopuna. Toliko zahvaljujem.

Poslanik/zastupnik Neira Dizdarević:

Hvala. Pa evo na tragu ovoga što je upravo kolegica Segmedina Srna Bajramović istakla, moje je također pitanje bilo usmjereno na to gdje su ustvari rezultati tih mjerenja koje vršite svaki dan što se tiče emisije plinova sa deponije? I da li se mjere i stari pokriveni dijelovi? I drugo pitanje na koje nisam dobila, mislim, nikako odgovor, koliki je ustvari kapacitet jama, grobnica i koliko su popunjenje. Toliko.

Poslanik/zastupnik Damir Nikšić :

Da nisam dobio odgovor na pitanje da li je iko razmišljao industrijskoj konoplji i o tome svemu.

Predsjedavajući:

Zahvaljujemo. Ostalu su rasprave. Dobro sada vas molim još jednom ko se smatra kompetentnim u ime Vlade, uključite mi, prijavite mikrofon Mandić. Gospodine Babiću izvolite.

Voditelj operativnog tima Fuad Babić

Dakle, pitanje koliko je koštalo. 1.926.339, 10 KM. Izvođač je bio GP Put sa kooperantom SFC iz Salzburga. Ono što je jako važno kazati ta sama oprema u odnosu na ovih 1.926.000 je negdje cca 750.000. Najveći dio te opreme pumpe, agregati itd su svi u funkciji i mogu se upotrijebiti za sljedeće aktivnosti koje se dešavaju. Evo to je odgovor na ovaj dopunski. Dalje ne znam.

Aida Čukojević:

Evo ja ću prvo ova pitanja. Vezano za sortirnicu otpada dakle tu radi 20 ljudi. Međutim nisu svi oni tu u sortirnici imate jedan broj ljudi koji radi na ova tri auto-smećara koji prikupljaju to je šest ljudi ko ji prikupljaju otpad na zelenim otocima. Mi mjesečno negdje oko 60 tona otpada recikliramo i baliramo. Tu je pored kartona i papira.

(oglasio se alarm)

Predsjedavajući

Par minuta će trajati, ovo je nama stalno ovako. Nemojte nastaviti. Služba reset. Zbog cigara, zbog dima u hodniku. Eto ga. Izvinjavam se nastavite.

Aida Čukojević:

Negdje oko 60 tona mjesečno, to varira od sezone. Moram samo reći da smo mi jedini privredni subjekt koji prikuplja odvojeno prikuplja otpad o građana u smislu, želim samo da pojasnim. Kada je u pitanju PET ambalaža 30.000 boca plastičnih je potrebno za jednu tonu otpada. To je jedan veoma lagan materijal. Zato želim da napravite tu digresiju da se to ipak

ne može porediti sa nekim privatnim operaterom koji prikuplja otpad isključivo u sekundarni ambalažni otpada. Lupam, u Merkatoru dođe pa već prikupljeni otpad prevozi. To je sasvim drugačije odvojeno prikupljanje otpada od vrata do vrata i ovo sekundarna ambalaža. Drugo pitanje je bilo o ovim privrednim subjektima. Ja jesam rekla da su 21 privredni subjekt ima ugovore za vanredan prevoz otpada. To je otpad koji je sličan komunalnom otpadu i koji se smije odlagati na deponiji Smiljevići. Npr ako se neko preduzeće se bavi stolarijom ili se bavi staklarskim uslugama imaju tu određenu vrstu iz procesa rada, koji odlažu u posebne, one velike korpe, gdje odlažu u taj otpad i on ne spada u ovaj komunalni, ali spada sličan komunalnom iz industrije i smije se odlagati na deponiji Smiljevići. To je samo 21 subjekt i cijene se formiraju u skladu s vanrednim prevozom. Tu se naplaćuje prevoz po satu koji cjenovnik se svake godine donosi. Koliko je prevoz po satu, i plus cijena odlaganja na deponiji Smiljevići. I ja ću samo odgovoriti kapacitet jama grobnica. Mi znači imamo već popunjene tri jame grobnice, jedna je prazna, nova i spremna za upotrebu. Tu imamo problema oko dobivanja upotrebne dozvole, zato što je ona je urađena 2007 godine, sve poslove je radio Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo ali ne možemo da dobijemo upotrebnu dozvolu od Zavoda koji je vodio sve te poslove, tako da evo još uvijek čekamo da dobijemo tu upotrebnu dozvolu kako bi je mogli pustiti. Jame, grobnice, njihov kapacitet s obzirom da se u njih primaju leševi otpada životinjskog porijekla, one mogu da traju, jedna jama i po 10 godina. Ali ako bi se u te jame grobnice odlagao otpad treće kategorije koji se trenutno odlaže na deponiju Smiljevići, onda bi se te jame grobnice zapunile vrlo brzo. Zbog toga mi moramo imati kapacitet jama grobnica zbog zaraznih bolesti, lupam, razbole se krave, dobiju Brucelozu, mi moramo imati tu jamu grobnicu, ne možemo je zatrpavati sa otpadom treće kategorije. Eto toliko.

Abid Bašić:

Vidite, imam ja ovdje da odgovorim zašto se za plohe ne pokrene na vrijeme kao zahtjev da bi se uradile nove plohe. Molim vas, mi uvijek na vrijeme intervenišemo, znači u kontinuitetu i uvijek obavještavamo dokle smo došli sa odlaganjem otpada. I da nam nedostaje prostor i kada nam nedostaje prostora. Dakle ovako, samo da vam navedem jedan prijem. 2016 godine mi smo krajem te 2016 godine dobili plohu za odlaganje od 15.500 kvadrata, i po svim tim proračunima ta ploha je mogla da traje godinu i po dana. Odmah smo 2017 tražili da se krene u proceduru obezbjeđenja nove plohe. Nekako smo u 2019 godini tek, obezbijedili 3000 kvadrata i sada smo u fazi izgradnje ove plohe od 15000 kvadrata. Znači uvijek je hajmo reći od kako sam ja gore, faktički nisam ja bio neki rukovodilac ali bio sam bavio sam se ovim otplinjavanjem, uvijek se kasnilo u obezbjeđivanju plohe za odlaganje otpada jer je to jako skupo i jer je tražilo izdvajanje određenih finansijskih sredstava kojih nije bilo. Ja ne znam, i mi faktički samo tražimo na vrijeme da nam se obezbijede uslovi da mi možemo raditi. Mi smo pokazali da znamo raditi i uvijek ćemo raditi onako kako je propisano po tehnologiji odlaganja otpada a ploha mi stvarno ne možemo napraviti plohu za odlaganje otpada. Neko to treba drugi da radi. Ovdje imamo pitanje još uvažene zastupnice Segmedine Srne. Ja sada ne znam koliko ste vi mene razumjeli u ovom svemu. Vama je prvo bilo pitanje šta je to deponijski gas, i ja sam onda to vama objasnio šta je to ustvari. Objasnio vam onda kako se vrše mjerenja. Mjerenja monitoring ustvari imate svakodnevni monitoring i propisani monitoring. Svakodnevni monitoring uposlenika koji gore radi na onim otplinjacima se vrši mjerenje koncentracije metana i upisuje se u knjigu a dok se isto tako mjere koncentracija metana prije spaljivanja na baklju. Isto tako se upisuje i tu izvještaji se dostavljaju Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša u kompletu sa svim onim ostalim izvještajima iz tri radne jedinice koje su gore. Postoji i propisani monitoring iz okolinske dozvole rekao sam kvalitet zraka se mjeri jednom godišnje, to je isto propisani monitoring Federalnog ministarstva okoliša i turizma, odnosno odjeljenja koje se bavi tom

problematikom. I ovo rekao sam evo i uvaženoj zastupnici Dizdarević gdje su ti rezultati mjerenja. Za inertni otpad je bilo neko pitanje. Ti Aida nisi odgovorila. Vidite, inertni otpad je za mišljeno planom Ministarstva prostornog uređenja i građenja da ovo prelazi u jedan Regionalni centar upravljanja otpadom a isto tako smo u kontinuitetu prije specijalno u periodu poslije rata imali smo ogromne količine građevinskog otpada i prelazak sada na Regionalni centar za upravljanje otpadom kao poseban sadržaj tog kompleksa treba da bude deponija građevinskog otpada, odnosno to bi mogli reći za preradu toga građevinskog otpada, postrojenje za preradu građevinskog otpada i krenulo se u tom smjeru. Rade se aktivnosti na otkupljivanju tog zemljišta i puštanje u funkciju. Sve imamo, komplet opremu, mehanizaciju, sve je tu spremno. Samo treba neka zakonska regulativa treba još da se uradi. Toliko ja znam oko toga. E hvala vam najljepša.

Predsjedavajući:

To bi bilo to sa pitanjima. Prije nego što pređemo na raspravu, nakon sjednice Kolegije imamo zahtjev za obraćanje. Niko o konoplji nije odgovorio. Da li neko planira? Niko ništa. Pismeno će kažu kolega Nikšiću, taj odgovor nakon analize. Ne morate, u redu hvala vam gospođo Čukojević.

Skupštini Kantona Sarajevo se obratio Anes Podić, predsjedavajući Udruženja Građana „Eko akcija“ molbom da se dozvoli obraćanje na današnjoj sjednici, Adisi Vejo, predstavnici građana koji su ugroženi zagađenjem sa deponije Smiljevići.

Kako nije stiglo na Kolegij na vrijeme, Skupština ima pravo dozvoliti ovo obraćanje, ja vas molim da obraćanje dozvolimo. Praksa je da ograničimo na neki period. Je li dovoljno deset minuta? Deset minuta pa ako bude kraće OK. Dakle gospođa ili gospođica Adisa Vejo. Obraćanje 10 minuta, molim Skupštinu da se izjasni. Možete glasati. Molim rezultate glasanja.

23 ZA. Dakle dozvolili smo obraćanje.

Možemo se odmah izjasniti načelnik Opštine Novi Grad Semir Efendić je sa nama, šef Kluba SDA me je obavijestio da načelnik želi da se obrati, molim vas da Skupština i za obraćanje načelnika Semira Efendića. Molim rezultate glasanja.

ZA 23.

Dakle, gospođo Vejo izvolite, poslije toga Semir Efendić po 10 minuta. Hvala.

Izvinite, još jedno pitanje, izvolite vi. Još jedno izjašnjenje Koordinacija savjeta MZ nisu delegirali ime osobe koja bi se obratila. Sener Omanović, molim vas za izjašnjavanje i obraćanje.

Molim rezultate glasanja. ZA je 23. protiv i suzdržanih nema. Dakle ovo je treće obraćanje u nizu. Niti imamo ništa ni pismeno ni usmeno. Imate načelnika. Nije valjda da vi ne vjerujete šta će vam reći načelnik. Nema potrebe. Ova tri. Ne možete zaista, ja vas znam ali nemam nikakav osnov. Po deset minuta, gđo Vejo vaše vrijeme, izvolite.

Adisa Vejo predstavnik građana:

Hvala lijepo. Može li malo tišine. Dobila sam pet minuta, deset, i zaista bih voljela da me saslušate, trajat će možda kraće. Moje ime je Adisa Vejo i ja ću vam se danas obratiti u ime ljudi koji žive u blizini deponije u Smiljevićima. Odmah želim naglasiti da tu žive ljudi koji su različitog porijekla, imovinskog statusa, obrazovanja kao i političke pripadnosti. Zato sada kada krene ova diskusija ja bih vas molila da se koncentrišete samo na problem deponije a ne

o međusobnim optužbama jer nama jednako smrdi deponija kao prije godinu dana, danas i prije pet godina. Znači problem je višedecenijski. Niko nije ništa učinio dovoljno da se problem riješi i zato očekujemo da svi podjednako prihvatite odgovornost. Ovdje ću progovoriti protiv nečega što se često čuje u javnosti kao opravdanje za nerad nadležnih. Mi i naše kuće nismo bespravni. Dom poštenog čovjeka ne može biti bespravan i nikada nije. Ako želite govoriti o bespravnoj gradnji ja vas molim da organizujete posebnu sjednicu na kojoj ćete o tome razgovarati pa ćemo se onda dohvatiti teme o bespravnoj gradnji na Bjelašnici, luksuznim apartmanima. Što se tiče danas također ne želimo ni čuti o tome da uređenje deponije zavisi od nivoa Federacije BiH. Kada ste svojevremeno preuzeli na sebe odgovornost izradu Zakona o porijeklu imovine, tada se preskočila hijerarhija. Međutim, Zakon o odlaganju otpada na federalnom nivou jasno govori da je uređenje deponije na kantonalnom nivou i stoga je to vaša obaveza da uradite. Također ne želimo ni čuti da para nema. Kada je riječ o Prvoj transverzali tada se novac jako brzo obezbijedi, tada se formira i stručni tim koji prati tok gradnje, sedmično se održavaju sastanci. A što se tiče deponije niti ima tog elana niti ima para. Do sada ovo sve što smo čuli, sve je super planovi su tu, mi nemamo nigdje jasno precizirano koliko to novca ovaj Kanton treba da izdvoji za sanaciju deponije, kao što nemamo ni jasne vremenske rokove. Ono što smeta građanima nismo vidjeli u ovim rješenjima to je kako i na koji način će da se riješi deponijski smrad, odnosno miris neugodni, kako ga hoće ko nazvati. Nisam ovdje došla da bih govorila šta nije urađeno. Mi smo jasno rekli šta hoćemo i ovdje ću to ponoviti. Da bi se riješio problem mora se učiniti sljedeće i to ono što vi kao Skupština treba da tražite od Vlade u ime naše, a to je hitno novac izdvojiti iz budžeta Kantona Sarajevo koji je potreban za sanaciju deponije. Kao što je gospoda već rekla da treba novac za sanaciju za folije, za pročištače, to je ono što je suština problema. Mi također sumnjamo da deponija nije propisno pokrivena, jer se dosta stvari na brzaka dešavalo i samim time tražimo da se izvrši provjera pokrivenog dijela deponije, kako bi se eliminisao taj deponijski gas koji guši i truje cijeli grad. Također tražimo nezavisnu kontrolu pokrivanja deponije sa redovnim mjerenjem koncentracije deponijskog gasa. Zašto ovo kažemo? Mi kada pozovemo kantonalnu inspekciju jer građani povraćaju od neugodnih mirisa, inspektori dođu i napiše nema ništa osim neuobičajenog mirisa. Mi se sada pitamo kakav je to neuobičajeni miris, od kojeg neko povraća a neko ga uopšte ne osjeti. Također redovno da se obavještava stanovništvo o koncentracijama gasa na rubovima deponije. Gdje e biti postavljeno na internetu i lokalno na ekranu lokalno. A ono što je možda najbitnije u svemu ovome, da se izradi zakonodavni okvir tehničkih uputstava i pratećih tehničkih standarda na nivou Kantona koji bi uredio detaljno rad deponije u svakom njenom segmentu bez obzira šta kažu federalne vlasti. I imenovanje odgovornih i postavljanje rokova za svaku od traženih mjera uz obavezu Vlade i Skupštine Kantona da će ne realizacija mjera po automatizmu i momentalno rezultirati smjenom imenovanih. Čuli smo danas ovdje planove o gradnji spaliona, to je sve super, međutim bez obzira kakvo će rješenje trajno biti, mi tražimo da se deponija mora u potpunosti sanirati. Ako se to ne uradi, i da sutra prestane odlaganje otpada deponijski gas će se nastaviti stvarati narednih 40 godina a procjedne vode deponije će zagađivati tlo i vodotok barem još jedno stoljeće. Mi ne tražimo nikakav luksuz niti išta što nije zakonito. Tražimo samo da se konačno ovaj grad prestane dijeliti na grad bogatih kojima se s mjesta ispunjava svaka želja, i grad za sirotinju koja se pušta da živi u smradu i umire otrovana, koliko zagađenjem, toliko i poniženjem. Želim da vam prenesem pozdrav iz Opštine Novi Grad našim pozdravom da je dosta više smrada i trovanja. Toliko od mene i želim vam ugodan rad. Hvala lijepo.

Semir Efendić, načelnik Opštine Novi Grad:

Ja bih pozdravio uvaženo rukovodstvo Skupštine, premijera, članove Vlade, zastupnike i zahvaljujem se na prilici da vam se obratim, a evo i na tome što je zakazana ova tematska

sjednica za nas vrlo važnu temu, a to je funkcionisanje gradske deponije. Mislim da je poprilično zakomplikovano iako nije, ova tema zaista nije toliko komplikovana. U zadnjih nekoliko rečenica gospodin upravnik deponije nam je rekao ustvari šta je problem. On je krajnje jednostavan a radi se o tome da tehnologija odlaganja otpada u gradskoj deponiji ili Regionalnom centru se ne primjenjuje iz razloga što se sanitarne plohe ne formiraju na vrijeme. 2016 godine kada je formirana velika sanitarna ploha od nekih 15.000 kvadrata, znali smo tada da ona može trajati od godinu i po do dvije. Oni su tražili već 2017 da se to omogući, da se formira nova i ona nije napravljena. Odmah nakon toga pojavili su se neugodni mirisi koji nama prave problem. To je zaista jedini problem koji postoji kada je u pitanju širenje tih neugodnih mirisa. Mi znamo da je deponija u nekim godinama od 60 pa do rata i poslije, funkcionisala na jedan drugi način, kako reče premijer, kao jedna vrsta istresišta materijala. Nakon što je proveden postupak izgradnje sanitarne deponije, uvedena je metoda odlaganja na tzv sanitarne plohe koje se pokrivaju folijama, zemljom, radi se otplinjavanje. Tako da ti negativni mirisi su bili svedeni na minimum. Stanovništvo koje živi u blizini odlično zna kada se to tamo unutar deponije radi adekvatno, a kada se to ne dešava. Na žalost, ne obezbijede se na vrijeme ta sredstva za formiranje novih ploha, i nastaje taj problem. Ja mislim da , pošto je ovo hitna sjednica, treba imati i neke hitne zaključke. I ja ne bih čekao budžet za 2020 i 2021 već treba obezbijediti odmah sredstva, i na vrijeme osigurati da uvijek kada se odlaže otpad, on bude odlagan na ove sanitarne plohe i onda mi taj problem sa širenjem tog neugodnog mirisa ili smrada sa deponije nećemo imati. To je urgentni i najveći problem zbog kojeg ustvari stanovnici blokiraju povremeno saobraćajnice i traže njegovo rješavanje. I uopće nije toliko niti skup, niti komplikovan. Svega je potrebno nekih 1,5 do 2 miliona maraka za jednu plohu koja može trajati negdje do 2 godine. Ja mislim da to za budžet Kantona Sarajevo nije puno, i na taj način ćemo riješiti ovo pitanje neugodnih mirisa. Kada je u pitanju tretman procjednih voda, i sve ovo što smo govorili o kanalizaciji, legalizaciji, svemu što se dešava okolo, moramo znati da je to pitanje koje mora biti riješeno unutar deponije, prije njegovog ispuštanja. Da li otvorene vodotoke ili u kanalizacioni sistem, pitanje prečišćavanja voda s e mora riješiti. Mi kada pravimo jedan parking mi moramo na licu mjesta postaviti separator za tretman ulja koja se na njemu ispuštaju, a ne za jedan objekat poput deponije. Zašto je napravio nekada neko prečistač koji nije u funkciji i kakav novi prečistač treba napraviti, ja ne znam, ali ne treba odvlačiti temu na nešto drugo, n a priču kako je potrebno praviti neki kolektor itd, znači pitanje kanalizacionog sistema tog dijela grada. Prema urbanističkom planu Grada Sarajeva koji je usvojen još '85 godine, važi do 2015 i pošto nije usvojen novi i danas je na snazi, bio je planiran prečistač na lokalitetu Reljeva koji bi skupljao kao recipijent otpadne oborinske i fekalne vode sa prostora Dobroševića, Ahatovića i dijela Zabrdža koji prema tom planu, ja zaista to nisam pravio niti sam stručnjak za to, ali on je trebao da prikupi te vode, a ne prečistač u Butilama, koji gravitaciono ne odgovara prije svega lokalitetima Ahatovića, Reljeva, Dobroševića i Zabrdža. Da li je moguće sa same deponije posebnim cjevovodom odvesti vode nakon tretmana do prečistača Butile ono o čemu je govorio gospodin iz Zavoda za izgradnju, vjerovatno jeste, ali evo sve su to teme koje nisu toliko urgentne. Pitanje prečišćavanja voda se mora riješiti prije njihovog ispuštanja u vodotoke koji se nalaze okolo. I pošto smo zaista čuli puno tema, puno argumenata itd. Ja bih evo predložio nekoliko mjera ili zaključka u skladu sa hitnosti ove situacije. Mislim da je ovo životni problem, nije politički, ne treba ga tako posmatrati, mislim da je potrebno osigurati da li preduzeću RAD, da li putem Ministarstva, sada je i ovo malo problem što su u jednom momentu podijeljena Ministarstva, pa su oni jedno vrijeme bili u nadležnosti Ministarstva prostornog uređenja i komunalne privrede, pa se ta Ministarstva razdvojila pa dio posla ostao u jednom Ministarstvu, dio u drugom. Bilo kojim putem osigurati dovoljno sredstava da se uvijek unutar deponije postoje sanitarne plohe za odlaganje otpada po propisima i automatski je problem u najvećoj mjeri riješen. Pitanje procjednih voda

rješavati paralelno sa tim, ali ono još nije da kažem toliko urgentno koliko je urgentan taj problem sa sanitarnom plohom. I druga stvar, po meni dugoročno, Kanton Sarajevo bi trebao krenuti jednim drugim putem kada je u pitanju ovaj mješoviti otpad koji se odlaže na ovim sanitarnim plohama. Mislim da bi trebalo krenuti u iznalaženje nove lokacije na teritoriji Kantona Sarajevo koja nije blizu naseljenog područja. To je nekada bila periferija grada '60-tih godina, nije tada bilo ni Alipašino polje, grad je bio negdje do Dolac Malte, trebalo bi naći neku drugu lokaciju, možda na teritoriji općine Ilijaš ili neke druge u pravcu da ne ulazimo sada u detalje, ali sigurno postoje lokaliteti koji nisu tako blizu naseljenim područjima i na njima praviti odlagalište za mješoviti otpad, a lokaciju današnjih Smiljevića iskoristiti za reciklažu, sortirani otpad itd. To bi bilo po mom mišljenju dugoročno rješenje. I evo, samo za kraj još da prokomentarišem ovaj premijerov prijedlog, moram priznati da sam malo iznenađen. Ja bih predložio premijeru da to zaboravi. Bilo bi bolje tu ideju zaboraviti posebno ako se radi o izgradnji spalionice od 120 miliona eura. To je zaista za nas, nismo mi ni Njemačka, ni Japan. Postoje puno jednostavniji i lakši načini da to rješavamo, i mislim da sada nakon godina planova u jednom pravcu, odjednom doći sa novom idejom. Ali evo, nije to ideja premijera, to je došlo od SERDE pa ga tako treba i posmatrati, ja zaista ne znam šta radi SERDA od kada postoji, ali nisam vidio da su išta realizovali korisno za ovaj grad, pa tako i tu njihovu ideju treba posmatrati u svjetlu njihovih rezultata u proteklih godinama koliko oni djeluju. Postoji drugi problem na lokalitetu Butila, a to je mulj koji nije riješen prilikom izgradnje prečistača i taj prečistač u Butilama je također jedan od primjera kako se neadekvatno troše sredstva. 50 miliona ja mislim da je koštao a prečišćava pole vode u Sarajevu, ili oko pola zato što sistem nije uređen da je voda odvojena i na kraju to vode što se prečisti ponovo se pomiješa u rijeci Miljackoj i Bosni sa onim neprečišćenim dijelom vode, a imamo pitanje mulja koji se sada dole gomila. Mislim da taj mulj treba riješiti. Moguće je da je njega nekim tehnološkim procesom potrebno spaljivati itd. Ali to nisu dvije stvari koje bi se po mom mišljenju mogle i trebale miješati i nije pitanje općine da li će dozvoliti tu lokaciju ili neće, to je zemljište svakako u vlasništvu VIK-a, preduzeća VIK-a ali jeste pitanje okolnog stanovništva. I ako bi se krenulo eventualno u jedan takav proces, ali mislim da za nas je ta priča od 120 miliona eura potpuno izvan razumnog, ja mislim da o njoj uopće ne treba ni razgovarati. To je toliko besmisleno trošiti tolika sredstva i sada odjednom krenuti potpuno drugim putem u odnosu na sve ovo do sada, mislim da nema za tim potrebe. Ja se nadam da nisam probio puno ovaj termin. Volio bih da ova sjednica rezultira konkretnim zaključcima, hitnim mjerama, kako je i sama sjednica po hitnoj situaciji sazvana, i da problem zaista nije teško riješiti. Evo rekao sam u nekoliko rečenica kojim putem je to moguće, a ovih bezbroj detalja koje smo mi danas spominjali mislim da se čak njima i ne treba da bavi toliko jedno zastupničko tijelo. Dobro je da struka radi ono što zna i treba, ali im to treba omogućiti. Ali kada oni nemaju novca za to, onda oni ne mogu samostalno proširivati te plohe i tu nastaju svi problemi. Hvala vam.

Senad Omanović, Koordinacija savjeta MZ:

E hvala vam. Pozdravljam sve u sali. Hvala na datom vremenu. Ovako, moje ime je Senad Omanović i obraćam vam se u ime Koordinacije savjeta MZ koje gravitiraju oko područja deponije, koje su direktno izložene negativnim djelovanjem istim. A to su MZ Alipašin most I, Alipašin most II, Buča potok, Dolac, Brijesće, Naselje heroja Sokolje i Zabrđe. Cilj našeg djelovanja je zastupanje interesa stanovnika, naših MZ, koje su do sada nimalo ili jako malo bile uključene u problematiku istog iako deponija najviše štete proizvodi nama koji tu živimo. Imajući ovo u vidu želim u ime svih sedam MZ i oko 50.000 stanovnika koji žive u navedenom području, postaviti dva mala pitanja nadležnim institucijama. Ja se izvinjavam ako su pitanja djelimično odgovorena već. Na koji način se vrši to odlaganje otpada? Da li se radi na adekvatan način i na propisan način? Da li je u funkciji sanitarna ploha i kada je ona

izgrađena i da li je tačno da je ona 2016 zadnji put izgrađena? Kako je moguće da deponija funkcioniše bez okolinske dozvole više od godinu dana? Građani kao i njihovi predstavnici imaju još par pitanja za nadležne službe, ali nadam se za početak da ćemo dobiti odgovore na ova pitanja koji će jasno definisati vremenski rok u kome se može očekivati normalan rad sanitarne deponije. Koliko bolesnih ljudi i koliko još drugih negativnih faktora treba da se desi da se počne ozbiljno razmišljati o ovom problemu i izmještanju deponije koja do sada već uveliko u urbanom dijelu naselja. Ja vas tako pozivam da pored gore navedenih pola sata koje provedete u obilasku postrojenja ostanete bar jedan čitav dan i samo osjetite te mirise. Hvala vam puno.

Predsjedavajući:

Zahvaljujemo se. Imamo još jedan zahtjev, ne možemo reći ni da jeste ni da nije, suprotno Poslovniku. Komisija po istom osnovu nam se obratila, Skupština se mora izjasniti da se u ime Komisije za prostorno uređenje Opštine Novi Grad obrati gospodin Hasan Hodžić. Molim Skupštinu da se izjasni. Molim rezultate. 24 ZA. Gospodine Hodžiću izvolite. Izvinjavam se ja onako maloprije nadimkom. 10 minuta imate, izvolite.

Hasan Hodžić, Komisija za prostorno uređenje Opštine Novi Grad:

Hvala predsjedavajući. Selamim i pozdravljam sve prisutne. Drago mi je da sam danas ovdje prvi put nakon 12 godina aktivnog bavljenja politikom da sam izašao u Skupštinu i jedino imam jednu tremu. A trema je što je TVSA postala privatna televizija i

Predsjedavajući:

Gospodine Hodžiću nemojte, obraćate se u ime komisije.

Hasan Hodžić, Komisija za prostorno uređenje Opštine Novi Grad:

Ne uzima izjave od adekvatnih ljudi nego po. Ali evo ja ću krenuti. Naša današnja tema je bila hitna intervencija na deponiji Smiljevići, gradskoj deponiji. Centar koji se spominje ovdje, taj centar ne postoji. Gospodine Babiću, vi me dobro slušajte. Od 2015 godine kada ste vi došli na čelo te neke organizacije koja je trebala da napravi to med i mlijeko mi smo tada počeli propadati. Iz izvještaja gospodina ministra Filipovića vidi se da su godine provedene iz budžeta bačena sredstva za deponiju Smiljevići. Znači od 2008 godine 129.000, 2009-112.000 do 2015 sve ukupno je 1,8 miliona. Da bi ove godine izašla sredstva 2,4 miliona. Hvala vam počeli ste raditi. Međutim nije ni to tema. Gospodin premijer je pričao o toploj vodi iz Kaknja. I mi smo otišli od onog problema smrad. Znači odlično je organizovana manifestacija ima izać. Ja vam čestitam. Bez problema. Došli su ljudi, sa svim strana svijeta, mi smo dali aplauz, ljudi su završili svoju misiju. Međutim, nama smrdi. Sada se mi zovemo nama smrdi. Ja kao potpredsjednik Općinskog vijeća Novi Grad i kao stanovnik Buljakovog potoka, imamo taj problem. Mi ga do sada nismo imali. Imali smo mi do jedno prije pet, šest godina super deponiju. I onda odjednom počinje da nam smrdi. Pa ste nam pričali priču da su to neki Amerikanci kopali gore nešto pa probili neke folije. Nije tačno. Znači vaša ulaganja govore da vi niste održavali deponiju, da niste podržavali svoje komunalno preduzeće RAD: moram vam reći jednu činjenicu da je sramota 125, 119, 250.000 da se daje za deponiju. A opština Novi Grad svake godine KJKP RAD daje 700 do milion maraka za zimsko održavanje cesti. I nemojte reći da je to vaša firma, to je naša firma. Ja ovo govorim iz podataka. Gospodin ministar je jako dobro rekao šta treba da radi Skupština. 2019 napravili ste odličan plan, taj plan niste ništa završili, to je ministar ovdje sam rekao. Bilo je pet onih stavki, ja nemam sada ono da čitam, međutim jedna od stavki je bila da se kupi prečistač koji izlazi voda iz deponije, ne onaj dole od 50 miliona, nego onaj od milion dva, da se da milion dva za ove folije, da mi to saniramo. A vi kasnije kao Skupština Kantona vi gledajte kako ćemo

riješiti za trajno tu deponiju. Mi smo danas ovdje hitna sjednica radi ovog smrada. Imamo djece bolesne, imamo roditelja bolesnih, nana bolesnih i nama su rekli ovi ljudi koji se bave ispitivanjem tla da je gore tlo radioaktivno, da ovdje kaže u izvještaju gospodin ministar je rekao od novembra 2019 nema više animalnog otpada. Ako nema otpada što ćemo kupovati sada kamion od 400.000 KM za animalni otpad? Znači to su dva različita mišljenja. Animalni otpad ne može nikako biti. Naša tema je kućni otpad 2016-2020.godine. Nema animalni otpad. Gospođa direktorica sve najbolje imam sa terena o njoj, međutim i ona je promašila temu. Ona nama priča kako Zavod za izgradnju njoj treba da dadne dozvolu. Tebi opština Novi Grad gospođo treba da dadne dozvolu. A vi prvo kopate i zidate bez dozvole Opštinskog vijeća, bez Urbanizma Opštine Novi Grad. Mi nemamo pojma šta vi radite na deponiji. Znači mora se predati urbanistička, prvo se mora predati Zavodu za planiranje da se nešto planira na deponiji, onda napravili ste objekte te reciklaže vi niste regularni otpad. Da bi bio regularni otpad da vam sada ovo kažem, treba da imate sve uslove. A koji su uslovi? Da imaš za željezo, da imaš za plastiku, da imaš za ovo, za ono, i tek da si regionalni. Ali da onda imaš i saglasnost ove sve moguće dozvole. Opština Novi Grad nije saglasna da gore bude regionalni otpad. Prvo, protezanje na 50 hektara nove površine, gospodine ministre, sada ima 54 hektara, i protezanje na 50 nove, to je duplo. 100% da proširimo u Novom Gradu, gradskoj opštini. Znači opština Novi Grad je gradska opština. Dobro je načelnik rekao, trebamo u Ilijaš staviti to. Ilijaš je prigradska opština. Ja se izvinjavam predsjedavajući mogu li nastaviti? Znači staviti ćemo u Ilijaš i treba zaštititi opštinu Novi Grad. Vama hvala zastupnici koji ste dolazili u opštinu Novi Gradi čuli. Gospođa Krvavac iz Kantona Sarajevo je došla kod nas u Novi Grad i iščitala šta je imala iščitati i otišla. Sramota premijeru, ovo da vam kažem, sramota predsjedavajući. Morate povesti računa koga pošaljete na nešto što je zvanično, što je javno. Ovo je javno. Ja vas molim imate rješenje. Rješenje je da izdvojite 10, 20 miliona dovedite firmu koju god hoćete napravite ovo što treba da napravite na deponiji, i mi vas volimo. To ako ne napravite, mi ćemo morati poduzeti mjere. Opština Novi Grad ne kao opština, kada sam ja trebao dobiti riječ moj prijatelj Dino je rekao imam načelnika. Kakve veze gospodin načelnik ima sa mnom? Čovjek SDA stranka, ja nisam SDA stranka. Znači ja zastupam sebe, svoju porodicu, svoje građane, i svoje glasače koji su glasali za mene. Ali ovdje nisam došao radi toga, ovdje sam došao baš i radi vas. I mislim da Kanton Sarajevo ima dobar budžet i vama je smiješno 1% od budžeta da izdvojite i da riješite i da vas svi nosimo na majicama. Na majicama, ja ću nositi majicu premijera Forte, predsjedavajućeg samo da gore ne smrdi. A ako bude smrdilo ja ću nositi na leđima šta treba da rade građani da to ne smrdi. I ovo da vam kažem, da znate, ovdje je riječ o jednoj opštini. Nije tačno, devet opština, odnosno 8 istresa nama smetljište. Spomenite malo i Stari Grad, Centar i Ilidžu, svi dovlače gore animalni otpad. Molim vas povedite računa da se i oni malo učipe s parama. Mi ne bježimo od toga. Opština Novi Grad će se učipiti s parama, ali prema mogućnostima. Znači mi ćemo probati ovo da riješimo. Došli smo ovdje da riješimo, vama hvala na ovom mom vremenu. Ja vam se zahvaljujem u svoje ime i u ime Opštine Novi Gradi i u ime svih građana. Ja sam član t komisije, ovo je tema šakaljiva. A kada ovo ako bog da riješimo, onda poručujem premijeru da ćemo uraditi toplu vodu ali ćemo morati gas isključiti. Hvala vam.

Predsjedavajući.

Hvala vam. Time smo završili ovaj dio obraćanja počinjeno raspravu, nakon rasprave uvodničari imaju pravo na neke završe riječi. I zaključke bih molio oni koji budu imali da budu koncizni, da budu na papiru, pored ovih mjera koje je pripremila Vlada ukoliko iz rasprave budemo imali zaključke molim vas, ako bude trebalo napraviti ćemo pauzu 10 do 15 minuta da se fino otkuca i podijele kolegama. Počinjemo raspravu. Prvi se javio kolega Aljoša Čampara. Ja samo kako piše, ne mogu drugačije. Jeste, ali ste se gasili, pa ste ostali sada na kraju kolega Pecikoza.

Poslanik/zastupnik Aljoša Čampara.

Zahladnujem predsjedavajući. Ja stvarno ću pokušati biti što kraći i koncizniji i jednostavno mislim da smo inače previše vremena oduzeli danas. Mislim da smo pogriješili u redoslijedu, mislim da bi nam svima bilo lakše da smo možda predstavnike opštine Novi Grad, ovih 7 MZ, odnosno Udruženje trebali pustiti i svima bi nam bilo vjerovatno i jasnije i imali bi bolju sliku i preciznije šta treba uraditi. Ja mislim da je nama više dosta i ovih hitnih sjednica, na ovu temu, svako malo imamo hitnu sjednicu. Šta to znači u suštini? U suštini znači da se nismo uhvatili u koštac sa problemom. Evidentno je da je ovo hitna stvar, a kada je hitna stvar onda je trebalo ranije reagirati i otklanjati ove probleme. Ja se bojim, mislim da je Čerčil jednom rekao ako hoćeš da neki problem ne riješiš da formiraš komisiju, pa da onda to ide tako. A ja bih mogao dodati još da u to ubacimo i neke nove planove do 2050, strategije, izvještaje, studije izvodljivosti, neke principe konsolidacije, razgovora sa međunarodnim zajednicama, itd. Mislim da smo ovdje puno pitanja postavili i Vladi i Ministarstvu i ministrima i stručnim licima koji su došli iz ovih nadležnih preduzeća, ali ja mislim da mi moramo vrlo brzo reagovati, reagovati danas ne sutra, ne čekati sutra. Trebamo ovu priču koja se pojavljuje o nekoj bespravnoj gradnji, da to ugrožava deponiju, mislim da to apsolutno nije tačno, i nema nikakve veze sa stvarnom situacijom. Trebamo donijeti par urgentnih mjera, koje će biti tačno navedene koje su, sa tačnim rokom izvršenja. Ne možemo se pozivati na priču da mi sada zavisimo od Federacije kada je slučaj ove deponije Smiljevići jer prije svega nas obavezuje 50.000 građana koji žive tamo. To su naši građani, to su naše komšije, to su naši susjedi, to su ljudi koji imaju svoju djecu. Mi ne smijemo dozvoliti da djeca oboljevaju, da stari ljudi oboljevaju, da iko oboljeva zbog deponije u Smiljevićima. Dakle odgovorni smo, mi ovdje kao Skupština, prije svega Vlada kojoj smo mi na neki način poslodavac. Dakle nije ovo više stvar samo ovih 7 MZ kao što smo čuli ovaj smrad i ovi plinovi i pitanje razboljevanja ljudi širi se i na širi dio ovoga područja grada Sarajeva, posebno Novog Grada. To se već sada osjeti i na Alipašinom, to se osjeti i na Otoci, i na drugim mjestima u gradu Sarajevu a sve ove druge priče oko strategije, predviđanja šta trebamo raditi, oko spalionica, to je sve na dugu štapu i to je jedan proces naravno koji treba voditi i Skupština i Vlada. Evo što nam je premijer govorio otprilike da možda to sanjkaliste napravimo kada se uloži tih 120 miliona KM ili eura sada ne znamo koliko je, po uzoru na skandinavske zemlje, to sve OK, vi kao Vlada trebate raditi. Trebate praviti te studije izvodljivosti ali ja vas molim da mi krenemo u realizaciju ovoga što možemo. Da se mi baždarimo na nekih 2 do 3 miliona KM, to sigurno možemo, a ovo ćemo vidjeti u perspektivi, u budućnosti, možda i dođemo u situaciju nekada da to rješavamo. Mi ćemo kao Klub SDA naš šef kluba će predložiti sigurno zaključke. Imat ćemo otprilike dva zaključka koliko ja znam koji će biti vrlo konkretni i koji će se upravo odnositi na ovo što je rekla gospođa Adisa Vejo iz udruženja i što su ljudi iz MZ govorili šta ustvari njima treba. To je otprilike da izdvojimo određena sredstva jel to 1,5, 2 ili 2,5 miliona KM, da možemo napraviti novu sanitarnu plohu, o tome je i direktor ovog odlagališta nam govorio koja može trajati nekih godinu, godinu i po dana, da hitno riješimo problem. I druga stvar bi bila da mi sada malo za ubuduće rješavamo ovo pitanje da negdje na periferiji Kantona, van naseljenih mjesta počnemo sa stvaranjem i osnivanjem nove deponije. A ova koja je sada postojeća u Smiljevićima da to bude prostor za određenu reciklažu, kako se to već kaže za sortiranje i odvajanje otpada. Evo toliko, nadam se da nisam puno oduzeo vremena. Ali vrlo jednostavno i jasno kroz dva tri zaključka, na tragu i na bazi onoga što su nam gospođa iz Udruženja govorila iz MZ, nemojte da se više zapetljavamo u neke široke rasprave, priče, odgovore na pitanja, dajte da riješimo ljudima hitno, da nema smrada i da ne dovodimo u pitanje zdravlje ljudi. Hvala.

Poslanik/zastupnik Senad Hasanović:

Zahvaljujem predsjedavajući. Pa evo prije svega ja se moram kritički osvrnuti na dostavljeni materijal zastupnicima jer isti obiluje strateškim procjenama, obimnim analizama problema, i značajnoj varijabilnosti ponuđenih rješenja. Mišljenja sam da bespotrebno duge opservacije problema u ovom momentu nisu adekvatan odgovor na postojeći problem. Drugo, sama činjenica da Skupština Kantona Sarajevo na hitnoj sjednici razmatra aktuelno stanje na Regionalnom centru za upravljanje otpadom Smiljevići implicira da su svi ili gotovo svi sudionici u lancu nastajanja, distribucije, skladištenja otpada kao i inspekcijskog nadzora u velikoj mjeri zakazali. Bojim se da će Skupština Kantona Sarajevo morati održavati tematske i hitne sjednice o svakoj javnoj ustanovi, JKP, svakog prirodnoj i drugoj nesreći koja zadesi Kantona Sarajevo. To samo znači da sistem ne funkcioniše. Da ne funkcioniše po mom mišljenju ni Vlada kako bi trebalo, resorna Ministarstva, lokalne zajednice zajedno sa JU, i firmama, nisu u stanju osigurati nesmetano odvijanje aktivnosti i procese zbog kojih i postoje. Ali dobro, pred nama je izuzetno težak problem čijim rješavanjem se moramo pozabaviti na dobrobit građana Kantona Sarajevo. Stoga pozivam sve zastupnike kao i odgovorna lica iz nadležnih Ministarstva i involviranih komunalnih preduzeća da ovu sjednicu iskoristimo u pravcu rješavanja problema. Prema iskustvu svih regija i gradova u svijetu koji su uspješno riješili problem odlaganja i recikliranja otpada problem se mora rješavati u korijenu, tamo gdje se generira otpad, povećanjem svijesti o potrebi sortiranja i odvajanja otpada, što je dug i zahtjevan ali i neophodan proces. Gradska deponija već duži period predstavlja problem stanovnicima okolnih naselja jer se odlaganje gradskog otpada ne vrši na propisan način i u skladu sa ekološkim standardima. Dio problema svakako leži i u nemogućnosti KJKP RAD da što iz objektivnih ali i zbog nemara na deponiju dovozi i odlaže otpad ko ji se prema dozvoli za upravljanje otpadom, koju je izdalo Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša 2014 godine jedino može odlagati na deponiju. Dozvolom je zabranjeno odlaganje tekućeg otpada, građevinskog otpada, kao i odlaganje opasnog otpada medicinskog, animalnog, i industrijskog porijekla. U međuvremenu imamo situaciju da su značajne količine otpada po nalogu inspekcije za uništenje različitih kategorija robe vrlo često sa isteklim rokom trajanja upućivane upravo na sanitarnu deponiju. Svjedoci smo da je u zadnjih par godina došlo do značajnog pada kvaliteta upravljanja otpadom na gradskoj deponiji a da nije na primjeren način pokrenuto pitanje odgovornosti. Na pravom tragu jesu pitanja zašto se dozvolilo da ne funkcionišu prečistač za procjedne vode i sistem za otplinjavanje deponije. I ko će odgovarati za efekat otpuštanja izrazito toksičnih supstanci u zemljište, otvorene vodotoke i vazduh. Odgovornost KJKP RAD u ovom smislu je ogromna. Postavlja se pitanje da li je kompanija čija je djelatnost prikupljanje i transport otpada treba da bude zadužena i za uspravljanje deponijom. Uvaženi zastupnik Marić je čini mi se na 10 radnoj sjednici uputio inicijativu da se osnuje novo JP Deponija Smiljevići koje bi poslovalo na tržišnim principima. Ja mu se zahvaljujem na ovakvoj inicijativi jer je ustaljena praksa u svim razvijenim zemljama da se osnivaju odvojene kompanije. Za ovakvo rješenje nije potrebna nikakva studija već naprosto dobra volja da se nešto učini konkretno. Naravno trebalo bi izmijeniti Zakon o komunalnim djelatnostima. Kako danas funkcioniše KJKP RAD to vidimo u materijalima koji su dostavljeni zastupnicima. Navedeno je da RAD nema dovoljne prihode kako bi na adekvatan način upravljao deponijom. I za tu konstataciju postoji mnoštvo opravdanja, od cijene odvoza koja se nije mijenjala jako dugo, što je činjenica, ali i odgovornih u KJKP RAD nisu baš ni trudili se da naplate stvarnu cijenu. Recimo od povlaštenih kategorija ugostitelja. O čemu je javnost tek nedavno upoznata. Kako RAD i danas funkcioniše možete se vrlo upoznati. Dovoljno je da pozovete na neki od službenih brojeva telefona i zatražite uslugu odvoza otpada sa privatnog posjeda i pitate za cjenovnik. Najčešći odgovor koji ćete dobiti da RAD nije u mogućnosti trenutno udovoljiti. Ali ćete dobiti i preporuku da kontaktirate šefa na privatni broj, i možete ugovoriti odvoz otpada bez

obzira na vrstu bez ikakve kontrole, bez računa a za cijenu u prosjeku stotinjak KM po kamionu. Isti scenarij se odvija ukoliko zaustavite radnika na terenu i zatražite uslugu. Usluga će biti napravljena sredstvima firme i u radno vrijeme ali novac umjesto u firmu ide u privatne džepove. Sve ovo je vrlo lako provjerljivo. Predstavnici te iste firme koja nije u stanju da upravlja deponijom, izađu hladno pred Općinsko vijeće Novi Grad i javno iznesu tvrdnju da deponija ne smrdi. Čime izazovu opravdan gnjev građana koji stanuju u blizini deponije ali i onih ko ji žive nešto dalje jer deponija ne da smrdi, deponija guši smradom. Sarajevska deponija na lokaciji Smiljevići postoji od 1962 godine, ali je problem izgradnje u neposrednoj blizu deponije eskalirao u periodu od 1997 godine od kada je izgrađen više od 900 stambenih jedinica. Najveći dio tih objekata je naknadno legalizovan odlukama općine Novi Grad čije rukovodstvo bi danas najrađe problem deponije riješilo njenim zatvaranjem. Vijek trajanja deponije Smiljevići je zasigurno ograničen. I treba aktivno raditi na pronalasku nove lokacije koja bi u startu bila pripremljena za funkcionisanje po najvišim europskim standardima ali i sa emisijom zagađenja nula jer je to moguće. Pokazuje praksa nekih zapadnih zemalja. Da li ćemo i kada dobiti izuzetno skupu spalionicu otpada pitanje je. Do data lokalna zajednica na čijoj teritoriji je deponija ali i druge lokalne zajednice sa čijeg područja se odvozi otpad trebaju aktivno sudjelovati u pronalaženju optimalnih rješenja i zajedno sa kantonalnom Vladom podnijeti teret sanacije deponije. Prema svim dostupnim podacima, osnovni problem deponije jeste količina otpada koja se akumulira na deponiji uz vrlo slabe mogućnosti reciklaže energetskog iskorištenja plinova i mulja. Kao i gomilanje otpada koji po pravilu ne bi trebao biti odlagan na komunalnu deponiju. Građani upućuju brojne prigovore, iznose frapantne informacije o neregularnostima kada je u pitanju odlaganje otpada i posljedicama kojima su izloženi. Tako da prema tvrdnjama građana u koje nije teško se i lično se uvjeriti, u kontejnerima se nerijetko nađu ostaci životinjskog otpada, iz klaonica i mesara. Također je primijećena praksa kod znatnog broja privatnih poliklinika, laboratorija i ordinacija da svoj infektivni otpad u znatnim količinama odlažu upravo u kontejnere i to na način da ovlaštenoj ustanovi za prikupljanje takvog otpada predaju samo dio infektivnog otpada a u cilju uštede, ostatak jednostavno ubace u kontejner. Ovakav praksa mora prestati jer je to direktni atak na živote i zdravlje stanovnika Kantona Sarajevo. Inspeksijski nadzor mora biti pojačan. A sankcije za prestupnike moraju biti drakonske je samo tako možemo zvesti reda u ovoj oblasti. Hvala.

Poslanik/zastupnik Zvonko Marić:

Zahvaljujem predsjedavajući. Pa za početak da samo kažem nekoliko stvari. Nisam dobio naravno na najmanje desetak pitanja odgovore, nisam ni očekivao da ću ih dobiti. Ovo je dan kada je puno pitanja a malo odgovora i to je loša poruka za sve one koji nas prate. Reći ću samo nekoliko stvari vezanih za današnji tok sjednice a nisam htio da repliciram bilo kome. Ja ne znam odakle predsjedavajućem ideja da me uporedi moje izlaganje sa izlaganjem gospodina Devića. Da, ali naprosto gospodin Dević je govorio čekamo vas godinu dana. Ja nikada ne bih tako izrekao bilo kakvu ocjenu. Čeka godinu dana, mi čekamo 25 godina. Šta je sa prethodnih 24 godine? Druga stvar gospodine predsjedavajući ja ne podržavam sve mjere, akcione planove, preporuke, konsultantske usluge itd za razliku od Devića. Ja ne podržavam takve jer da su oni urodili plodom danas ne bi raspravljali na ovoj sjednici. Tako da mislim da je to neuporedivo. Ne znam, neko je na početku današnje sjednice rekao da je to bilo istresište, mislim na današnju regionalnu deponiju. Nije velika razlika između tog vremena i današnjeg. Pa i to je danas samo uz eto neki pokušaj folija istresište jer se istresa sve i svašta. U materijalima koje smo dobili kaže ovako: Na Regionalnoj deponiji Smiljevići odlažu se značajne količine otpada koji spada u posebne količine otpada za koje je zakonom o upravljanju otpadom predviđeno donošenje provedbenih propisa u posebne kategorije otpada spada ambalažni otpad, otpadna vozila, otpadna ulja, otpadne baterije akumulatori, otpadne

gume, električni i elektronički otpad, otpad koji sadrži azbest, otpad koji sadrži itd. Dakle ovdje možda nisu stigili, ali ne znam šta je sa nuklearnim otpadom jer bi to upotpunilo sliku onog što se danas odlaže na ovoj deponiji. Ja sam želio da govorim više o ovom materijalu koji smo mi dobili, ali naprosto ne bih iz prostog razloga što je mnogo stvari posvađano sa logikom i okrenut ću se nekim drugim stvarima koje su možda bitnije za sve ovo. Za početak bih samo da se zahvalim kolegi Hasanoviću na podršci i zaista slažem se u potpunosti sa njegovom konstatacijom da nije nikakav akcioni plan, niti studija niti strategija bila potrebna nego naprosto volja. Ja sam čuo na sjednici komisije kojom stjecajem okolnosti ja predsjedavam da je ispunjeno 27 mjera a utrošeno 10 miliona za to. Pa da se htio riješiti ili znao riješiti problem deponije Smiljevići ne bi trebale više od tri mjere, tri ozbiljna dokumenta, tri ozbiljna tima i sasvim sigurno da bi se riješio taj problem, barem bi se sanirao i doveo u podnošljive tokove. U jednom trenutku sam razmišljao o tome kako su nam odgovarali na ova pitanja oni koji su zaduženi da odgovaraju. Sve nekako znaju i sve se zna, imaju na pitanja sve odgovore. Imaju na izazove koji su pred nama, međutim šta od toga imamo? Nema ništa. Imamo jedino neugodne mirise nepodnošljive koji se šire gradom. Sve neke strategije, sve neki programi, akcioni planovi itd i zato se utrošilo preko, i oni nisu htjeli reći, možda je najmanje važno koliko je sve to koštalo u deponiji Smiljevići uloženo je preko 25 miliona KM ono što ja znam. Dakle, a šta danas imamo? Nemamo ništa. Mene je jedan gospodin iz Smiljevića ovdje na hodniku zaustavio i rekao problem, moram to da kažem radi pojašnjenja, problem je da sam ja u jednom trenutku spomenuo i negoduju stanovnici o divljoj gradnji. Ja sam to rekao u kontekstu toga da definitivno ne razumijem baš motiv ljudi koji grade na tim prostorima. Ako odemo u problem divlje gradnje onda ćemo vidjeti na desetine hiljada izgrađenih objekata na području Kantona Sarajevo. I toga ima u Hadžićima, toga ima u Vogošći, toga ima u Novom Gradu, u Starom Gradu itd. Dakle nisam u tom smislu. I kaže njegova kuća ima dozvolu. Nije poenta u tome, ja njega nisam osobno pozvao, i ne bih da generaliziram, i na kraju krajeva ako ćemo istini za volju, preko 60% objekata u Sarajevu je dobilo dozvolu nakon što se izgradilo. To je druga problematika. Međutim samo radi pojašnjenja, budući da se takve stvari u potrebi diskreditacije onoga ko je izrekao sasvim neko drugo značenje. Samo da kažem da kada su se Smiljevići formirali ili napravila ova deponija ili počela se praviti, bile su tamo tri kuće, pa onda šest, i sve znamo kako je teklo. Nije dakle napravljena deponija u gradu, već je grad nikao, to ponavljam oko deponije. To je suština. I to je polazište svega. Ali zaboravimo to. Niko nije da ruši ljudima te objekte koje su izgradili kao ni druge koji su dopušteno im je i to je sasvim u redu. Ali to hoću da kažem, radi znanja i ravnanja. Uzimajući u vidu detekciju urađenu od strane gospodina inženjera Fuada Babića, iz Zavoda za izgradnju i doc. dr. Amre Serdarević sa Građevinskog fakulteta UNSA; iskustva u izvedbi tog famoznog MBR, ili BBR kako god hoćete uređaja mogu se izdvojiti sljedeće konstatacije. Da je 2005 godine a to je gospodin Babić rekao napravljen projektni zadatak da je odlukom Vlade Kantona Sarajevo formirana komisija od 13 članova, koja je odabrala tehnologiju MBR; membransko – biološkog reaktora, nakon tendera od 6 ponuda odabrana je austrijska firma i to je rekao, utvrđena je obaveza postavljanja pilot postrojenja koje je trajalo 3,5 godine. 3,5 godine pilot projekat. Zaživio je toliko da kažu ljudi nije radio ni tri mjeseca. Da li je to bilo adekvatno odgovarajuća tehnologija za tu vrstu deponije kakvi su Smiljevići. Pa naravno da nije. I gospodin Babić je izrazio žaljenje što se to desilo sa tim prečistačem. Ne znam zašto je onda gospodin Babić ako je bio u tom timu, jedan od ljudi koji je odlučio o tome, izabrao baš tu tehnologiju. Na kraju navedenog dokumenta skrenuta je pažnja na sljedeće problem i on to konstatira. Evidentirana je velika razlika u sastavu procjednih voda iz analize od 2005 godine koji potiču da su korišteni projektovanje podataka od 2008 godine za vrijeme probnog rada tog pilot projekta. Nivo za koji je projektovan uređaj je bio sekundarni tretman, dakle uklanjanje organskog zagađenja dok procjedne vode deponije Smiljevići obiluju drugim daleko složenijim zagađenjima koji zahtijevaju drugu daleko

složeniju tehnologiju. Pa što ste se odlučili za ovu tehnologiju. Znači to su svi ljudi odgovorni. U tom smislu želim da kažem, moje je mišljenje vi znate staru izreku da svako ima pravo na šansu. I ja u to vjerujem. Međutim očigledno u ovom projektu i ovom problemu imali su mnogi više puta šansu, i nisu je iskoristili zato smo tu gdje jesmo. Mnogo su se obogatili tako reći. I uvijek se vrti 16 ili 17 ljudi, rade studije izvodljivosti, programe mjera, strategije razne itd. I ja ću predložiti predsjedavajući da se ugradi u ove sve zaključke – zaključak da ti ljudi koji su radili i sudjelovali u ovoj propasti ne budu kontinuitet u toj propasti. Znači da ni na koji način ne mogu ubuduće sudjelovati u pravljenju ovakvih strategija. Ima još stručnih ljudi. I vrlo je simptomatično i indikativno da su uvijek to ista imena. Mislim da je to besmisleno. Ja kada bih htio da se osvetim ministru Mandiću ja bih preporučio, s obzirom da će biti sigurno prijedlog da pripadne što je prirodno da mu pripadne poduzeće RAD i da naslijedi one kadrove koji su vodili ove procese u ovoj oblasti. Sigurno bih ga kaznio time i ako, ja govorim u ime Kluba, da. Dakle i sigurno bi bilo to svojevrsna kazna za njega. Neka se ljudi ti bave drugim stvarima. Imali su kao što sam rekao šansu i to više puta i neka prepuste dato neki drugi učine. Ja sam stjecajem okolnosti puno nastojao da proučavam ovaj problem jer to je vjerovatno manir koji sam naslijedio iz onog vremena kada sam bio oficir i kada sam bio novinar i nastojim da se podrobnije priprelim za bilo šta i žao mi je što sam u posljednjem trenutku prof. dr. Munira Jahića našao negdje da je govorio o deponijama. I on je kazao u jednom trenutku, deponije su zastarjele, treba ih sanirati i zatvoriti, imaju nove moderne tehnologije. On je predvidio i njegove su procjene da bi sve to koštalo otprilike 20 miliona eura, a ne vrtoglava cifra koju smo maloprije čuli. Ta priča o tome kako je Švedskoj, kako je u Danskoj, kako je Kopenhagenu, kako je u Beču, kako je Sloveniji su naprosto besmislene. Ja sam rekao i ponovit ću, mislim da bi smo mi trebali pokušati da dostignemo postignuća Albanije za početak. To je predaleko za nas i Švedska, i Danska i Norveška. Samo snobovi mogu da razmišljaju na taj način o tome. Pa ugledajmo se onda na Albaniju. Puno je stvari i sasvim sigurno ne bih da govorim o ovom stručnijem dijelu tako reći, ali je očigledno da sistem otplinjavanja, mi smo čuli na sjednici komisije da su uglavnom te neke infrastrukturne dijelove oštetili oni ljudi koji su tragali za nestalim u ratu. Te da je uništen taj sistem za otplovljivanje, da su neke cijevi uništene. Uglavnom traži se krivac za ono što je urađeno gore neselektivno, na jedan neadekvatan način, a to je recimo odlaganje građevinskog materijale koji je ošteti dobar dio ovih instalacija o kojima ja govorim, a na koje se treba prebaciti odgovornost onih ljudi koji su tražili nestale, što je sasvim za nevjerovati. Kaže se u ovim materijalima također da je potpisano, ja sam ovo shvatio kao kritiku poduzeću RAD. Samo osam ugovora o odlaganju animalnim otpadom. Znači da su trebali više. Ili je to druga poruka da minimizira taj rad RADA i da su trebali više a tobože se pravi selektivno odlaganje itd. Međutim ono što hoću da kažem, a pomenuo sam studiju u svojim zastupničkim pitanjima, koja je urađena i koliko znam SERDA, meni je to manje važno ko je radio tu studiju i ko je naručio, ja nisam moram reći premijeru pitao u tom smislu nego sam pitao u smislu zašto mi zastupnici nismo mogli imati, ne interesira me gdje je bila promocija ili prezentirana ta studija nego naprosto zato što su neke stvari neprihvatljive u noj. Neprihvatljivo je da ta studija počiva na tome da treba uzeti neku lokaciju, vezati se za nju pa su uzeli Praču koja je u BPK. Imali se dozvola od BPK da se tamo instalira spalionica? Ko će pratiti animalni otpad kroz RS? Ima li se za to dozvola? Na koji način će se prevoziti? I sada u tom smislu sam pitao, a to su trebali vidjeti zastupnici pa da podrže tu studiju ili ne. Dakle, ja ću samo ne znam koliko imam vremena još u ovom obraćanju još samo nekoliko stari reći. Cijene. Bilo je puno govora o cijeni, nisu se mijenjale od 2001 godine, ja to razumijem. Međutim motivacioni faktor mora postojati kod ljudi da vrše selekciju otpada i da se onim ljudima koji tu vrše selekciju manje naplaćuje odvoz smeća od onih koji to ne rade. I mislim da je to dobar metod ali evo da ne bih probijao vrijeme zbog ostalih kolega ostatak ću u nastavku, tj u drugoj diskusiji. Hvala.

Poslanik/zastupnik Damir Marjanović.

Zahvaljujem se dopredsjedavajući. Veliki je broj informacija, veliki broj pitanja odgovorenih, neodgovorenih, jako dobro i zanimljivo obraćanje ljudi koji ove stvari smatraju s razlogom osjećaju kao svoj osnovni životni problem, s tim što moram da podvučem da mislim u ovom momentu svaki stanovnik Kantona Sarajevo pitanje deponije Regionalne deponije, prvenstveno deponije Kantona Sarajevo mora da smatra svojim životnim problemom. Drago mi je što sam iz prethodnih diskusija i obraćanja, između ostalog načelnika općine Novi Grad, i diskusije opozicije i pozicije nekako naslutio da uopšte nije uputno šta je prioritet u ovoj cijeloj priči i mislim da ljudi koji žive blizu deponije, koji u prvom nivou osjete upravo ove probleme mogu biti zadovoljni tim stavom. Definitivno u nekome razgovoru koji smo imali prije ovoga, i u raspitivanju i pripreme za ovu sjednicu dobili smo da je neupitni prioritet izgradnja novih ploha, osposobljavanje prečistača procjednih voda i priča oko prekrivanja geofolijom. Između ostalog spominjalo se otplovljivanje negdje u nekoj informaciji ako sam ja to dobro shvatio, spominje se negdje da se to u nekom interventnom planu bi koštalo otprilike 10 miliona KM ako sam dobro shvatio. Maloprije sam čuo jednu informaciju da je najveći prioritet izgradnja nove plohe otprilike 2 miliona KM. Naravno tu postoje određeni administrativni problemi, određene dozvole, koje čini mi se da sivi nivoi vlasti na neki način odgovorni da se obezbijede na vrijeme i mogu reći da mi je drago da se oko toga slažemo da je to bitno uraditi i kako oni koji su na vlasti proteklih 10 mjeseci, tako i oni koji su bili na vlasti u proteklim godinama. Dakle oni koji snose odgovornost za ovih 10 mjeseci ali o ni koji snose odgovornost za trenutno stanje koje je nastalo radom ili neradom u proteklim godinama. S druge strane jako mi se sviđjela prezentacija, ne moramo da se složimo gospodine iz Novog Grada predsjedavajućeg Komisije, koji je rekao jedan zanimljiv izraz, onako tipično sarajevski, da će se svi učipiti nekako između ostalog vidim da bi bilo jako dobro i da sa strane Kantona Sarajevo, ustvari Vlade Kantona Sarajevo to učipavanje, ustvari ugrađivanje svojih obaveza ne bi trebalo da bude problem, a isto me tako raduje da čini mi se da je općina Novi Gradi i prihvatila taj koncept, a mislim da i ostali načelnici iz ostalih općina bar za početak koji su na neki način čini mi se iz jedne političke opcije, mogu iskazati tu spremnost i pokazati da ova priča o deponiji u Kantonu Sarajevo ne predstavlja nikakav politički nego životni problem i da definitivno ne treba da se postavlja pitanje političke volje ili nedostatka političke volje. O odgovornosti za neke druge stvari, odgovornosti za nastalu štetu, odgovornosti za novce koji su potrošeni na neadekvatan način očigledno zato što sada imamo to što imamo, to ću stvarno prepustiti drugim institucijama i neka oni odrade svoj posao. A ne da mi ovdje koristimo kao neki model za političko prepucavanje. Dakle, to je neupitni prioriteti i to je tako kako jeste. Ja ću u potpunosti podržati svaki stav koji bude vodio ka tome da se kratkoročno riješe ovi problemi. Međutim definitivno ću postaviti pitanje šta nakon toga? Ne bih volio da ova Skupština, da ovaj saziv, ne bih volio da ova Vlada opet igra po konceptu gašenja vatre kratkoročno i otprilike prepuštanja nekome drugom da dugoročno rješava neke probleme. Mislim da većina nas koji sjede u ovim klupama, ako ništa onda bar deklarativno u svojim programima i planovima su nagovještavali najavljujivali da žele da postave neke osnovne principe koji će dovesti do dugoročnog poboljšanja u različitim sektorima. A evo vrlo konkretno govorimo o deponiji Smiljevići. Tj ako smijem reći, gospodarenje otpadom. Malo prije smo čuli i ja sam isto bio iznenađen za postojanje ove studije, dobio sam informacije o njoj jučer, imao sam priliku da je pročitam, dijelom je mogu razumjeti kao doktor bioloških nauka i kao osoba koja je i praktično i teorijski neke stvari imala obavezu tokom svog studija da polaže iz onoga što se zove zaštita životne sredine, ekologija i u krajnjem slučaju gospodarenje otpadom i mogu reći da tamo u toj studiji koja je prezentirana nedavno i nadam se da će nam je Vlada vrlo brzo, za koju sam postavio pitanje između ostalog, i nadam se da će se Vlada vrlo brzo opredijeliti prema njoj, su ponuđena različita rješenja. I to ne samo za deponovanje otpada nego i za ono da konkretno u svojoj

glavi na neki način shvatimo i preokrenemo priču da vidimo da otpad nije samo smeće koje treba da se deponuje, nego da otpad može biti sirovina kojom se može gospodariti i kojom se mogu rješavati i drugi problemi. Prilikom pripreme za ovu sjednicu, imali smo priliku da obavimo razgovor sa različitim ekspertima poput kolege Borisa Britvara koji je prenio neka iskustva vezana iz Zenice kako su oni to uradili. I saznao sam između ostalog da su do prije par godina ljudi iz Zenice dolazili da se raspitaju kako to u Sarajevu funkcioniše da je sada vrijeme da mi odemo u Zenicu da mi vidimo kako su to oni riješili barem po pitanju deponovanja otpada, po pitanju razdvajanja tih institucija koje je gospodin Zvonko Marić predložio i koje ne samo da se čine logičnim u BIH, u Sarajevu, nego pokazali su da funkcionišu u različitim drugim zemljama. Također sa jednim od sudionika koji je radio na ovoj studiji gospodinom Mahirom Hadživadićem koji je između ostalog jedan od konsultanata koji je radio u ENOVAF kompaniji koja je radila SERDOM, vjerujte da meni ta imena ništa ne znače, ko šta kako i prije, meni samo znači da li su dovoljno sposobni da urade, da li su dali dovoljno dobre prijedloge, shvatili smo i pokazali smo da postoje opcije, ustvari pokazali su u toj studiji, pretpostavili su da postoje opcije da ne samo riješimo problem deponije nego da uporedo s tim problemom riješi se između ostalog riješi taj problem sa Butila jer jedna od opcija koja nije nimalo jeftina da se razumijemo koja kaže da otprilike nekih 200 miliona KM spominje se da bi se proizvodio i bio gas i struja a riješio bi se problem mulja sa Butila. E to su one dugoročne projekcije o kojima bih volio da pored ovih obaveznih kratkoročnih volio bih da razmišljamo i da donesemo neke određene zaključke. Ja nisam protiv studija, kao što se možda moglo neko čuti, i planiranja, jer da smo imali studije i planiranja prije 10 godina, kako bog zapovijeda i da smo ih realizirali onda ne bi imali danas ovaj problem. Jesam protiv studija koje će biti mrtvo slovo na papiru ali sam za one studije koje će biti jasne, precizne, zasnovane na struci i koje će se, gle čuda, realizirati. I neće biti samo mrtvo slovo na papiru. Definitivno tada možemo pričati da otpad nije smeće, da otpad može biti sirovina. Definitivno hajte da ne bude da je to samo pitanje s kojim mi problem samo imamo u BIH, problem otpada je jedan generalni problem i imamo dobre primjere kako je u tim bogatim skandinavskim zemljama, tako i u onim zemljama koje nisu toliko bogate, koje su nama bliže, pa opet postižu neke dobre rezultate. I još jedna stvar koje definitivno moramo biti svjesni da jedno od uvjeta za ulazak BIH u EU jeste i riješeno pitanje zbrinjavanja otpada i to u skladu sa europskim direktivama. Malo u programu ovih mjera ne vidim da se osvrćemo na to. Ono što me jako zanima jeste da u ovoj studiji ko ju će nam Vlada nadam se uskoro i prezentirati i dostaviti svima na ili javnu raspravu ili bar raspravu kantonalnim zastupnicima, zanima me koliko su ta rješenja usklađena sa standardima EU jer džabe nam da nešto radimo ako ćemo to morati na neki način ponavljati. Ima još mnogo toga, ja se u potpunosti iznenadim kako 10 minuta jedan relativan vremenski, prvo sam se plašio da neću moći ni dvije minute dogurati. Ali evo, deseta minuta ističe, ono što definitivno ću predložiti. Ja se izvinjavam da samo završim. Ono što ću definitivno predložiti 21mjera u sklopu ovoga jeste da se zadužuje Vlada Kantona Sarajevo da do kraja godine zauzme jasan stav vezano za Studiju opravdanosti izgradnje kogenerativnog postrojenja i postrojenja za mehaničko biološki tretman MBT otpada na području Kantona i da već u planu i programu za 2020 predvidi aktivnosti za početak realizacije ove studije. To jest jednu od ponuđenih varijanti koja bude odobrena kao prihvatljiva opcija. Ponavljam, još jednom da ne zaboravim s početka, u potpunosti podržavam interventne mjere koje svi ovdje podržavaju jer zdravlje ljudi u Kantonu Sarajevo, posebno onih koji su najbliži izvoru ovog zagađenja nema cijene. Hvala.

Dopredsjedavajući Vibor Handžić:

Zahvaljujem zastupniče Marjanović. Gospodin Marić je imao repliku. Jel ostaje pri replici prije nego što pitam gospodina Pecikoza jel ozbiljan što se pauze tiče. Izvolite zastupniče Marić.

Poslanik/zastupnik Zvonko Marić:

Zahvaljujem dopredsjedavajući. U potpunosti skoro u potpunosti podržavam ovo što je rekao kolega Marjanović. Zaista je temeljito očigledno pripremao ovu sjednicu i to je u redu. Podržavam sve ono što je rekao posebice ovaj segment kada je govorio da smeće odnosno otpad ne mora biti smeće. Ako budemo u tom pravcu gledali da je to kao resurs onda ćemo napraviti sasvim sigurno nešto. I ova je teza sasvim u redu. Međutim, što se studija tiče kolega Marjanoviću, ne znam da li ste me razumjeli, ja sam rekao da je toliko studija, strategija, programa, urađeno do Tada ali su bili mrtvo slovo na papiru. O toj vrsti studija sam ja govorio i strategija, koje su ljudi radili. A ne neki ljudi koji su, uvijek se vrte ta ista imena. Mene ne interesiraju ta imena. Mene interesira šta su oni uradili, kako su u datom trenutku kriznom reagirali, šta su donijeli, na koji način su doprinijeli svemu tome. Dakle, hvala vam za ovo što ste kazali, ali definitivno smatram da svi oni koji razmišljaju o budućnosti rješavanja ovog problema da moraju promatrati kroz jednu svojevrsnu tezu da otpad ne znači da je smeće već da je resurs. Hvala vam.

Poslanik/zastupnik Damir Marjanović:

Vrlo kratko. Slažem se u potpunosti ova moja rečenica vezano za studije nije se uopće referirala na vaše izlaganje, samo da znate, da ne bi bilo zabune, neko ranije je rekao da nije sada za neke studije i da ne trebaju nam studije itd. Tako da u potpunosti se slažem sa vama. Hvala.

Dopredsjedavajući Vibor Handžić.

Dobro. Zastupnik Pecikoza je ispred Kluba samostalnih zastupnika tražio pauzu, jel ostajete pri svom zahtjevu? Možete li samo u mikrofon molim vas.

Poslanik/zastupnik Fahrudin Pecikoza:

Pa predložio sam pauzu pola sata.

Dopredsjedavajući Vibor Handžić.

Na zahtjev predsjednika Kluba samostalnih zastupnika pauza pola sata. Zahvaljujem.

NASTAVAK NAKON PAUZE

Predsjedavajući:

Dobro, potpuno ispravno. Kolegice Srna zahvaljujem se. Nastavljamo sa radom. Kolege koje su tu će diskutovati. Oni koji ne budu, sačekat će svoje mjesto ako se ponovo prijave da ne bi smo gubili vrijeme. Da li kolega Pecikoza imate potrebu objasniti razloge pauze? Ukoliko nemate, nema veze. Pecikoza Fahrudin.

Poslanik/zastupnik Fahrudin Pecikoza:

Pa otprilike imam. Ja sam morao da dekontaminiram sebe i svoj mozak jer sam čuo previše populizma i previše različitih informacija i nisam shvatio u kom smjeru idemo. Da li idemo u smjeru dislokacije koja je jedina moguće rješenje ili ćemo Smiljeviće nastaviti. Pa ne kontam i onda sam pokušao i opet nisam shvatio. Trebala mi je duža pauza ali nastavit ćemo rad. I ja još uvijek ne shvatam o čemu mi govorimo ovdje.

Predsjedavajući:

Hvala kolega Pecikoza. Kolega Samir Suljević diskusija izvolite.

Poslanik/zastupnik Samir Suljević.

Hvala. Evo i ja ću pokušati skratiti svoju diskusiju koliko mogu. Danas smo čuli puno tih interesantnih stvari ali u suštini prva rečenica uvoda izvještaja koji je ministar sam prije nekoliko sati iznio kaže da je zbrinjavanje otpada u Kantonu Sarajevo kompleksan problem koji obuhvata veliki broj mjera i aktivnosti a također problem predstavlja i usklađenost sa hijerarhijom upravljanja otpadom. Inače kako je samim maloprije definisanim da je nadzor nad primjenom zakonskih odredaba definisanih Zakonom o upravljanju otpadom u Kantonu Sarajevo, odnosno da to vrši Ministarstvo prostornog uređenja ono a time i Vlade odnosno Skupštine Kantona Sarajevo snose najveću odgovornost za stanje u ovom pitanju. Iz ovog izvještaja je evidentan veliki broj mjera, aktivnosti, strategija, učinjenih u zadnjih 20 godina a rezultat je stanje kakvo imamo. U suštini sve se svodi na jednu vrlo vrlo važnu stvar, a to je: koliko para toliko i muzike. Da je bilo para bilo bi i rješenja po ovom pitanju. Pregledom objekata i izvedenih mjera na sanaciji deponije Smiljevići u periodu od 97 do 2011 bilo je evidentno da je najveći dio ulaganja i osposobljavanja sanitarne deponije bio upravo u tom periodu. Od ukupno 25 miliona KM koliko je zaključno sa 2018 godinom uloženo u deponiju indikativno je da je npr.2011 godine kada je bio period, kada je, koliko ja imam informacije, deponija i dobro radila, uloženo 600.000 a narednih četiri ili pet godina ukupno 700.000. Pa ne znam šta hoćemo. Da nije bilo u suštini 2016 godine tako da se izrazim dešavanja naroda kojem je bilo dosta više smrada i problema koje je deponija pravila okolnom stanovništvu, ne znam da bi se ponovo vratilo na milion KM. Evidentno je iz finansijskog ovog dijela da najveće izdvajanje u zadnjih 10 godina je upravo u ovoj godini i time smatram da je Vlada Kantona Sarajevo ipak napravila jedan presudan korak. Vratio bih se na jedan dio koji danas dosta puta pomenut. Aktivnosti koje su uvedene za unapređenje primarne selekcije otpada na mjestu nastanka reciklaža otpada nisu dale rezultate. Reciklaža sama po sebi nije dala reciklaže koliko smo čuli maloprije, to je negdje procenat od 2%. imali smo informaciju da je dnevna produkcija otpada u Kantonu Sarajevo oko 500 tona na dan, što znači da uzimajući u obzir evo samo radne dane cca 130.000 tona, to je ogromna količina otpada koja je sva odlagana u deponiji Smiljevići. Interesantno je da 30% otpada gledajući prosječan morfološki sastav komunalnog otpada u Kantonu Sarajevo, otpada na papir, karton, staklo i plastiku. I ovdje se nadovezujem na kolegicu Duraković, koja je maloprije rekla da je neophodno napraviti kampanju prikupljanja reciklaže na nekom većem nivou, imajući u vidu i okolne zemlje koje to već dugo godina rade, a napominjem preko 30% otpada na ovaj problem. Šta se desilo sa deponijom koja je kažem do 2011 godine bila uzor, obilazili su je mnogi iz Europe i okolnih zemalja, ukazivali na njen odličan rad, i bila je primjer dobro osmišljenog rješavanja otpada. Šta se desilo? Desilo se da je u periodu od 06 do 11 trajala izgradnja membransko-biološkog sistema za prečišćavanje procjednih voda i rečeno je kako sam maloprije pročitao da izabrana tehnologija nije u potpunosti ispunjavala zadate uvjete za ispuštanje efluenta u prirodni vodotok, te je uređaj uslijed mehaničkog kvara prestao sa radom nakon nekoliko mjeseci. Šta reći o ovom? Znači naglašavam izabrana tehnologija nije u potpunosti ispunjavala zadate uslove. Zašto je izabrana baš ta tehnologija? Ko ju je odabrao? Koliko imam informacija, maloprije nisam dobio odgovor na postavljeno pitanje, ni direktor KRO RADA nije učestvovao u tehničkom prijemu tog postrojenja. Čija je odgovornost? Da li je odgovornost ikada uopšte utvrđena i kako je moguće da se u isti sistem tretira otpad koji se nije smio tretirati? Kroz ovo sve što sam maloprije rekao smatram da je bilo mnogo problema ali evo skratit ću jedan dio diskusije i doći ću na kraj a to je da je stanje u Regionalnom centru upravljanja otpada Smiljevići alarmantno, da je neophodno izdvajanje većih sredstava od strane Kantona Sarajevo. I apelujem da se ista, ako je to moguće što hitnije odvoje za

prioritetne zadatke, a da se najveći dio sredstava obezbijedi budžetom za narednu godinu. I još jednu stvar moram da kažem da je očigledno da ulaganja koja su nedovoljna imaju osim tih problema imaju i problem da resorna Ministarstva, odnosno podjela resornih ministarstava nije prirodna, te smatram da bi se trebalo povesti računa o tome da se možda izvrši neka nova podjela, odnosno da i deponija uđe u sastav Ministarstva za komunalnu privredu. Ali moram da kažem da ovo bez obzira što je, možda ispade da je i političko pitanje, moramo se vratiti na to da je ovo pitanje građana Kantona. Žao mi je što maloprije moj kolega Mahir Dević potencira šta je urađeno za 2018 godinu, a ko ništa drugo urađeno je da je barem duplo više sredstava odvojeno nego što je urađeno u periodu zadnjih četiri pet godina. Tako da u svakom.

Predsjedavajući:

Ispravka krivog navoda kolega Dević kolega Suljeviću.

Poslanik/zastupnik Mahir Dević:

Bez namjere zaista da ulazimo sada u ispravke krivih navoda, replike jedni drugima, ja sam govorio o 2019, ja nisam spominjao 2018 godinu. Tako da je to bila moja opaska premijeru. Hvala.

Poslanik/zastupnik Samir Suljević.

Završit ću. Podržavam prijedlog mjera i aktivnosti koje je potrebno sprovesti predviđenim programom sanacije za predviđeni period, uključujući uspostavu sistema za prečišćavanje procjednih voda, hitno donošenje Pravilnika za posebne vrste otpada, to su napominjem, provo otpadi koji sadrže azbest, građevinski otpad, otpadna ulja, baterije, akumulatore i drugo. Te insistiranje u Parlamentu FBiH na adekvatnom regulisanju ove materije. Hvala.

Predsjedavajući:

Jesi, ali ispravka krivog navoda vrati nazad. Jeste, ali ne prepoznaje informatika takve reakcije, ona ustvari prepoznaje ovaj redoslijed. Pa ne mogu zaista zapamtiti koji ste bili po redu, jedino da gledam, da se ne odvajam. Dosadašnje prakse su bile takve. Kolegica Bešlija ima riječ. Izvolite.

Poslanik/zastupnik Vildana Bešlija:

Hvala. Danas smo imali priliku čuti razne prijedloge, od toga da su se pojednostavljuvanje problema, nedostatka vizije nas je i vjerojatno dovelo do ove situacije u kojoj se nalazimo. Drago mi je što su nam se obratili stanovnici koji su najviše ugroženi i siguran sam da bi puno lakše bilo rješavati ove probleme da ste se ranije organizovali kada su bile neke druge Vlade i politike i postavljali ovakve uslove nego što se čekalo ovoliko vremena. Ali evo, ovdje su sada ljudi koji imaju odgovornost, koji će djelovati a ne sjediti i čekati da neko drugi riješi probleme. Ja bih se ipak malo vratila u prošlost iako je bilo nekih prijedloga da gledamo u budućnost. Naravno to moramo uraditi ali mislim da je neka kratka hronologija dešavanja i neophodna jer recimo u periodu od 2011 do 2016 bilo je potpuno odsustvo odgovornosti ulaganja u rješenje ovog problema. Dok smo u periodu od 1997 do 2004 bili uzor u regiji. To smo više puta danas mogli čuti također. Znači da nije i ne mora biti sve crno i da ima nade. Ali ono što se desilo 2011 godine da KJKP RAD je potpisalo ugovor sa Federalnim Ministarstvom okoliša i turizma o izgradnji 15.000 kvadratnih plohe za odlaganje otpada putem granta IPA sredstava zajedno sa prvom fazom izgradnje deponije internom materijala i dogradnjom nadstrešnice za sortirnicu buldožer predstavlja događaj nakon kojeg se dešava potpuno odsustvo odgovornosti. Međutim sredstava postaju operativna tek nakon 2016 i onda se valjda sjedilo i čekalo. Ja ne znam šta. Nisu se radili nikakvi projekti na uspostavljanju

prečištača za procjedne vode. Također smo imali priliku čuti i o nemarnom upravljanju preduzećem KJKP RAD koje 24 godine nije mijenjalo cijene odvoza smeća, otpada. Koje nije pratilo svjetske trendove. To je preduzeće koje je evidentno u upravljačkoj strukturi i osobi koja je bila na čelu preduzeća bilo vidljivo odsustvo vizije upravljanja preduzećem, pa se recimo dobit preduzeća punila iz naplate parkinga, nije se puno marilo za obezbjeđivanje sredstava na drugi način, ali su se paralelno s tim pravili apartmani na Bjelašnici, imali smo povlaštene ugostitelje, za nas i naš račun. Uz dužno poštovanje i razumijevanje problema deponije Smiljevići ipak moram istaknuti da porazno ono što smo danas čuli od načelnika Efendića koji nam je rekao premjestite smeće u Ilijaš. Što govori također o nedostatku vizije i u cijelosti reflektuje politiku odlaganja i rješenja nastalih problema. Za razliku od njega, mi ovdje imamo odgovornost prema svim građanima kantona i svim općinama podjednako. Upravo model javno privatnog partnerstva vizija i primjeri o kojima je govorio premijer Forto. Može biti rješenje za probleme koji su prouzrokovali svi oni koji su bili odgovorni i u vlasti više od 20 godina. Između ostalog to može biti dodatni podstrek za realizaciju inicijative koju sam podnijela a odnosi se na izmjenu Zakona o javno privatnom partnerstvu, jer ima određenih nedostataka, kako bi na najbolji način bili spremni za izazove pred nama i kako bi vizija koju ima ova Vlada bila ostvarena u ovom ali i u drugim potencijalnim projektima u budućnosti. Vrijeme je davno bilo da se dignemo iznad prizemnih ciljeva i blata u koje nas je uvuklo neadekvatno upravljanje KJKP RAD kao i potpuno nepotrebna i neargumentovana podjela nadležnosti između ministarstava koja je uzrokovala između ostalog otežavanje rada. Ono što je svijetla tačka u ovom momentu, to je vizija, spremnost i znanje ove Vlade da se uhvati u koštac sa nagomilanim problemima i veoma je važno da danas usvojimo kratkoročne i dugoročne mjere jer da se htjelo i znalo ovo bi se već odavno riješilo. Hvala.

Predsjedavajući:

Zahvaljujem. Kolegica Bibija ima riječ. Replika, Delalić, izvolite.

Poslanik/zastupnik Sabahudin Delalić:

Evo zahvaljujem predsjedavajući. Replika kolegici Bešlija. Isto kao da nismo u istoj sali sjedili kada je načelnik opštine Novi Grad govorio o ovome. I nije uopšte rekao da se smeće prebaci u Ilijaš, nego je bila priča oko deponije i da se ovaj problem riješi a da se u buduće razmatra pitanje izmještanja lokacije iz centra grada na periferiju pa je spomenuo Ilijaš. Zahvaljujem.

Poslanik/zastupnik Vildana Bešlija:

Pa imam odgovor. Naravno postoji stenogram, postoje vjerovatno strpljivi gledaoci i ljudi koji su bili ovdje u sali koji mogu posvjedočiti šta je ustvari bila, šta je tačno i šta je istina. Naravno da to nije podrazumijevalo da će se to smeće premjestiti fizički u Ilijaš ja sam bar tako shvatila, ali ono jedno od ponuđenih rješenja i prijedloga koje je načelnik Efendić ponudio je da se u buduće razmatra recimo Ilijaš kao potencijalno dobra opština za odlaganje smeća- ono za šta se ova Vlada ustvari zalaže i ono što smo imali priliku čuti su nove tehnologije koje čak omogućavaju da određene deponije smeća, spalionice se nađu čak i u centru grada. Čuli smo viziju recimo o sankalištu za djecu i razne druge primjere. Tako da u skladu sa tom vizijom koju ima ova Vlada preporučena mjera koju je načelnik Efendić rekao apsolutno nema smisla.

Predsjedavajući:

Ko replicira? Dević jel?

Poslanik/zastupnik Mahir Dević:

Hvala. Pa ne bi trebalo ovo sada da idemo na teren nekih politikantstva što je očigledno cilj kolegice Vildane, mislim da Ilijaš kao jedna jako uređena i lijepa općina na nivou Kantona Sarajevo u ovoj Skupštini i ovoj Vladi ima jako veliki broj odgovornih ljudi. Prije svega ne mislim da bi nešto tako predložio ni ministar prostornog uređenja, vjerujte da na takav način kako ste ga vi opisali, ne bih ni ja podržao kao šef Kluba a vjerovatno ni kolegica Bibija Kerla ni vjerovatno ni svi drugi. Prema tome, ni neki jeftini fazoni, da se to sada pokuša napraviti neka kompromitacija načelnika Efendića zaista ne trebamo ići u tom pravcu. A ono što podržavam jeste da razgovaramo o jednom sistemskom rješenju ovoga što je kazao premijer u svom uvodnom izlaganju. Mislim da nam ne treba sada u nekom finalu ove sjednice da idemo u replike i krive navode na ovakav način nećemo dobiti bukvalno ništa. Evo napomenut ću vas da zaključak koji predlaže SDA potpuno korespondira sa zaključkom koji je predložio vaš kolega iz Naše stranke. Dajte da tako radimo i da ovu današnju hitnu sjednicu pretvorimo u onu sjednicu koja će dati barem neko djelimično rješenje do konačnog sistemskog rješenja kojeg će ponuditi evo ili Ministarstvo prostornog uređenja sa ministrom Filipovićem ili će se nadležnost prebaciti u komunalnu privredu pošto smo čuli da ima isprepletenih nadležnosti ili će to ponuditi ovaj ministar Mandić. Očigledno je da ova Skupština će trebati da razmišlja o jednom sistemskom rješenju. U tom segmentu se s vama slažem. A ovo ostalo mislim da odvest ćemo sjednicu u potpuno pogrešnom pravcu. Hvala.

Poslanik/zastupnik Vildana Bešlija:

Samo da kažem da mi je drago da smo se složili i da je ovo jedan od primjera u kojem javni dijalog i različite tačke razmišljanja mogu u jednom momentu biti na istom smjeru i zajedničkom prema zajedničkom rješenju. I drago mi je da se slažemo u ovom dijelu. I naravno da sam zato da sjednica ide svojim daljim tokom. Hvala.

Predsjedavajući:

Zahvaljujem. Replike gotove. Idemo dalje. Kolegica Bibija Kerla ima riječ.

Poslanik/zastupnik Bibija Kerla:

Moram konstatovati da su moje kolege bile izuzetno ažurne prilikom postavljanja pitanja. To i nije bilo teško s obzirom na problematiku današnje sjednice. S druge strane, bez obzira na datu pauzu ministar i premijer i odgovorni iz KJKP RAD nisu uskladili odgovore na postavljena pitanja. Premijer Forto argumentovano tvrdi da će se naći nova lokacija deponije na Butilama. Ministar Filipović opet govori da od toga nema ništa. Deponija ostaje na istom mjestu s tim da se dodaju dupli kvadrati koji treba da se pripreme. Načelnik Novog Grada uvaženi Efendić bi da deponiju premjesti u Ilijaš. Nemam ništa protiv, s tim da nam istovremeno isporuči i spalionicu za taj otpad. 2004 godine 13 ljudi je radilo projekat deponije i na tome se stalo. Ne znam koliko je koštao taj projekat. Ali znam da nakon 13 godina mi se nismo pomakli ni metar naprijed. Čak šta više vraćamo se mnogo godina unazad. Mi danas moramo, ili bi trebali da sve ove naše diskusije pretvorimo u zaključke koji će biti vrlo brzo realizovani. Teško je na brzinu naći 120 miliona za najjednostavnije rješenje, a to je spalionica, ali možemo naći desetak miliona i početi končano rješavati problem Smiljevića. Mislim da je Vlada trebala iz onih 300 mjera izdvojiti prioriteta a mislim da su Smiljevići jedan od prioriteta. Najbolji primjer realizacije projekata je opština Ilijaš čija je realizacija 100%. jasno mi je da su obećanja jedno a da je realizacija obećanog nešto drugo. Moj prijedlog je da se vratimo u 2004 godinu, da izvadimo projekat koji je radilo 13 ljudi i da se prihvatimo realizacije. Mi stvarno nemamo više vremena, mi moramo djelovati. Ukinimo plastične kese onako kako sam ja predložila svojim inicijativom na 6. sjednici Skupštine Kantona, krenimo sa otkupom plastičnih flaša i sortiranjem otpada. Uradimo filtere za plinove

sa deponije, ili se povežimo sa poslovnim ljudima u Švedskoj koji su spremni otkupiti sav naš otpada za zagrijavanje stanovnika Švedske. Na kraju molim premijera da sazove hitnu sjednicu Vlade ako ništa bar telefonskim putem radi dogovora oko prijedloga rješavanja ovog delikatnog problema da bi smo usvojili bilo kakav zaključak sa današnje sjednice. Hvala lijepa.

Poslanik/zastupnik Damir Nikšić:

Hvala. Sada ne znam ja ć u pročitati, mislim da je najvažnije stvoriti nekakav zakonski okvir za rješavanje ovih problema i predlažem da se posvetimo kreiranju Zakona o upravljanju otpadom. Po mom mišljenju. A vjerujem da nisam usamljen, problem sa kojim se suočavamo danas ne može riješiti jedno resorno Ministarstvo pa ni dva, ili direktor jednog preduzeća niti javno niti privatno. Ne može riješiti jedna injekcija budžeta. U ovaj problem koji se mora rješavati sistemski. Otpad nije samo problem jedne opštine, Kantona države ili resora. Otpad je društveni problem. To je problem razvijenih društava. Najrazvijenijih društava. Potrebno je mijenjati navike, potrebno je mijenjati kulturu življenja, potrebno je regulisati dnevnu rutinu, ne samo uposlenika komunalnih preduzeća nego i građana tj korisnika komunalnih usluga. Potrebno je edukovati čitavo društvo. Potrebno je liječiti stare i ružne navike. To je veliki zahvat koji zahtjeva kreiranje Zakona, zahtjeva kreiranje politika. Kreiranje čitavog jednog programa u cilju pokretanja jednog dugotrajnog procesa. Napredna društva se prepoznaju po svom odnosu prema nauci, umjetnosti, kulturi a ponajviše prema otpadu. Ja sam kao pristalica Zelene gospodarske ljevice i prije insistirao da se ova Vlada, ova koalicija naročito pridržava zelenih politika koje su ugrađene u njen program u 300 tačaka koje su članovi koalicije potpisali. Ja sam od početka bio za to da zelene politike budu vrh koplja djelovanja ove Vlade, ove koalicije. Jer vidite bez obzira da li se radilo o Ministarstvu prostornog uređenja okoliša, kulture i sporta ili o Ministarstvu privrede, komunalne privrede, infrastrukture, saobraćaj ili o Ministarstvu zdravlja, obrazovanja zelene politike su te koje bi trebale da objedinjuju i usmjeravaju naše djelovanje. Mi smo započeli svoj mandat sa epizodama uzbune i Drugom hitnom sjednicom zbog zagađenosti zraka 05.12. prošle godine. Svi znamo da se Sarajevo zimi pretvara u najveću spalionicu otpada možda u regiji. Decembar dolazi, zagađenje će biti još veće i mislim da je vrijeme da krenemo u ofanzivu protiv zagađenja riječju, djelom i budžetom. Problem otpada, aero zagađenja, saobraćaja, privrede, zdravlja naših građana je velikim dijelom rješiv samo i jednim putem, zelenih politika. Recikliranje, gasifikacija, zdravstvo moraju se rješavati programski putem zelenih politika i donošenja adekvatnih Zakona tzv zelenih Zakona koji proizilaze iz tih politika. Prije ili kasnije, ova ili neka druga Vlada će se morati suočiti s tom činjenicom. Prije ili kasnije neko će morati voditi, će se morati voditi isključivo zelenim politikama. Ja predlažem da počnemo odmah s tim. Ulaganje u tom smjeru u smjeru zelenih politika je ulaganje u zdravlje i sigurnost građana i korisnika. Ova koalicija i ova Vlada ako mene pitate mora pokazati odlučnost u tom pravcu. Mora angažovati stručnjake, pravnike, inžinjere na rješavanju problema i kreiranju rješenja, no prije svega zakonskih rješenja. Mi u svom mandatu na pragu treće decenije 21. vijeka, na pragu treće decenije novog milenijuma imamo zadatak da usmjerimo cjelokupno društvo u tom pravcu. Mi imamo obavezu ekološki osvijestiti i obrazovati ovo društvo. No prvo moramo osvijestiti i obrazovati sami sebe ovdje u ovoj Skupštini. Moramo postaviti pred sebe ekološke prioritete. Socijalna ekologija mora doći na dnevni red i kod nas u ovoj Skupštini. Svaki segment, svaki resor moram sinhronizovano djelovati u tom pravcu i sa tim ciljem. Održivi razvoj podrazumijeva razvoj društva tj predstavlja novu strategiju i filozofiju društvenog razvoja. Održivo društvo mora biti energetski efikasno. Imati obnovljivu energiju, imati održivu industriju i održive tehnologije. Ali u cilju izgradnje i obezbjeđivanja održivosti važno je usmjeriti zakonodavstvo i budžet u tom pravcu. Poboljšanje uslova i kvaliteta života

stanovništva Kantona Sarajevo glavni je zadatak vlasti, nadam se da se svi slažemo oko ovoga. Mi imamo obavezu raditi na podizanju kvaliteta života i okoliša kao i svoje ali i na podizanju svoje i društvene svijesti o značaju toga da prirodu i okoliš ostavimo u boljem stanju nego što smo ih zatekli. Za podizanje te svijesti je potrebno obrazovanje, potrebni su mediji, potrebne su kampanje. Dakle radi se o jednoj široj, masovnijoj društvenoj promjeni. Radi se o procesu o progresu o društvenoj i političkoj reformi, o promjeni dosadašnje politike i dosadašnjeg načina života. Tako nešto nije moguće bez jedne sveobuhvatne politike jedne sveobuhvatne platforme bez adekvatnih Zakona među kojima je jedan od najvažnijih Zakona jeste Zakon o upravljanu otpadom. Također moramo obratiti pažnju na Zakon o javno privatnom partnerstvu koji se podhitno mora dopuniti i popraviti a o čemu Kanton Sarajevo kasni u odnosu na neke druge kantone jer putem javno privatnog partnerstva bi trebali kreirati industriju upravljanja otpadom. Naime, otpad kao što smo čuli ranije, nije samo problem već i sirovina. Otpad nije samo izvor zaraze već i izvor zarade. Mnogi bi mogli razviti privatni biznis, mogli bi biti uposleni ako popravimo i hitno donesemo i ovaj Zakon u kontekstu zelenih politika i zelene platforme. Jako puno ima da se radi i neka nam ovaj hitni slučaj otvori oči. Neka nas dozove pameti. Neka ne bude kamen na koji smo se spotakli nego neka bude startna linija sa koje ćemo pojuriti prema rješenjima da se tako izrazim. Ali ne samo radi birača, građana i korisnika koji nas gledaju već radi one djece koja još nisu ni punoljetna da glasaju za nas na narednim izborima. Moramo ostaviti ovaj grad i ovu zemlju u boljem stanju nego što smo je zatekli što ne bi trebalo biti teško, jer ja sam barem evo zatekao mnoge stvari u veoma jednom stanju, stanju onog što građani vide kao stanje nehata i nerada. Ne bi trebalo biti teško popraviti to stanje samo ako se malo potrudimo. Ako poradimo zajednički na tome. Ali moramo raditi svi zajedno, ne zbog slave i populizma, već zbog savjesti i odgovornosti, ljudske i profesionalne. Kanton Sarajevo je najveće tržište u BIH, najveći potrošač u BIH. Se što uvozimo prije ili kasnije završava na deponijama, a ponajviše na deponiji o kojoj danas govorimo. Nekvalitetni proizvodi, zastarjela tehnologija, otrovne štetne i škodljive stvari, praiatorijsko meso iz Južne Amerike, piletina kojoj je istekao rok i sve drugo što dolazi na naše tržište u Kanton Sarajevo, često bez kontrole brzo završava na deponiji. I ova pojava nalaže da svi resori i sektori sarađuju na istoj platformi. Ova koalicija ima 300 tačaka po kojima se ravna, a u kojima možemo slobodno izdvojiti zelene politike kao zajedničku platformu prema kojoj će se ravnati sve partije koje su članice ove koalicije. I mislim da ovaj mandat može i treba da bude mandat u kojem je ova koalicija ostavila najveći i najpozitivniji trag upravo na polju zelene politike. Mi se moramo okrenuti socijalnoj ekologiji. I to je kompleksan zahvat. No, ako ne možemo to učiniti u jednom mandatu onda barem budimo ti koji će pokrenuti započeti, inicirati politike i zakone koji će na duge staze izliječiti ovo društvo, pomoći društvu i prirodi da ozdravi tako što ćemo se baviti uzrocima i prevencijama, nećemo nastaviti po inerciji i njegovati bolesti ovisnosti društva u budžetskim sedativima i budžetskim intervencijama za saniranje posljedica. Svjedoci smo da se na taj način samo srlja prema dnu civilizacije. Prema epidemijama kolere i svih onih bolesti koje su karakteristične za najsiromašnije zemlje svijeta. Dajte da zajedno sa strukom, sa realnim sektorom, sa građanima zacrtamo plan, pravac, program i platformu i da investiramo svoje snage, inteligenciju, znanje i sposobnost i trud u održivo društvo. Dajte da to komuniciramo društvu da javnost bude svjesna da je prioritet stvoriti zdrave i sigurne uslove za život čitavog društva, čitave zajednice, jer ako ne stvorimo te uslove niko neće biti u stanju u snazi u zdravlju da pomogne slabijima i bolesnima. Neće biti radne snage niti bilo koga u životnoj snazi i zdravlju da pomogne starima i slabijima. Ja bih ovo poredio sa onim slučajem u avionu u slučaju opasnosti pada pritiska u kabini, kada su putnici dužni prvo sebi staviti masku sa kisikom pa tek onda djetetu ili starijoj osobi. Dakle važno je ne izgubiti svijest, važno je sačuvati svijest, imati svijest, biti svjesni da bi mogli pomoći drugima. Na isti način, na aero zagađenju, kao i generalno zagađenju u Sarajevu doslovno ne da disati svima nama i zato od

početka mislim da je taj problem prioritet svih prioriteta u Kantonu Sarajevo. Pitanje otpada i otpadnih voda je pitanje zdravlja čitavog društva. Zato ako ćemo politizirati ovaj problem, onda hajde da ga politiziramo na način socijalne ekologije i zelenih politika, jer to je jedini način da izađemo na zelenu granu sa problemima sa kojima se čitavo čovječanstvo susreće. Hvala.

Predsjedavajući:

Zahvaljujemo kolega. A sada fair play jedan potez, Mekić – Dević mijenjaju diskusije. Uključite kolegu Devića, a Mekić ide na zadnje mjesto. Dević.

Poslanik/zastupnik Mahir Dević:

Zahvaljujem vama kolega Mekiću što ste omogućili mi zbog ranije preuzetih obaveza, ja sam se zaista bio prijavio, ali eto pošto gubimo taj redosljed replikama, desilo se tako. Mi u Klubu SDA zaista smatramo da je ovo jedan vrlo ozbiljan problem cijelog Kantona Sarajevo. I da ga tako treba zaista posmatrati. Da to ne trebamo ostaviti samo na plećima i leđima ni jednog preduzeća, naravno ni jedne općine, u ovom konkretnom slučaju najmnogoljudnije općine Novi Grad. Cijenim da treba podržati naravno i mi kao Klub ćemo podržati sve ono što vodi na bilo koji način poboljšanju stanja i uslova za stanovnike ovih sedam MZ. Mi smo u pripremi ove sjednice razgovarali i prisustvovali i na sjednici Općinskog vijeća Novi Grad, evo i razgovarali smo i sa ovim predsjednicima MZ koji gravitiraju do te deponije. Razgovarali smo naravno i sa načelnikom općine Novi Grad. Čuli smo evo mišljenje i Adise Vejo koja je evo predložila jednu vrstu zaključka koja potpuno korespondira sa našim prijedlogom zaključka, a evo vidim da je i Naša stranka predložila isti zaključak tako da nadam se evo da i ministar i Vlada i premijer imaju snage da ovaj jedan zaključak ugrade kao jednu mjeru da se uradi ta sanitarna deponija u visini od 2 miliona KM. I to bi bila naša jedna podrška, jedan doprinos barem nekom trenutnom i urgentnom rješavanju ovoga problema. A zaista smo spremni kao Klub da učestvujemo u raspravi i evo da damo podršku i premijeru i Vladi ukoliko oni predlože kvalitetno rješenje ovog problema za cijeli Kanton, pa koliko god da košta ta stvar. Ako treba da košta i 120 miliona KM ili 240 miliona Eura mislim da je to manje važna stvar od budućnosti naše djece i od sistemskog rješenja ovog pitanja. Vjerovatno je došlo na red evo sada, ovom sazivu, da jednu takvu odluku donese, mi smo zaista spremni ovdje da djelujemo i da podržimo na neki način i poziciju, aktuelnu u Kantonu Sarajevo da se ovo pitanje rješava. Ali zaista da struka da konačan odgovor ovdje i ako se zadužimo za ogromna sredstva na bilo koji način ili kroz budžet ili redovna sredstva, ili putem nekog kredita da imamo sistemsko rješenje. U tom smislu evo naravno podržavamo te mjere Vlade. Mislim da mi na ovakvim pitanjima, i pozicija i opozicija u Kantonu Sarajevo treba da bude potpuno jedinstvena. Ni na jedan način ovo ne smijemo da gledamo bilo kako populistički niti politički, ovo su pitanja od životne važnosti za građane i mi kao Klub smo uvijek spremni da podržimo životno važna pitanja na području cijelog Kantona. Hvala vam najljepša. I još vam jednom hvala što ste mi omogućili da govorim prije.

Predsjedavajući:

Zahvaljujemo kolega Deviću. Zvonko Marić druga diskusija. Sada je red na Igora Stojanovića prva diskusija.

Poslanik/zastupnik Igor Stojanović:

Hvala predsjedavajući. Svi su ovdje spremni za sve jedino nismo ništa uradili za građane. Ja moram reći da su dosadašnje Vlade i lokalne vlasti, biću vrlo direktan, trovali građane Kantona Sarajevo. I svjesno i nesvjesno. Dozvoljavali im, znate ova deponija je u prostornim planovima od još nekad 60-tih godina prošlog vijeka. I to se znalo. I dopustilo se građenje, i

dan danas kada građani obolijevaju s dozvoljavaju dobijaju se dozvole za građenje uz samu deponiju. Pa dajte ljudi makar prvo da riješimo taj problem, pa da se onda gradi infrastruktura i sve o čemu smo pričali. Ne može se graditi igralište pored deponije prije nego što smo riješili problem. Ovo je nešto o čemu se trebalo razmišljati u toku ovih godina kada se smanjilo izdvajanje za deponiju, a to je ovaj period od 2009 do 2016 godine. A sada gasimo požar. Ja prije svega, evo čestitam ovom sazivu i Vlade i Skupštine što se bavi ovim problemom ozbiljnije možda nego bilo ko do sada. I zato mislim da je dosta više priče svi smo spremni, nego dajte da završimo diskusije na način šta to konkretno mi predložimo ovdje koja su to rješenja. Istorijat i sva izlaganja pokazali su nam da je ovaj problem lagano iz Ministarstva komunalne privrede prešao u jedno drugo Ministarstvo trenutno kod ministra Filipovića i da mi ustvari prije svega treba da ovdje definišemo ko skrbi oko otpada. Ako je to RAD i Ministarstvo komunalne privrede da vidimo šta oni konkretno iz struke predlažu. Ovdje smo čuli nekoliko ozbiljnih rješenja vezano za rješavanje deponije Smiljevići. Jedno je da proširimo plohu trenutno, drugo je da tražimo potencijalno drugu lokaciju i treće je spalionica kao najozbiljniji projekat koji bi dugoročno riješio problem otpada. Mi danas možemo usvojiti sva tri ta zaključka. Trenutno da obavimo ovo što smo čuli da se proširi deponija, da obezbijedimo novac za tu svrhu, nakon toga možemo da se u tom periodu dok se u potpunosti ne upotpuni kapacitet deponije da tražimo drugu lokaciju a da Vlada jasno predloži da li mi možemo ući u projekat ove vrste spalionice, ovo o čemu smo govorili o 120 miliona eura. Ako možemo u to da uđemo, ja nisam da stalno proširujemo deponiju za koju ćemo za pet godina doći na rješenje Kopenhagena i svih ovih gradova koji idu u tom pravcu. Pa nećemo mi ostati na primitivnom nivou iz '60tih godina, 80-tih a onda ponovo za pet, deset godina razmatrati nešto što cijeli svijet usvaja. Valjda ćemo o tome sada pričati. Jedino možemo govoriti ako nismo finansijski sposobni i nismo u tom kapacitetu da vidimo šta ćemo uraditi. Onda barem da napravimo plan kada bi mogli biti. I zato vas molim da definišemo zaključkom koje Ministarstvo odgovorno za deponiju u ovom trenutku jer sam shvatio iz diskusija od ljudi iz RAD-a da je to nekada bilo u Ministarstvu komunalne privrede, sada je u drugom Ministarstvu. Molim vas da definišemo ko je odgovaran, ko nam pravi plan i ova tri rješenja da razmotrimo. Ako Vlada može uraditi na sva tri rješenja, da ih usvojimo sva tri. Da znamo neki rok i da riješimo ljudima problem jer sve drugo je priča koja nema baš puno smisla. Ovo su konkretne stvari. Hvala.

Poslanik/zastupnik Elvis Vreto:

Hvala predsjedavajući. Ja sam iz razloga da bih skratio diskusiju postavio veliki broj pitanja, kako bi dobili kvalitetne odgovore iz kojih bi mogli kreirati upravo ovo što kolege govore, dopuniti predložene mjere od Ministarstva, Vlade. Moram priznati da je problem Smiljevića da se multiplicirao po pitanjima procjednih voda, otplinjavanja raznih vrsta otpada, svih problema koji kao posljedica loših ulaganja u proteklih pet, šest godina. Do tada posljedica problema na Smiljevićima su očito projekti koji su usvajani, koji su realizovani, kratko radili i od kojih nemamo efekta, evo kako vidimo tu se pojavljuju osobe koje su radile u tom nekom periodu projektne zadatke, pa onda ponovo radile detekciju. Ne umanjujući značaj, ali očito da su u tom nekom segmentu izgubile kredibilitet u davanju nekih mjera i konkretnih rješenja za budući period. Ja zaista nemam namjeru na ovu temu smo danas mnogo vremena potrošili. Želim da predložim konkretno dvije stvari, odnosno dvije izmjene, prijedlog zaključaka na osnovu onoga što je predložilo Ministarstvo odnosno Vlada Kantona kroz svojih 20 mjera. Prvi zaključak je da se dopuni taj zaključak da glasi:

Vlada Kantona Sarajevo se zadužuje 2 miliona KM za izgradnju nove plohe veličine 15 000 metara kvadratnih do kraja 2019 godine.

Ostatak, ima li predsjedavajući potrebe da pročitam kompletan? Dobro.

Ja ću samo ove zaključke koji se dopunjavaju dodaju.

Isto tako zaključak broj 8. na kraju iza riječi Smiljevići dodaje se: „i da već u planu i programu za 2020 godinu predvide aktivnosti za početak realizacije ove studije, tj opcije koja bude odabrana kao prvo rangirana”.

To je sve u cilju konstruktivne rasprave i prijedloga kako bi pored ovih mjera koje su nam hitne, a to definiše ovaj zaključak broj 1, radili na strateškim rješenjima za budućnost kroz zaključak broj 8, odnosno dopunili ono što je Ministarstvo predložilo. Ja zaista ne bih više. Ja se nadam da će, evo i vidim da imamo sličnih zaključaka i kolega iz drugih političkih stranaka. Ja se nadam da će ovo biti usvojeno u interesu građana tog lokaliteta a naravno u interesu građana kompletnog Kantona. Toliko. Hvala.

Poslanik/zastupnik Vedran Jakupović:

Ja ću se samo osvrnuti na dvije stvari. Jedini problem koji imamo i koji ćemo možda imati tokom ove godine predizborna kampanja koja je već počela. O tome ne smijemo ni razmišljati ni razgovarati. Ne smijemo građane dovoditi u situaciju da budu taoci nekih priča koje su mogle biti riješene i prije tri četiri godine ili bar mogle biti započete sa rješavanjem. Iskreno, ne bavim se ni urbanizmom, ni komunalnom privredom već zdravstvom. I ono što evo samo kao jednu tezu ću reći, nisam nešto čuo previše da je riječ o zdravstvu, samo bih podržao ovu priču koju je premijer Forto pokrenuo. Dakle imamo budžet od preko 400 miliona godišnje na zdravstvu. A treba nam 240 miliona na 20 godina da riješimo ovo. Znači ovo moramo riješiti i to hitno jer ćemo imati dugoročno trošenje ovog budžeta na zdravstvo u puno većoj količini zbog bolesti. Ne samo stanovnika ovih područja. Znači ne samo naselja Buča, Boljakov potok, Briješće, Sokolje, Zabrdje, nego generalno stanovnika Kantona Sarajevo obzirom da evo imamo i podatke u kojima dosta nas i hrani se s tim područja. Dakle osim ovih, evo ponoviti ću šta je kolega Stojanović rekao, osim ovih hitnih, urgentnih rješenja koje bi mogli uraditi u narednoj godini ili dvije, ja očekujem da ova Vlada odmah, ali da izbjegnemo zamku tih predizbornih priča i obećanja da odmah krenemo sa finalnim rješenjem. Ako krenemo odmah sa pričom o tih 120 miliona eura, ako je to kalkulacija, ne sada opet neke studije raditi pa plaćati studije itd. Zna se kako se to rješava u Europi. Ubrzati proces, bolje odmah nego za tri ili četiri godine da pokrenemo. Već za tri ili četiri godine možemo imati gotova rješenja. I da ponovim još jednom, samo zdravlje i ekonomska kalkulacija o zdravlju se može vrlo kvalitetno i koristiti kada je riječ o utrošku ovih sredstava. Zahvaljujem.

Poslanik/zastupnik Amel Mekić:

Hvala vam predsjedavajući. Evo svi su spomenuli da je deponija ozbiljan problem koji se iz dana u dan sve više multiplicira. Mi ovdje u kantonu a i ostali nivoi vlasti moramo ozbiljnije, kvalitetnije i dugoročnije da planiramo. A ne kao što smo radili u dosadašnjoj praksi da donosimo polovična rješenja koja nas u konačnici koštaju puno više nego da odmah započnemo najkvalitetnije i najbolje projekte. Da bi se problem deponije trajno riješio moramo donijeti kratkoročna i dugoročna rješenja. Kratkoročno rješenje je nova ploha koja će problem riješiti za godinu i po , dvije. Za 20 godina možda više fizički neće moći ništa više smeća se odložiti na deponiju u Smiljevićima. Tako da je izvjesno da će nam trebati nova ploha. A paralelno za ovu godinu dvije, kada odobrimo i nađemo sredstva za ovu novu plohu, moramo da radimo i na dugoročnim rješenjima. Kanton Sarajevo se širi, smeća će biti sve više. Dugoročno rješenje treba da odredi struka. Da li je to spalionica da li je to nova deponija, dislocirana na nekom drugom novom mjestu, to treba struka da odredi. Treba da odredi koji je najpogodniji prostor infrastrukturno da je lako dovlučiti smeće da deponija nije daleko i hiljadu nekih faktora koji jedino struka može da odredi i da nam kaže šta je to najbolje. A s druge strane ne mogu da vjerujem da uvaženi premijer Forto spominje ulaganje u spalionicu od 120 miliona eura a da nije urađena kvalitetna studija koja treba da potvrdi opravdanost. Premalo je informacija vezano za spalionicu. Mene interesuje koja će biti

emisija štetnih gasova prilikom spaljivanja jer znamo da je Sarajevo, pogotovo u zimskom periodu po zagađenosti prvi grad u Europi. Kolika će količina otpada ostajati nakon spaljivanja? Koliko će se stanova moći grijati u zimskom periodu? Koliko je metara kvadratnih koliko će se moći proizvoditi struje itd. I ono što je po meni daleko najveći prioritet, izaći u susret građanima koji žive u blizini deponije Smiljevići. Te pokrenuti trajno saniranje jer Smiljevići su haman nama pred vratima. Mogu misliti kako je stanovnicima koji žive odmah pored. Mislim da je već vrijeme da se namjena same deponije promijeni, da se ona pretvori da li u centar za sortiranje ili ono što je najprihvatljivije i najneophodnije da bi cijeli projekat ekološki osviještenog grada i Kantona bio na tom nivou a da ne ugrozi ni jednog građanina, ne samo općine Novi Grad, nego evo spominje se i Ilijaš i Vogošća da struka odredi ako je to najpogodniji dio u Ilijašu nek bude u Ilijašu. Ako bude u Vogošći nek bude u Vogošći. A ne da se sada par pojedinaca ovdje izdiže iznad nekih visokih prioriteta kao što je pitanje rješenja problema deponije. Za kraj, opet podvlačim, trebamo pustiti struku da da najbolje rješenje, pa bila to dislokacija, ili spalionica. Molim resornog ministra, ili ministre, pošto se evo preklapaju odgovornosti da nam čim prije dostave plan sanacije. Kada kažem sanacije ja mislim da to po meni nije baš ni adekvatan izgovor sanacija. Možda će biti na kraju dislokacija i da se uradi onda trajno rješenje kako će KS na vrijeme početi da planira i određuje primarne stvari kako bi postali jedna od zelenih metropola u EU. Također, uputio bih uvaženom premijeru i Vladi molbu da obezbijede sredstva koja su neophodna da se krene u kratkoročnu i dugoročnu sanaciju jer stvarno je situacija alarmantna. Hvala vam. I toliko od mene.

Poslanik/zastupnik Sead Milavica:

Zahvaljujem predsjedavajući. Pa evo ja sam zaista imao malo opširniju diskusiju ali evo skratit ću to u par rečenica. Dakle čuli smo dosta toga zaista. Ono što je gorući problem i referirat ću se na izlaganje zastupnika Stojanovića i Vrete, mislim da je ovo najidealnije rješenje ove mjere koje je poduzela Vlada. Ovo što je gospodin Vreto izložio i Klub SDA čini mi se da je to nešto što je hitno i to se mora uraditi odmah. To je ova dva miliona da se izdvoji a onda ćemo imati vremena za ove mjere u što skorije vrijeme da to sve završimo. I evo ja ću kazati unaprijed apsolutno Klub DF da će podržati ove mjere i pogotovo ova 2 miliona koji će biti urgencija u 2019 da se sanira ta ploha gore. Hvala.

Poslanik/zastupnik Zvonko Marić.

Zahvaljujem predsjedavajući. Puno sam toga rekao ali prije nego što donesemo zaključke ja hoću da napomenem ako može i premijer Forto da se izjasni o ovome što sam predlagao, a vezano je i odnosi se na ove svojevrzne eksperte koji su radili brojne studije i tih nekoliko imena, mislim da te stare ideje i stari ljudi ne mogu ponuditi nešto novo. I da su imali bezbroj šansi da nešto urade i da moraju novi timovi, novi ljudi raditi i mislim da to zaključcima fali. Ja sam nekoliko puta napomenuo, čak i u prvoj diskusiji, međutim ništa se nije desilo. Primjera radi, sada sam primoran da ilustriran. Jedan akademik iz pristojnosti neću pominjati njegovo ime, u namjeri da se mjeri zagađenost zraka iznad deponije ponudo je rješenje da 30 studenata upravlja dronovima koji bi mjerili zagađenost zraka. Znao šta, dronovi što, budući da to korespondira sa profesijom kojom sam se ranije bavio ja ne znam kako će ti ljudi upravljati tim dronovima. Znao tamo postoje one elise i one sabijaju polutante i ne znam kako će vjerodostojno izmjeriti zagađenost zraka. A osim toga, proizvede određeni zvuk koji proizvodi jednu vrstu panike. I mislim da je to neka blaža varijanta njemačkih štuka u napadu na Drvar i bitku na Sutjesci. Onda će ti ljudi iseliti sa tog prostora. Ko će upravljati sa 30 dronova? Iz tih razloga predlažem da dođu novi ljudi i da te procese upravo oni vode. Ono što

zamjeram svim zaključcima ovdje koji su pred nama. A njih je 20, i mjerama. Nisu predviđeni nikakvi rokovi. To je ozbiljna manjkavost. Nije rečeno koliko šta košta i koja mjera. To je elementarna stvar koja je trebala biti ugrađena u sve ovo. Čini mi se da su se oglušili i niko nije reagirao na izlaganja direktorice RAD-a i njene suradnice koji su ukazivali šta je rekla Svjetska banka da je to 7,5 miliona za početak, tri mjere koje treba uraditi da se hitno sanira ovo a to je otprilike 7,5 miliona dolara, što je 10 miliona KM. Ne znam zašto se ne osvrnemo na to. Osim toga, budući da je riječ o zasititi životne okoline, znamo da postoje IPA fondovi. Međutim najveći problem kod IPA fondova što čini mi se da ne postoje ljudi osposobljeni da apliciraju na adekvatan način za te novce i za te kredite, odnosno za te fondove. Ja ne bih isključio tu mogućnost. Dalje. Nisam dobio odgovor koji je bio vrlo bitan, da li je bolje sada raditi s folijama ili pokrivati zemljom. U međuvremenu sam u pauzi od jednog od ljudi koji se razumije u to dobio objašnjenje da je to veliki problem iz prostog razloga što jeste skuplja folija, ali dolazi do slijeganja deponije i da je to besmisleno da se takve stvari koriste. Samo još jedna rečenica. Molim vas, želio sam i da se ugradi samo jedna rečenica. I da se uključi da harmonizira dejstvo Ministarstva uključujući i zdravstvo, jer evo čuli smo nekoliko aspekata o bolestima, da nadzire to, Zavod za javno zdravstvo stanje ljudi tamo koji žive, jer to je Ministarstvo privrede, Ministarstvo građenja i Ministarstvo za komunalne poslove ali pošto je potreban multidisciplinarni pristup molim vas da se razmišlja i u da se u to aktivno uključi i Ministarstvo zdravstva. Hvala.

Predsjedavajući:

hvala kolega Mariću. Nema više prijavljenih diskutanata. Zamolit ću našeg ministra Filipovića uvodničara i evo nekoga ko je tu da nam da neke završne riječi i izdvoji neke konkretne mjere koje su predložene. Ima li nešto novo još- izvolite ministre.

Ministar Damir Filipović.

Kratko samo. Ja bih se referirao na neka obraćanja prvenstveno prije nego što krenem na zaključke iz razloga što pokazala se volja općinskog načelnika da se ovo stavi van političke sfere i da se pristupi ovome kao problemu građana i zajednički da rješavamo problem. Evo ja se ovdje pred vama svima da ću koliko je naredna sjednica zakazati sastanak kod općinskog načelnika zajedno sa ministrom komunalne privrede da ako treba i formiramo neki tim koji će zajednički između općine i Kantona rješavati navedene probleme na navedenoj lokaciji. A onda u nekom narednom periodu možemo formirati tim sa preostalim opštinama jer se i njihov otpad ubiti generira i dovozi i odvlači na tu deponiju. Što se tiče nije bilo ovdje prebacivanja, načelnik je možda malo pogrešno shvatio, nije bilo prebacivanja načelniku kolektora. U biti od izgradnje kolektora i barijernih folija zavisi izbor tehnologije za prečistač. Mi možemo naredne godine pristupiti izboru tehnologije ali to je 20 miliona. A ako izdvojimo za kolektor milion i ako izdvojimo za folije koliko je propisala studija onda je taj prečistač puno jeftiniji i njegovo održavanje godišnje je puno jeftinije. O tome se radi. Samo da pojasnimo te stvari. Ja uopšte ne pristupam ovome politički i smatram da ne treba niko tako da nije bilo uopšte s te strane. 2016 smo imali prijedlog prostornog plana Kantona. Neki zastupnici imaju kontinuitet i bili su u tom sazivu, žao mi je što danas se pozivaju na neki način dislokacija, nije dislokacija, jel proširenje, nije li proširenje. Na internetu imate izguglati gdje piše proširenje postojeće deponije sa 54 na 96, sada cca govorim, hektara. Znači jasno navedeno da niko tada od zastupnika nije reagovao na to. Mislim da smo zakasnili, da nam je voz malo prošao po pitanju toga. Naravno svaki akt je podložan izmjenama ali to opet zavisi od različitih institucija, Zavoda za planiranje, Vlade kao nosioca itd Skupštine koja usvaja i opet je to ta neka procedura koja vodi u nedogled. Evo vratio se premijer ali ja sam sebi zabilježio i ovo da kažem da je i to bitno niko nije spomenuo lokaciju Butile kao potencijalnu lokaciju za, samo malo, nisam ni ja nikoga prekidao. Kao potencijalnu lokaciju

za odlaganje. Nego potencijalnu lokaciju za postrojenje, MBO postrojenje ili kogenerativno postrojenje koje bi trebalo da smanji odlaganje za 46%. o tome se radi. Samo je to lokacijski definisano. Nemojte m zamjeriti ali volio bih da smo malo više iščitali materijale iz razloga što zaključke ko ji su se našli ispred mene o proširenu, odnosno stvaranju nove sanitarne plohe, to se evo poklapa u dva papira koja sam ja dobio, ministarstvo je već provelo nadležne postupke da izbor izvođača, da ste me slušali, izbor izvođača je krajem oktobra. 45 dana od izbora izvođača će trajati radovi za novih 15.000 kvadrata sanitarne plohe. 45 dana je rok za izvođenje radova. Mislim da taj dio zaključka je nepotreban. Stvarno mi se možemo obavezati za nešto što je u fazi implementacije. Meni je svejedno, kako god Skupština želi da usvoji. S druge strane, imamo unutar zaključka da se obezbijede sredstva za jame i grobnice. Prošla Vlada Ministarstvo privrede i Ministarstvo prostornog uređenja su izdvojili 400.000 kraj godine je bio kada su izdvojena ta sredstva i prebačena radu za izgradnju nove dvije jame grobnice. Potrebno nam je, obzirom da sam rekao da ćemo napraviti sastanak s općinskim načelnikom da utvrdimo izdavanjem određenih akata odnosno dozvola za gradnju i sve ono što je neophodno kako bi mogli da izgradimo te nove dvije jame, grobnice. Ovaj zaključak koji je isto tako predložen ispred Naše stranke ili zastupnik Elvis Vreto, ovo je jedna od mjera i ovo mislim jedino što možemo, mislim možemo mi sve prihvatiti, na kraju krajeva jer je sve u fazi implementacije. Ali ja vam kažem, ima li smisla prihvatiti nešto što se već radi. O tome. Ja sam, sasvim mi je svejedno kako god vi odlučite ali želim samo u ovom zaključku, ovaj drugi zaključak ko ji je predložila u mjeri osam samo se odnosi na dopunu koju apsolutno možemo prihvatiti. A možemo ostalo prihvatiti jer je u fazi implementacije. Nije ništa više izmišljeno.

Predsjedavajući:

Zahvaljujem ministre. Neće biti viška da ugradimo ove zaključke. Kolega Marić ostao je uskraćen za ovo pitanje jel premijer da vam odgovori, jel ste tražili?

Poslanik/zastupnik Zvonko Marić:

Evo ja ću ponoviti budući da nije. Premijeru, ja sam tražio i ne znam da li ste me čuli, niste bili sigurno tu, ali ja sam tražio da se pored ostalih zaključaka ugradi o ovaj zaključak vezan i nekoliko puta sam insistirao da se ne mogu angažirati ljudi koji su imali više puta šansu da vode procese u ovoj oblasti. To je vrlo ozbiljan problem. I sa starim idejama, starim navikama, starim vizijama se ne može naprijed. I vi to znate. I molio sam isto tako da se uključi četvrto Ministarstvo pored tri, Ministarstvo privrede, komunalne itd i Ministarstvo zdravstva zbog onih stvari o kojima smo ovdje govorili. I zamolio bih samo još ministra Filipovića da se, a to je bilo jedno od mojih zastupničkih pitanja ranije, obezbijedi deponija jer nije obezbjeđena. Vi znate kada sam govorio o ogradi, pa se neće desiti da milion i po litara mlijeka kojem je istekao rok tamo deponuje i izaziva razne bolesti i potencijalne zaraze. A ovo što se tiče ostalog, podržavam definitivno ovo zajedničko djelovanje Naše stranke i Stranke demokratske akcije, sinhrono rekao bih. Tu sinergiju koja obećava. Hvala.

Poslanik/zastupnik Fahrudin Pecikoza:

Kao šlagvort maloprije sam premijeru pokazivao bocu koja je pred nama svima ovdje, ako neko vidi dobro, nadam se, možete i vi predsjedavajući pročitati šta piše povratna boca 50 lipa. Pa za početak predlažem da skupljamo ove boce i da na kraju mjeseca uzmemo 5-6.000 kuna. Da počnemo mi od sebe jer govorim to zašto mi to ne bi jer piše na boci 50 lipa, možete svi pročitati.

Predsjedavajući:

Zamoliti ću da dostavite ove boce u kabinet predsjedavajućeg. Kolega Samir Suljević.

Poslanik/zastupnik Samir Suljević:

Replika kolegi Mariću. Mislim da je ovaj izraz koji je on definisao da se niko od ljudi, tako sam ja to shvatio, koji su učestvovali u zadnjih 20 godina u određenim mjerama odnosno projektima koji su vezani za projekat sanacije deponije Smiljevići, malo mislim da je preoštar i ne znam čemu vodi. Doduše on je rekao koliko sam čuo više puta, ne znam da li kolega Mariću ima ovdje taj izraz više puta neku bit, jer smatram da je veoma, veoma nezgodno doći i eliminisati jedan broj ljudi koji se na svakakav način se pokazali kao stručnjaci ipak u ovom domenu. Nemam mi puno stručnjaka za ovu problematiku.

Poslanik/zastupnik Zvonko Marić.

Zahvaljujem predsjedavajući. Žao mi je što me gospodin Suljević nije slušao. Nije ni u prvom diskusiji i ovo je paušalna njegova ocjena. Meni je žao. On je pobornik vjerovatno one političkog projekta koji baštini prošlost i tako definitivno, ali moram kazati jednu stvar. Ja sam potpuno bio jasan i gospodin Suljević možda ne zna za brojne stručnjake. On zna za nekoliko njih koji su se našli oko izrade tih studija i uvijek se vrti 15 i 16 imena. Gospodine Suljeviću vjerujte mi da je ova zemlja puno bogatija stručnjacima nego što vi mislite. Možda je vaš rekao bih vidokrug poprilično sužen i vi znate samo za nekoliko njih. I njihova imena ste našli u tim studijama i sada se zalažete. Nije nikakav problem, ja volim zbog stenograma što ste se vi ovdje javili da kažete kako vi podržavate one koji su iskoristili nekoliko puta šansu i doveli nas do ovakve situacije. Ako vi mislite da se može sa starim idejama, starom vizijom, anahronim pristupom nešto novo napraviti, onda se grdno varate.

Poslanik/zastupnik Samir Suljević:

Kolega Mariću, mislim da malo pretjerujete. I ne znam zašto dižete glas. Prvo ja sam vas pitao da mi objasnite to jer smatram da 20 godina je puno i da je ovdje učestvovalo sigurno, ne govorim o strategijama, govorim uopšteno u projektu ovome. Ova vaša digresija da sam ja pobornik nekih retrogradnih starinskih politika, pa ne znam, da vam kažem, za razliku od mnogih ovdje, jesam pobornik i starinskih ali i politika koje vode ovaj narod u budućnost. Hvala.

Predsjedavajući:

Kraj je dana. Molim vas za malo strpljenja, razumijevanja. Jednu dobru sjednicu s puno dobrih, iako je bilo viška, možda, bilo je i dobrih prijedloga. Nemojte pokvariti na kraju dana nešto što još nije viđeno, i pozicija i opozicija čitav dan vrlo konstruktivno. Mislite na ove ljude zbog kojih smo danas ovdje. Kolega Mariću imate pravo, izvolite.

Poslanik/zastupnik Zvonko Marić:

ja nisam vikao gospodine Suljeviću i prema tome ja ne znam zašto mi to prigovarate. Ja sam shvatio i rekao sam vam, opet niste slušali. Možda visočijim tonom govorio jer niste me čuli u prethodnom obraćanju u prethodnoj diskusiji. A niste ni u drugoj. I zato sam možda nekih povišenijim tonom govorio a ne na način da vičem na vas. Hvala vam.

Predsjedavajući:

Kolega Vreto i Pecikoza i vi replicirate? Druga diskusija jel? Kolega Pecikoza vi? Replika. Izvolite.

Poslanik/zastupnik Fahrudin Pecikoza:

Zvonku i Vreti htio sam reći ono što ste vi predsjedavajući rekli i onda sam ponovio bih to. Molio bih da vaša diskusija ne skrene s teme zbog koje smo danas ovdje. Ovi ljudi čekaju da nešto mi izglasamo napokon.

Predsjedavajući:

Zahvaljujem kolega Vreto druga diskusija.

Poslanik/zastupnik Elvis Vreto:

Hvala predsjedavajući. Ja ću se osvrnuti na ovaj predloženi zaključak ponovo, broj 1. ovu dopunu. Ja mislim da je neophodno zadužiti Ministarstvo prostornog uređenja koje se u prošlosti pokazalo kao jako loš implementator projekata i aktivnosti da se obaveže na ovaj način da ovo završi u 2019 godini. I shodno tome je ovaj zaključak. Izdvojiti 2 miliona i završiti projekat. Što se tiče ostalih konstatacija, ja zaista nemam problem i ja ne želim ulaziti, ja prijedlog kolege Zvonka Marića zaista doživljam dobronamjernim. Samo bih dodao jednu rečenicu „na svim neuspjelim projektima”. Na svim neuspjelim projektima. To je jako važno. Ne mogu ljudi voditi predmet rješenja koji su bili predmet problema. Ili koji su kreirali problem. E to bih zaista volio i molim Vladu pošto mi to nismo u pisanoj formi, ne znam da li je kolega Zvonko, da ovo prihvati kao svoj zaključak 21. od ponuđenih i da kreira ovo na ovaj način uz ovu rečenicu „na svim propalim projektima”. A u potpunosti se slažem s kolegom Zvonkom Marićem.

Predsjedavajući:

Malo ste ovo zakomplikovali na kraju u nekoj formi, ne može ni Vlada sada, trebala bi imati sjednicu, pa otići pa izmijeniti materijal pa ga vratiti. Evo apelujemo da to uzmu u obzir, vrlo je ozbiljno. Logična je obzervacija da ljude koji se nisu dokazali na projektima niko normalan neće angažovati da to dalje rade i rješavaju. Dobro. Zahvaljujem.

Poslovnički ide ovako, glasamo o zaključku koji je predložila Vlada, a onda glasamo o dva zaključka kolege Devića i kolege Vreto. Oni u suštini jesu isti ali da ne bi bilo zabune, ovaj jedan dio je isti. Vreto ima dodatak još u članu 8.

Dakle molim prije svega sve kolege da uđu salu. Služba provjerite je li ima neko u hodniku. Ako nema.

MOLIM ZASTUPNIKE DA PRISTUPE IZJAŠNJAVANJU O IZVJEŠTAJU O STANJU I AKTIVNOSTIMA U OKVIRU RCUO SMILJEVIĆI SA PRIJEDLOGOM MJERA.

Možete glasati. Molim rezultate glasanja.

ZA 23, PROTIV I SUZDRŽANIH NEMA.

KONSTATUJEM DA JE SKUPŠTINA USVOJILA OVAJ IZVJEŠTAJ.

Kolega Dević je dostavio zaključke SDA od zaključka 1 se odustalo. Zaključak 2 kaže:

„Nalaže se Vladi Kantona Sarajevo da se hitno izdvoje novčana sredstva u visini od 2 miliona kao preventivna mjera i kratkoročno rješenje za izgradnju nove sanitarne plohe i grobnica za animalni otpad”.

Molim da se izjasnite. Molim rezultate glasanja.

A 24, PROTIV I SUZDRŽANIH NEMA.

KONSTATUJEM DA JE SKUPŠTINA USVOJILA OVAJ ZAKLJUČAK.

Kolega Vreto:

1. „Vlada Kantona Sarajevo se zadužuje da izdvoji 2 miliona KM za izgradnju nove plohe veličine 15.000 metara kvadratnih do kraja 2019 godine. Vlada Kantona Sarajevo se zadužuje da planira potrebna sredstva u budžetu Kantona za 2020 i 2021 godinu kako bi se

provele mjere planirane Programom sanacije za period 16-20 godina uključujući uspostavu sistema za prečišćavanje procjednih voda.”

2. i ovaj drugi koji se odnosi na član zaključka, dakle da se iza „na deponiji Smiljevići” doda dio „i da već u Planu i programu za 2020 godinu predvide aktivnosti za početak realizacije ove Studije, tj one opcije koja bude odobrena kao prvo-rangirana”.

Molim da se izjasnite. Molim rezultate glasanja.

A 23, PROTIV I SUZDRŽANIH NEMA.

KONSTATUJEM DA JE SKUPŠTINA USVOJILA OVAJ ZAKLJUČAK.

Time konstatujem da smo iscrpili dnevni red današnje sjednice. Zahvaljujem se.